Bundel - Commissievergadering Wijchen van 3 april 2025

1 Opening
Vragenhalfuurtje: 3 minuten
Voor de fracties: 6 minuten
Voor het de college: 10 minuten

2 Mededelingen

3 Vaststellen agenda

4 Vaststellen concept verslag commissievergadering en besluitenlijst 13 maart
- 2025-03-13 Conceptverslag commissievergadering
- 2025-03-13_Commissievergadering Wijchen_Besluitenlijst

5 Vragenhalfuur

6 Mededelingen en vragen over verbonden partijen
De stukken onder dit agendapunt zijn bespreekstukken. Op bespreekstukken kunt u inspreken. Wilt u inspreken? Neem dan contact op met de griffie van de gemeente Wijchen. De griffie is bereikbaar via het e-mail adres griffie@wijchen.nl en via telefoonnummer 088 432 72 03.

7 Bespreekstukken

7.1 285826 beslisnota Wijchen-West
- Dossier 6706 voorblad
- 285826 beslisnota Wijchen-West

7.1.a Achtergrondinformatie
De onderstaande nota's worden niet inhoudelijk besproken, deze informatie is bedoeld om het geheugen op te frissen.
- 23 119249 Motie 2 K8W CDA PvdA GLW Hoger bouwen bij uitzondering
- 23 119249 Motie 3 CDA K8W VVD Heroverwegen situering appartementencomplexen nabij wijk Kraaijenberg.docx (1)
- 23 119249 Motie 4 CDA K8W VVD GLW PvdA Verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid hoge prioriteit bij verdere uitwerking stedenbo
- 23 119249 Motie 5 GLW PvdA Optimale daken benutting in Wijchen-West (2)
- 119249 Raadsbesluit Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan - Wijchen-West - gewijzigde versie
- 23 119249 Amendement K8W VVD CDA GLW kwaliteitskader Wijchen-West (1)

7.1.b Achtergrondinformatie: 278744 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen VVD: Wijchen-West
- Dossier 6605 voorblad
- 278744 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen VVD: Wijchen-West
- Schriftelijke vraag VVD - Wijchen-West - vraag

7.2 278844 Beslisnota rekenkameronderzoek effectiviteit armoedebeleid gemeente Wijchen
- Dossier 6664 voorblad
- 278844 Beslisnota Rekenkameronderzoek effectiviteit armoedebeleid gemeente Wijchen
- Eindrapport rekenkameronderzoek effectiviteit armoedebeleid gemeente Wijchen

7.2.a Achtergrondinformatie: 278208 Informatienota Onderzoek Voedselbank Wijchen
- Dossier 6599 voorblad
- 278208 Informatienota Onderzoek Voedselbank Wijchen

8 Sluiting

CONCEPT

Verslag van de commissievergadering van de gemeente Wijchen gehouden op 13 maart 2025 om 20.15 uur in het Kasteel te Wijchen

Voorzitter	Dhr. R.L.A. Albersnagel
CDA	Dhr. B.G.B. Derksen (fractievoorzitter) Dhr. J.G.F.M. Peters Sengers Dhr. M.C.G. van Wanroij
D66 Wijchen	Dhr. M.J.H. Lukkezen (fractievoorzitter) Mevr. M.C.E. Muller Dhr. G. Reichgelt
GroenLinks	Dhr. P.R. Oomen Mevr. M.G.A. van de Rakt Dhr. H. Tiemessen (fractievoorzitter)
Kernachtig Wijchen	Mevr. S.M. Eijkemans Dhr. J.M.T. Evers Dhr. J.T.G. Kersten
PvdA Wijchen	Dhr. T.T.M. Burgers (fractievoorzitter)
VVD	Dhr. O. van der Gronden Dhr. T.A.A.J. Haerkens
Wijchen Lokaal	Dhr. H.A. Dolk Mevr. R.H.J. Kuipers Dhr. C.W.B.J. Timmerman
Commissiegriffier	Dhr. T.F.G.J.M. Tielen
Wethouders	Dhr. A.A.A.M. van Bronkhorst Dhr. G.W.R. Gerrits
Verslaglegging	Emma Handson B.V.
Insprekers	Dhr. Bergshoeff
Publiek	30

1. Opening

De voorzitter, de heer Albersnagel, opent de commissievergadering en heet alle aanwezigen welkom, zowel de mensen aan tafel, op de publieke tribune als thuis. Hij legt kort uit hoe de vergadering verloopt, waarbij politieke partijen hun ideeën, gedachten en visies uitwisselen over de geagendeerde onderwerpen. Wanneer een fractie een afwijkend voorstel heeft ten opzichte van het voorstel van het college, probeert men medestanders te vinden bij andere fracties. Hij benadrukt dat de commissieleden voorafgaand aan de vergadering technische vragen hebben kunnen stellen aan de betrokken ambtenaren en dat ze vanavond hun politieke vragen aan elkaar en aan het college stellen. De agendacommissie heeft de spreektijd bepaald op drie minuten per fractie voor de rondvraag, negen minuten voor de bespreekstukken en negentien minuten voor het college, exclusief het vragenhalfuur.

2. Mededelingen

De voorzitter vraagt of er nog mededelingen zijn. Er zijn geen mededelingen.

3. Vaststellen agenda
De voorzitter vraagt of de raadscommissie kan instemmen met de voorgestelde agenda. De commissie stemt in met de agenda.

4. Vaststellen conceptverslag van de commissievergadering 13 februari 2025 en de besluitenlijst
De voorzitter constateert dat geen opmerkingen zijn binnengekomen op het conceptverslag en de besluitenlijst van de commissievergadering van 13 februari 2025. De lijst wordt daarmee ongewijzigd vastgesteld.

5. Vragenhalfuur
De voorzitter merkt op dat geen vragen zijn aangekondigd voor het vragenhalfuur.

6. Mededelingen en vragen verbonden partijen
Er zijn geen mededelingen en vragen over verbonden partijen.

7. Bespreekstukken
7.1 271398 Beslisnota Gebruik Kasteeltuin
Inleiding
De voorzitter introduceert de beslisnota over het gebruik van de Kasteeltuin. Hij legt uit dat de Kasteeltuin intensief voor evenementen wordt gebruikt, wat leidt tot schade aan de grasmat en de bomen. Onderzoek toont aan dat de bodem zo verdicht is dat het gras zonder extra maatregelen niet goed kan herstellen. Daarom stelt het college voor evenementen in de Kasteeltuin alleen toe te staan tussen 1 april en 1 juli. De voorzitter vermeldt dat een nieuw evenementenplein is voorzien in het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer (TKWM). Zodra TKWM is gerealiseerd, kunnen de evenementen hier plaatsvinden. De heer Bergshoeff, inspreker namens de buren van de Kasteeltuin, krijgt vijf minuten spreektijd.

De heer Bergshoeff merkt op dat voor de bewoners niet duidelijk is hoeveel evenementen tussen 1 april en 1 juli kunnen worden georganiseerd. Om het aantal evenementen te beperken, is het volgens hem noodzakelijk een aantal te benoemen. De omwonenden willen ook graag weten welk soort evenementen wordt toegestaan; sommige evenementen zijn minder belastend voor de grond dan andere evenementen. De heer Bergshoeff vraagt de commissieleden of zij onderzoek laten uitvoeren naar de staat van de eeuwenoude bomen, zoals in het adviesrapport van Kragten wordt vermeld. Hij wil graag weten of voor het vervolgtraject kaders aan het college worden meegegeven. Bijvoorbeeld een maximum aantal evenementen en evenementsdagen in de Kasteeltuin. Verder vraagt hij de commissieleden of een nieuw evenementenbeleid wordt opgesteld. In het voorstel staat dat het besluit in de beleidsregels wordt opgenomen. Hij vraagt om welke beleidsregels het gaat. Als laatste vraagt hij of de commissieleden in overweging nemen met het plan te beginnen als blijkt dat weinig gebruik wordt gemaakt van de tijdelijke parkeerplaats. Hoe eerder kan worden begonnen aan de aanpassingen van de Kasteeltuin, hoe groter de overlevingskans is voor de eeuwenoude bomen. Hij benadrukt dat zware, grootschalige evenementen niet thuishoren in de Kasteeltuin en hij hoopt dat de raad zijn visie deelt. Hij wijst erop dat de vergunde geluidsnormen vaak worden overschreden. Hierover zijn de bewoners al sinds 2018 in gesprek met diverse burgemeesters en wethouders en hij vraagt aandacht voor de handhaving van deze normen. De heer Lukkezen (D66) vraagt of de vragen

eerder zijn gesteld aan de gemeente en of deze zijn beantwoord. De heer Bergshoeff antwoordt dat het de eerste keer is dat deze vragen op deze manier worden gesteld. De heer Kersten (Kernachtig Wijchen) vraagt hoeveel evenementen de heer Bergshoeff georganiseerd wil zien. De heer Bergshoeff stelt twee evenementen per maand voor, maar benadrukt dat dit in overleg moet gebeuren. Hij maakt onderscheid tussen kleinschalige evenementen zoals een curiosamarkt en grootschalige evenementen met zware belasting voor de grond.

Eerste termijn
Mevrouw Kuipers (Wijchen Lokaal) benadrukt dat het Kasteel en de Kasteeltuin de trots van de Wijchenaren zijn. Het is ook een prachtige locatie voor evenementen, maar die evenementen veroorzaken schade aan het gras en de bomen. Ze geeft aan dat Wijchen Lokaal eerder al is aangesproken door inwoners van Wijchen op de schade aan de Kasteeltuin. Ze vindt ingrijpen onvermijdelijk om het hele jaar door te kunnen genieten van en te kunnen recreëren in de Kasteeltuin. Mevrouw Kuipers vraagt de wethouder of hij kan garanderen dat de evenementen die normaal gesproken in de overige maanden worden georganiseerd, nu niet ineens allemaal in de maanden april, mei en juni worden georganiseerd. Ze vraagt ook of eerder is bekeken of de Kasteelfeesten naar een andere locatie kunnen worden verplaatst. Als laatste wil ze weten of de borreltent die in 2024 tijdens de kermis in de Kasteeltuin stond, ook op het nieuwe evenementenplein past.

De heer Haerkens (VVD) benadrukt het belang van de Kasteeltuin als een nuttige ruimte op een mooie en belangrijke plek in het centrum van Wijchen. Hij geeft aan dat de Kasteeltuin een ideale plek is voor recreatie en evenementen. Hij wijst erop dat het toekomstige evenementenplein tegenover het Kasteel het centrum van Wijchen nog interessanter maakt en een impuls geeft aan de lokale winkels en horeca. Hij juicht de proactieve benadering van het college toe om een goede verdeling van evenementen tussen het evenementenplein en de Kasteeltuin te realiseren. Hij merkt op dat dit organisatoren van evenementen in staat stelt zich beter voor te bereiden en dat de grasmat meer tijd krijgt om te herstellen, wat de Kasteeltuin ten goede komt. Hij uit echter zijn zorgen over het lotingssysteem voor evenementen, gezien de vele aanvragen voor evenementen in de korte periode van 1 april tot 1 juli. Hij vraagt zich af of het college zich bewust is van de risico's die loting met zich meebrengt, vooral voor evenementen zoals de Kasteelfeesten die een langetermijnplanning vragen en weinig eigen vermogen hebben. Hij vraagt de wethouder of de gemeente instrumenten heeft om erop aan te sturen dat evenementen daadwerkelijk op het nieuwe evenementenplein plaatsvinden en niet onnodig in de Kasteeltuin blijven. Hij vraagt ook of er meer mogelijkheden zijn dan alleen loting om te voorkomen dat gewaardeerde evenementen verdwijnen.

Mevrouw Van de Rakt (GroenLinks) geeft aan dat ze het waardeert dat het college de natuur en monumentale bomen serieus neemt. Ze benadrukt het belang van de Kasteeltuin als een unieke groene plek met historische waarde. Ze vindt het logisch dat evenementen naar het nieuwe evenementenplein worden verplaatst om de natuur te ontzien. Ze vraagt waarop de keuze voor de specifieke periode van 1 april tot 1 juli voor evenementen is gebaseerd en waarom niet voor een quotum of een bovengrens van het totale aantal evenementen per jaar wordt gekozen. Ze vraagt ook of er beperkingen zijn aan het aantal, de omvang en de duur van evenementen in die periode. Ze wijst op de negatieve impact van het gebruik van de Kasteeltuin als parkeerplaats en vraagt de

wethouder of het kapotte drainagesysteem wordt vervangen, voordat er een parkeerplaats komt. Ze benadrukt dat GroenLinks achter het voorstel staat en pleit voor een Kasteeltuin zonder auto's.

De heer Kersten (Kernachtig Wijchen) spreekt over de Kasteeltuin als een potentieel mooie plek voor Wijchenaren, maar wijst op de schade aan de bodem, grasmat en bomen door evenementen. Hij vervolgt dat de fractie van Kernachtig Wijchen achter de intenties van het college staat; de Kasteeltuin kan inderdaad een gemeenschappelijk bestemming hebben. Hij wil weten hoe rekening wordt gehouden met het aantal vergunningen voor evenementen in de periode 1 april tot 1 juli in relatie tot de impact op de Kasteeltuin. Hij vraagt ook hoe rekening wordt gehouden met de belastbaarheid van de Kasteeltuin bij het afgeven van vergunningen. Verder wil hij weten waarom deze nota niet wordt gekoppeld aan het evenementenbeleid dat in ontwikkeling is en wat er gebeurt als een evenement dat elders in het centrum wordt gehouden uit zijn voegen groeit. Hij vraagt ook naar de risico's van schaarse vergunningen en de langetermijncontracten van organisatoren, zoals de Kasteelfeesten. Hij vraagt om meer duidelijkheid over een nieuw beheerplan en over maatregelen voor het herstel van de Kasteeltuin. Hij benadrukt het belang van het beschermen van de 270 waardevolle bomen en vraagt welke maatregelen het college hiervoor neemt. Hij geeft aan dat Kernachtig Wijchen waarschijnlijk een motie of amendement indient om na twee jaar een evaluatie van het besluit te realiseren.

De heer Lukkezen (D66) geeft aan dat de Kasteeltuin in zijn huidige staat meer een permanent evenemententerrein is dan een tuin. Hij pleit voor kleinschalige activiteiten die de Kasteeltuin niet te veel belasten en vraagt het college naar hun mening over dit alternatief. Voor dit plan moeten duidelijke voorwaarden worden gesteld voor opbouw, het aantal evenementen, geluidsniveau en duurzaamheid, zodat de Kasteeltuin wordt beschermd en benut. Hij is het niet eens met het plan om de tijd dat evenementen mogen worden georganiseerd te beperken. Hij vraagt of het college het met hem eens is dat onnodige parkeerplaatsen in de Kasteeltuin bij laag gebruik direct moeten verdwijnen.

De heer Derksen (CDA) geeft aan dat het CDA Wijchen twee doelen heeft met de Kasteeltuin. Ten eerste, een fraaie groene toekomstbestendige Kasteeltuin die de kracht van het Kasteel versterkt en waar ruimte is voor de natuur en de inwoners. Ten tweede, het behouden van goede evenementen op plaatsen waar ze het meest passend zijn. Hij vraagt zich af wat voor soort evenementen nu bij het Kasteel passen en of de commissieleden niet vergeten zijn deze vragen voorafgaand aan de vergadering te beantwoorden. Hij geeft aan dat als het plan van het onderzoeksrapport van Kragten wordt uitgevoerd, met een grasveld van sportkwaliteit en nieuwe drainage, de drainage misschien over een paar jaar weer kapot gaat met de huidige werkwijze wat betreft evenementen. Hij merkt op dat als het plan van het college wordt uitgevoerd, een concentratie en verplaatsing van evenementen naar het tweede kwartaal van elk jaar kan plaatsvinden, wat leidt tot permanente belasting in dat kwartaal en een schaarste aan vergunningen, wat tot loting kan leiden. De heer Derksen vraagt het college hoe ze de kwetsbare boomspiegels, onder andere van monumentale bomen in de Kasteeltuin, beschermen. Hij merkt op dat uit het rapport blijkt dat hierop snel actie moet worden genomen, maar dat hierover niets in de beslisnota staat. Hij vraagt zich af hoe de commissieleden kunnen weten dat ze het juiste besluit nemen, aangezien hij in het onderzoeksrapport van Kragten niets terugleest over de oplossing van 1 april tot 1 juli

voor zowel een groene toekomstbestendige Kasteeltuin als het behoud van evenementen. Hij vraagt of het klopt dat binnenkort een evenementenbeleid naar de raad wordt gestuurd en of het dan misschien passend is dan het gebruik van de Kasteeltuin en het nieuwe evenemententerrein te bespreken, wellicht met voorafgaande meningsvorming over het gebruik daarvan. Hij concludeert dat de fractie vandaag de geluiden tot zich neemt en het onderwerp opnieuw in de raadsvergadering bespreekt.

De heer Burgers (PvdA) merkt op dat uit onderzoek is gebleken dat het niet goed gaat met de Kasteeltuin. Hoewel veel leuke evenementen plaatsvinden, leiden deze evenementen steeds tot beschadigingen aan de bomen. De PvdA wil graag dat de Kasteeltuin behouden blijft, ook voor toekomstige generaties. Hij vraagt waarom ervoor gekozen wordt drie jaar te wachten met de aanpassingen van de Kasteeltuin en hoeveel impact de tijdelijke parkeerplaats op de Kasteeltuin heeft. Hij zet de ontwikkelingen rondom de Kasteeltuin op een rijtje: er wordt € 250.000 geïnvesteerd om gedurende drie jaar 75 tijdelijke parkeerplaatsen aan te leggen, waarna dit parkeerterrein weer wordt ontmanteld, met onbekende kosten. Vervolgens moet de verharding van de grond worden aangepakt en de Kasteeltuin opnieuw worden ingericht, zodat tussen april en juli evenementen kunnen plaatsvinden, opnieuw zonder duidelijkheid over de kosten die alles met zich meebrengen. Hij vraagt waarom wordt gekozen voor een tijdelijke dure tussenoplossing, terwijl ook direct een duurzame en efficiënte inrichting kan worden gerealiseerd. Hij vindt dat de Kasteeltuin meteen zo moet worden ingericht dat evenementen en recreatie op een evenwichtige manier samengaan, wat tijd, geld en onnodige overlast bespaart. Hij vervolgt dat in de beslisnota staat dat na dit besluit een plan voor het herstel van de Kasteeltuin wordt gemaakt en dat het eventueel benodigde krediet daarvoor via de Perspectiefnota 2026 wordt aangevraagd. Volgens hem is deze beslisnota volledig zinloos, omdat de gemeenteraad pas bij de Perspectiefnota 2026 over het budget beslissen. Hij waarschuwt dat het college zich niet te rijk moeten rekenen met het verplaatsen van evenementen naar het evenementenplein. Daar staan 75 appartementen omheen, wat waarschijnlijk veel meer insprekers oplevert als daar evenementen naartoe worden verplaatst. Hij concludeert dat de gemeente een Kasteeltuin moet inrichten waar op een verantwoorde manier evenementen gedoseerd plaats kunnen vinden.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Wethouder Van Bronkhorst benadrukt dat met dit besluit een keuze wordt gemaakt voor een groene tuin, waarvoor het college graag aan de slag wil gaan. Hij herinnert de aanwezigen eraan dat destijds ook bij het TKWM-plan is gezegd dat de gemeente graag een evenemententerrein aan de voorzijde van het Kasteel wil hebben. Deze ruimte blijft beschikbaar, maar met het nieuwe evenemententerrein kan de gemeente ook kijken hoe de evenementen door het jaar heen kunnen worden verdeeld. Hij legt uit dat zodra de commissie een keuze heeft gemaakt, het college met een herstelplan komt, waarvoor middelen moeten worden gezocht. Het college werkt aan een nieuw beleidsplan voor evenementen, samen met ondernemers, omwonenden en de commissie. Hij benadrukt dat voor een evenementenbeleid tijd nodig is. Hij hoopt dat deze beslisnota het college een keuze geeft voor het functioneel gebruik van de tuin. Hij merkt op dat de instrumenten om bij te sturen een aantal keer voorbij is gekomen, ook in het kader van loting en schaarste aan vergunningen. Dit zijn juridische vragen die moeten worden uitgezocht in het evenementenbeleid. Hij geeft aan dat er een aantal opties is en dat de gemeente bij de vorige kermis heeft ervaren dat de regels goed moeten worden

uitgezocht om te voorkomen dat moet worden geloot of bepaalde groepen voorrang krijgen bij het organiseren van evenementen. Wethouder Van Bronkhorst verwijst naar het onderzoeksrapport van Kragten, waarin staat dat de grasmat tijd nodig heeft om te herstellen. Daarom is gekozen voor drie maanden aan het begin van het seizoen, wanneer de grasmat op zijn sterkst is. Na deze periode kan de grasmat onderhoud krijgen en zich volledig herstellen. Hij benadrukt dat met de huidige aanpak en het huidige gebruik van de tuin, de grasmat niet voldoende tijd krijgt om te herstellen. Hij legt uit dat het aantal soorten feesten en evenementen dat in de tuin kan worden gehouden onderdeel is van het nieuwe evenementenbeleid. Het college bepaalt samen met ondernemers, omwonenden en de commissieleden welke categorie evenementen gedurende die periode in de Kasteeltuin is toegestaan. Hij geeft aan dat aan elk evenement een bepaalde categorie gehangen wordt en dat het gewicht van een evenement kan meewegen bij het aantal evenementen dat mag worden georganiseerd. Wethouder Van Bronkhorst legt vervolgens uit dat de parkeertuin niet verder wordt verdicht. Op het moment dat de tuin als parkeerterrein wordt ingericht, wordt de grond eruit gehaald en krijgt het een stabiel zandbed waarin de tegels komen te liggen om de auto's op te parkeren. Hij benadrukt dat niet op het gras wordt geparkeerd; er komt een verharding in. De monumentale bomen die daar staan, zijn nu afgeschermd en dat blijft zo als de Kasteeltuin wordt ingericht als parkeerterrein. Op korte termijn volgt een voorstel om met de monumentale bomen aan de slag te gaan, zoals geadviseerd in het Kragten-rapport. Wethouder Van Bronkhorst hoopt met zijn beantwoording duidelijk te maken dat de commissieleden met deze Beslisnota een koers bepalen om te komen tot een bruisend en dynamisch centrum van Wijchen. Hij benadrukt dat het college tijd nodig heeft om te komen tot een herstelplan, om de kosten in beeld te brengen en om samen met de commissie en andere partijen te komen tot een nieuw evenementenbeleid voor de twee evenemententerreinen.

De voorzitter geeft de commissieleden de gelegenheid onbeantwoorde vragen nogmaals te stellen. Mevrouw Kuipers (Wijchen Lokaal) vraagt of ooit is gekeken naar de mogelijkheid de Kasteelfeesten te verplaatsen. Wethouder Van Bronkhorst antwoordt dat niet is gekeken naar de mogelijkheid de Kasteelfeesten uit de tuin te verplaatsen en zegt te vrezen voor het voortbestaan van de Kasteelfeesten als ze worden verplaatst.
De heer Lukkezen (D66) merkt op dat de wethouder zojuist, door het benoemen van de Kasteeltuin als parkeertuin, een toezegging van het college uit het verleden heeft verbroken. Hij vraagt of de parkeerplekken eerder worden weggehaald bij een te laag verbruik van de plekken. Wethouder Van Bronkhorst antwoordt dat als na twee jaar blijkt dat de plekken overbodig zijn, het besluit kan worden herzien. De heer Lukkezen vraagt zich af of de commissieleden wel een goede keuze kunnen maken met deze Beslisnota, aangezien het evenementenbeleid en de periode waarover wordt gesproken op elkaar ingrijpen. Hij vraagt of niet over het evenementenbeleid en de periode tegelijkertijd moet worden besloten, aangezien een besluit over de periode wellicht effect heeft op het evenementenbeleid. Wethouder Van Bronkhorst antwoordt dat de Kasteeltuin een aantal jaar geleden is bestemd als evenemententerrein met de status dat het de hele dag en 365 dagen per jaar evenemententerrein kan zijn. Hij legt uit dat de afgelopen jaren de gevolgen daarvan zichtbaar zijn geworden. Hij benadrukt dat door de intensiteit van het aantal evenementen duidelijk een keuze moet worden gemaakt tussen de periode om die evenementen te organiseren en de periode de tuin rust te gunnen om weer te herstellen. Vandaar dat het college vraagt die drie maanden te kiezen waarin de grasmat op zijn sterkst is en de meeste kans heeft om te herstellen. Daarna kan de tuin weer een tuin zijn, zoals de gemeente hem graag wil zien.

De heer Burgers (PvdA) geeft aan dat hij nog geen antwoord heeft gekregen op zijn opmerking dat nu niets wordt beslist. Hij benadrukt dat de wethouder zegt dat de koers wordt bepaald, maar dat pas bij de Perspectiefnota 2026 wordt besproken wat die koers gaat kosten. Hij vraagt de wethouder hoe hij hier tegenaan kijkt.
Wethouder Van Bronkhorst antwoordt dat nu wel degelijk een besluit wordt genomen om te kiezen voor een bepaalde periode om de tuin te gebruiken als evenemententerrein en daarna in te richten als de tuin zoals men die graag wil hebben. Hij legt uit dat het niet uitmaakt welke keuze nu wordt gemaakt, omdat bij de Perspectiefnota 2026 een voorstel komt om de keuze financieel te onderbouwen. Hij geeft aan dat er altijd kosten zijn, ongeacht de keuze die wordt gemaakt. De heer Derksen (CDA) vraagt of het college kan aangeven wanneer naar verwachting het evenementenbeleid naar de raad komt en of het gebruik van de Kasteeltuin en het nieuwe evenemententerrein niet ook in die discussie past. Wethouder Van Bronkhorst antwoordt dat een richtinggevende uitspraak van de commissie nodig is om aan de slag te gaan met het evenementenbeleid voor zowel het voorterrein als de achtertuin. Hij geeft aan dat de komende drie jaar aan het evenementenbeleid wordt gewerkt en dat de koers die nu wordt bepaald, nodig is om dat beleid verder uit te werken. De heer Derksen vraagt of het klopt dat het evenementenbeleid pas over drie jaar naar de raad komt. Wethouder Van Bronkhorst bevestigt dat de komende drie jaar aan het evenementenbeleid voor de tuin en het voorterrein wordt gewerkt. Hij legt uit dat voor die tijd geen evenementenplein aan de voorzijde is en dat er een parkeerplaats aan de achterzijde is. Hij benadrukt dat voldoende tijd nodig is om goed beleid af te stemmen. De heer Kersten (Kernachtig Wijchen) vraagt wat de raad precies moet vaststellen met het oog op de raadsvergadering. Hij worstelt met de vraag of strikte kaders moeten worden meegegeven, zoals de drie maanden, en vraagt de wethouder om advies.
Wethouder Van Bronckhorst adviseert de raad in verband met de huidige situatie van de tuin, die als onacceptabel wordt ervaren door zowel de raad, het college als veel inwoners van Wijchen, de voorgestelde richting te kiezen. Hij legt uit dat de tuin alleen als evenemententuin kan functioneren door een bepaalde periode van het jaar evenementen toe te staan en daarna de tuin rust te geven. Op basis daarvan wordt het evenementenbeleid uitgewerkt.

Tweede termijn
Mevrouw Kuipers (Wijchen Lokaal) benadrukt dat de zorgen zeer serieus worden genomen. Ze geeft aan dat haar partij vanavond nog geen definitief antwoord geeft op de Beslisnota, omdat er nog te veel vragen zijn die in de fractie moeten worden besproken. Ze ziet een eventuele motie of amendement graag tegemoet.
De heer Derksen (CDA) vraagt wat voor mevrouw Kuipers de belangrijkste vraag is die nog openstaat. Mevrouw Kuipers antwoordt dat een van de belangrijkste vragen betrekking heeft op de bomen en de verdichting. Ze heeft veel gehoord waarover nog moet worden nagedacht, zoals de juiste keuze voor de periode en de zorgen van de inspreker. De heer Lukkezen (D66) vraagt of mevrouw Kuipers het met hem eens is dat het wellicht beter is het besluit uit te stellen en het te combineren met het nieuwe evenementenbeleid, aangezien de komende jaren alleen maar auto’s in de tuin staan. Mevrouw Kuipers geeft aan dat de uitwerking van de beslisnota pas in 2028 ingaat na het gebruik van de parkeerplaatsen. Ze vraagt zich af waarom er nu haast is met de Beslisnota en wil het antwoord van de wethouder rustig laten bezinken.

De heer Haerkens (VVD) geeft aan dat er veel punten zijn waarover overeenstemming is en dat er zorgen zijn over de allocatie van evenementen. Hij vraagt zich af of keuzes

moeten worden gemaakt en wat de consequenties daarvan zijn. Hij benadrukt dat de wethouder zijn zorgen hierover niet helemaal heeft kunnen wegnemen. Hij stelt voor te evalueren of het verstandig is wat nu wordt beslist. De heer Burgers (PvdA) vraagt of de heer Haerkens openstaat voor een evaluatie na een jaar als het parkeren plaatsvindt, om te bekijken of de parkeerplaats wellicht overbodig is. De heer Haerkens antwoordt dat dit onderwerp vanavond niet aan de orde is en dat het een terugkerende discussie is zodra het woord Kasteeltuin valt. Hij benadrukt dat het nu gaat over evenementen in de Kasteeltuin en niet over parkeren. Hij voegt toe dat hij veel nuttige argumenten heeft gehoord en dat hij anders is gaan denken dan in de eerste termijn. Hij vraagt zich af of de juiste volgorde wordt gevolgd met de Beslisnota en of deze Beslisnota niet moet worden gecombineerd met het evenementenbeleid. Hij benadrukt dat er voldoende tijd is om dit eventueel te combineren.

Mevrouw Van de Rakt (GroenLinks) geeft aan dat er veel eensgezindheid is over het belang van het beschermen van de natuur en dat ze daarmee blij is. Ze benadrukt dat iedereen de Kasteeltuin mooi en beschermd wil houden. Ze geeft aan dat behoefte is aan meer duidelijkheid over de aard en de omvang van de evenementen en het aantal toegestane evenementen in die periode. Ze stelt voor na te denken over de parkeerplaatsen, gezien de staat van de tuin, en vraagt of het mogelijk is af te spreken dat dit de laatste keer is dat wordt geparkeerd in de Kasteeltuin. De heer Derksen (CDA) vraagt of mevrouw Van de Rakt inziet dat de parkeerplaatsen ook kunnen bijdragen aan de omzet, aangezien mensen met de auto naar het centrum willen komen en winkeliers dit graag willen om hun omzet te behouden. Mevrouw Van de Rakt geeft aan dat parkeerplaatsen iets kunnen toevoegen, maar dat er nog veel parkeerplaatsen bij het station zijn die niet veel verder weg zijn dan de Kasteeltuin. Zij benadrukt dat bij het station bijna altijd vrije plaatsen zijn en ziet daarom niet de noodzaak om extra parkeerplaatsen bij de Kasteeltuin te creëren. De heer Derksen vraagt of zij een vergadering heeft gezien waarin de heer Peters Sengers een karikatuur maakte van een winkelwagentje van de Albert Heijn dat via de Molenberg naar de parkeergarage bij het station ging. Hij vraagt haar hoe zij hierover denkt. Mevrouw Van de Rakt antwoordt dat zij dit niet heeft gezien, maar dat zij dit gaat terugkijken. Zij begrijpt dat parkeerplaatsen belangrijk zijn, maar wijst erop dat een recent onderzoek heeft aangetoond dat het slecht gaat met de Kasteeltuin. Ze stelt voor af te spreken dat dit de laatste keer is dat een 'escape' wordt gemaakt, omdat dit in het verleden al is gebeurd. De heer Derksen vraagt ter verduidelijking of GroenLinks zegt dat nog één keer mag worden geparkeerd in de Kasteeltuin. Mevrouw Van de Rakt antwoordt dat GroenLinks dit niet zegt, maar dat zij begrijpt dat als een besluit is genomen, dit besluit moet worden uitgevoerd. Ze benadrukt dat GroenLinks zich hiertegen blijft verzetten en stelt voor af te spreken dat dit de laatste keer is.

De heer Kersten (Kernachtig Wijchen) geeft aan dat hij nog steeds veel vragen heeft over het koersdocument en de kaders die worden vastgesteld. Hij benadrukt dat zijn fractie zich goed beraadt over de frequentie en de belastbaarheid van de Kasteeltuin. Hij hoopt dat de gesprekken met de buurt en de omwonenden op goede voet blijven plaatsvinden. De heer Burgers (PvdA) vraagt of het wellicht verstandig is geen beslissing te nemen en het document terug te sturen, zodat er later, met meer gegevens, opnieuw naar kan worden gekeken. De heer Kersten antwoordt dat hij dit een lastige vraag vindt, omdat zijn fractie er nog niet over uit is in hoeverre de fractie het document als een echt koersdocument moet beschouwen. Hij staat wel achter de gedachte van het college de Kasteeltuin multifunctioneel te gebruiken voor natuuronderhoud en evenementen. Hij

kan op dit moment geen antwoord geven. De heer Burgers vraagt of de heer Kersten het verantwoord vindt toch een beslissing te nemen, ondanks de onzekerheden die hij schetst. De heer Kersten antwoordt dat hij de antwoorden van de wethouder samen met zijn fractie nog eens goed gaat bestuderen. Hij benadrukt dat de fractie de inschatting maakt of het document alleen een koersdocument is waarin de fractie de bevestiging geeft dat zij een Kasteeltuin met flora en fauna wil en dat er evenementen worden georganiseerd. Hij geeft aan dat zijn fractie zich beraadt over de nota en over welke aanpassingen de fractie wel of niet wil doen, waarbij evaluatie een belangrijke aanpassing is. De heer Burgers vraagt of hij de mogelijkheid ziet dat zijn fractie de optie van uitstel van de nota bespreekt. De heer Kersten antwoordt dat deze vraag al meerdere keren is gesteld en dat hij het antwoord niet opnieuw herhaalt. Hij geeft aan dat hij het eens is met de heer Haerkens over de parkeerplekken. Hij vervolgt dat hij het bijzonder vindt dat aan een democratisch gekozen besluit wordt getornd.

De heer Lukkezen (D66) zegt dat hij het schokkend vindt dat het college een toezegging doet over het niet gebruiken van bepaalde woorden, maar dat het college dit toch doet en niets zegt. Hij hoopt dat het college dit kan rechtzetten. De heer Kersten (Kernachtig Wijchen) vraagt of D66 concludeert dat de Kasteelfeesten niet meer in de Kasteeltuin kunnen plaatsvinden, omdat D66 in de Kasteeltuin alleen nog kleinschalige evenementen wil. De heer Lukkezen antwoordt dat als het mogelijk is de Kasteelfeesten aan de andere kant te laten plaatsvinden, dit de voorkeur heeft. Hij benadrukt dat het belangrijk is een goede balans te vinden voor de Kasteeltuin en dat ook in december evenementen moeten kunnen plaatsvinden. De heer Kersten merkt op dat navraag heeft uitgewezen dat het TKWM-terrein te klein is voor de Kasteelfeesten. Hij stelt de heer Lukkezen voor een keuze: stoppen met de Kasteelfeesten of de Kasteelfeesten toch laten plaatsvinden in de Kasteeltuin. De heer Lukkezen antwoordt dat in evenementen bijvoorbeeld ook in december moeten kunnen plaatsvinden in de Kasteeltuin. Voor hem voelt het vreemd evenementen te beperken zonder evenementenbeleid. D66 wil zeker niet de Kasteelfeesten de nek omdraaien.
De heer Kersten vraagt of D66 concludeert dat als de Kasteeltuin de enige plek is waar de Kasteelfeesten kunnen plaatsvinden, deze daar moeten plaatsvinden.
De heer Lukkezen antwoordt dat deze discussie moet worden gevoerd wanneer het evenementenbeleid wordt besproken. Hij vraagt of voldoende overleg is geweest met de gebruikers van het Kasteel en de omwonenden toen dit voorstel werd opgeschreven. Hij concludeert dat het voorstel misschien te voorbarig is en dat de wethouder nogmaals de kans moet krijgen iets moois neer te leggen. Hij geeft aan dat de raad flink aan het werk moet als zijn fractie ergens voor wil stemmen, omdat het voorstel nu op een dusdanige manier beperkt wordt dat leuke, kleine evenementen in andere maanden niet meer kunnen plaatsvinden. De heer Lukkezen geeft aan dat hij een aantal fracties heeft gehoord over de visie die die fracties hebben op de Kasteeltuin. De heer Derksen (CDA) vraagt of de heer Lukkezen niet weer opmerkingen gaat maken over het parkeren in de Kasteeltuin. Hij vraagt of de heer Lukkezen het geen goed standpunt vindt dat een democratisch genomen besluit moet worden geaccepteerd, ook door Democraten 66.
De heer Lukkezen benadrukt dat er nog steeds de mogelijkheid is een nieuw democratisch besluit te nemen om de fraaie en groene tuin te behouden, zoals eerder genoemd. Hij vervolgt dat hij het vreemd vindt dat men denkt dat mensen met een winkelwagentje vanuit Albert Heijn naar de Kasteeltuin lopen. Hij gelooft niet dat iemand dat doet en vraagt zich af waarom parkeerplekken moeten worden gerealiseerd. Hij vindt het vooral vreemd, omdat alle coalitiepartijen een mooie Kasteeltuin willen, tenzij mooi wordt gedefinieerd als 'blik op beton'.

De heer Derksen (CDA) geeft aan dat de Beslisnota zoals die er nu ligt een te groot open eind heeft. Hij wijst op het type en het aantal evenementen en op de financiële gevolgen en vraagt zich af of dit de oplossing voor het probleem is. Hij stelt voor de komende twee weken te gebruiken om te bezien of moties of amendementen nodig zijn. Hij benadrukt dat eerst beleid moet worden gemaakt en dan keuzes. Hij wijst op de vergunningsvereisten en de geluidsbelasting op woningen, en vraagt welke evenementen passend zijn bij de Kasteeltuin en welke bij het TKWM-terrein. De commissie heeft geen haast om te besluiten, gezien het feit dat het terrein eerst een tijdelijk parkeerterrein wordt. Hij benadrukt dat deze parkeerplekken nodig zijn, omdat andere parkeerplekken zijn verdwenen en ondernemers in het centrum hebben aangegeven dat parkeerplekken nodig zijn voor de mensen die het centrum willen bezoeken. De heer Lukkezen (D66) geeft aan dat het CDA weet dat deze parkeerplekken feitelijk niet nodig waren en dat de coalitie heeft besloten een overschot aan parkeerplekken te realiseren. Hij vraagt of de heer Derksen dit wil bevestigen. De heer Derksen reageert dat hij niet kan reageren op feitelijke onjuistheden en geeft aan dat het een simpele rekensom is: je haalt ergens X weg en voegt ergens Y toe, waarbij Y minder is dan X. De heer Burgers (PvdA) vraagt of de heer Derksen het eens is met de wethouder die zei dat extra parkeerplaatsen niet nodig waren. De heer Derksen geeft aan dat hij geen hele discussies wil herhalen, maar benadrukt dat het nooit is gezegd dat de parkeerplaatsen onnodig zijn. Mevrouw Kuipers (Wijchen Lokaal) vraagt of het klopt dat de heer Derksen als partij over twee weken geen beslissing kan nemen over deze nota, gezien de geluidsbelasting op woningen en het nieuwe evenementenplein. De heer Derksen geeft aan haar zorg te delen en merkt op dat nog aan de nota moet worden gewerkt. De heer Lukkezen vraagt of het niet verstandiger is tegen te stemmen, zodat de wethouder een nieuw voorstel kan formuleren, horende alle signalen uit de commissie. De heer Derksen antwoordt dat hij het verstandiger vindt rustig de tijd te nemen en de komende twee weken te gebruiken om een aantal dingen te overwegen en eventueel een voorstel te maken.

De heer Burgers (PvdA) concludeert dat het fundament van deze beslisnota niet deugt en dat deze niet kan worden gerepareerd met amendementen en moties. Hij stelt voor het stuk van de agenda af te halen en terug te komen met een nieuw voorstel. De voorzitter reageert dat de wethouder een stuk dat aan de raad is aangeboden niet meer kan terughalen, tenzij de raad daarover zelf een besluit neemt. De heer Burgers merkt op dat hij in dat geval voorstelt de eslisnota door de commissie van de agenda te laten verwijderen.

De voorzitter constateert dat er twee fracties zijn die wellicht een amendement of een motie indienen. Het advies is deze nota als bespreekstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 27 maart 2025.

De vergadering wordt kort geschorst om de mensen op de tribune de gelegenheid te geven de ruimte te verlaten.

7.2 269194 Beslisnota toelichting planproces en aanvullende kredietaanvraag gebiedsontwikkeling Havenweg - Leemweg

Inleiding

De voorzitter licht toe dat het college de raad vraagt een voorbereidingskrediet van € 160.000 beschikbaar te stellen voor het opstellen van een gebiedsvisie en grondexploitatie voor het plangebied Havenweg - Leemweg. De aanleiding voor de

ontwikkeling ligt in de aankoop van het perceel aan de Havenweg in 2024. Hiermee ontstaat ruimte om de sportvoorzieningen in het gebied toekomstbestendig te maken en tegelijkertijd woningbouw mogelijk te maken. Dit biedt kansen voor zowel sportverenigingen als de woningmarkt en draagt bij aan een duurzame ruimtelijke inrichting.

Eerste termijn
De heer Burgers (PvdA) benadrukt dat zijn fractie positief staat tegenover de ontwikkelingen rondom de gebiedsontwikkeling Havenweg - Leemweg. Hij geeft aan dat er enkele punten zijn die nader moeten worden besproken. Hij vraagt waarom het uitgangspunt dat een nieuw zwembad niet mogelijk is, expliciet is opgenomen. Hij is benieuwd naar de reden achter dit besluit. Daarnaast hoopt hij dat de gebiedsontwikkeling meer inhoudt dan alleen een verhuizing en verschuiving van verenigingen. Hij stelt voor dat in de nieuwe situatie wordt samengewerkt tussen de verenigingen en overweegt een amendement om dit als uitgangspunt op te nemen. Hij vraagt ook naar de aanwezigheid van dassen in het gebied en welke mogelijkheden of onmogelijkheden deze veroorzaken, voordat veel kosten worden gemaakt. Tot slot vraagt hij in hoeverre het mogelijk is in dit gebied vooral betaalbare woningen te realiseren, gezien de woningnood. Hij benadrukt dat dure vrijesectorwoningen weinig helpen. Hij vindt de ontwikkeling van het gebied Havenweg - Leemweg een goed initiatief en is benieuwd naar de reactie van het college.

De heer Evers (Kernachtig Wijchen) geeft aan dat zijn fractie zich volledig kan vinden in de beslisnota voor de gebiedsontwikkeling Havenweg - Leemweg, zoals gepresenteerd op 25 februari 2025. Hij benadrukt dat de nota een gedetailleerde en goed onderbouwde visie biedt voor de toekomst van het gebied en dat zijn fractie enthousiast is over de beschreven ontwikkelingen. Hij noemt het voorgestelde besluit een krediet van € 160.000 beschikbaar te stellen voor het maken van de gebiedsvisie en grondexploitatie een belangrijke stap vooruit. De heer Evers benadrukt dat deze financiële basis cruciaal is voor het verdere succes van het project. Hij kijkt uit naar het vervolg van dit ambitieuze project, dat zich richt op de toekomstige huisvesting van vier sportverenigingen en de realisatie van ongeveer 300 woningen. Hij benadrukt het belang van toekomstbestendige sportvoorzieningen en een harmonieuze verhouding tussen wonen, werken en sporten in het gebied. Hij hecht er waarde aan dat rekening wordt gehouden met de identiteit van diverse betrokken verenigingen en dat het behoud van bestaande natuur- en ecologische structuren evenals integratie van het Maaswaal College belangrijke uitgangspunten zijn, die zijn fractie volledig ondersteunt. Omwonenden hebben hun zorgen geuit over parkeerproblemen in de toekomst. Kernachtig Wijchen wil graag dat ook deze zorgen worden opgenomen in het projectplan. De heer Evers vraagt waarom Pétanquevereniging Le Château niet is meegenomen in het project en in hoeverre de plannen van de eerder besproken fietsstraat worden meegenomen in het voorgenomen project. Hij eindigt zijn bijdrage door te zeggen dat zijn fractie enthousiast is over de toekomstige ontwikkelingen en het belangrijk vindt dat alle belanghebbenden, verenigingen, omwonenden en het bedrijfsleven worden meegenomen.

Mevrouw Muller (D66) geeft aan dat haar fractie het voorstel ondersteunt een krediet te verlenen voor het maken van een gebiedsvisie op het terrein waar nu vier sportverenigingen zijn gehuisvest en op het voormalige terrein van Floor. Zij noemt de plannen met het terrein ambitieus en benadrukt dat er lef en durf voor nodig is. Zij

vraagt hoe de beslissing over de zes gepresenteerde scenario's er in de toekomst uitziet en wie bepaalt welk scenario het uiteindelijk wordt. Zij geeft aan dat haar fractie zich opgejaagd voelt om al op korte termijn een besluit te nemen over een concreet scenario. Zij vraagt hoe het participatietraject er hierna uitziet, wie aan tafel zit en wie uiteindelijk beslist. Zij stelt voor potentiële nieuwe bewoners alvast uit te nodigen aan tafel om hun wensen mee te nemen in de plannen. Zij vraagt hoe de andere commissieleden erover denken om in het vervolg open te kijken naar potentiële belemmeringen voor het realiseren van betaalbare woningbouw en of een aanvullend beslispunt kan worden opgenomen.

De heer Peter Sengers (CDA) benadrukt het belang van sportverenigingen in Wijchen en geeft aan dat de ontwikkeling aan de Havenweg - Leemweg op drie vlakken voordelen biedt: nieuwe eigentijdse toekomstbestendige accommodatie voor vier sportverenigingen, een zinvolle bestemming voor het terrein van Floor en ruimte voor de bouw van ongeveer 300 nieuwe woningen. Hij stemt graag in met de beslisnota en de beschikbaarstelling van het gevraagde krediet. Hij complimenteert het college met de voortvarende aanpak en het gelopen proces tot op heden met alle betrokken verenigingen en omwonenden. Hij benadrukt het belang van transparantie en een duidelijk tijdspad naar de leden van de verenigingen om draagvlak te behouden. Hij vraagt hoe het college om wil gaan met verenigingen waar al langer noodzakelijke vervangingsinvesteringen spelen, zoals bij de atletiekbaan en de kleedkamers bij AWC, of waar nieuwe investeringen spelen, zoals extra padelbanen bij TPV Grootven.

De heer Oomen (GroenLinks) reageert enthousiast op de voorgestelde omdraaiing van de bestemming zware industrie aan de Floorterreinzijde. Hij vindt het een logische omdraaiing, maar ziet nog een ander scenario. Hij stelt voor de bestemming zware industrie rondom het Floorterrein juist af te waarderen, zodat op het Floorterrein kan worden gebouwd. Hij vraagt het college of hiernaar al is gekeken. Hij benadrukt dat voordat de eerste spade in de grond gaat, er jaren voorbij gaan. Hij hoopt dat het college de sportvereniging kan bijstaan in wat de vereniging voorafgaand aan de verplaatsing en verbouwing nog kan doen, zoals CDA en D66 hiervoor ook al suggereerden. Hij hoopt dat het college de verenigingen kan helpen met samenwerken, een suggestie van de PvdA. Hij constateert dat het onderzoek naar wat wel en niet kan op deze terreinen veel geld kost. Hij merkt op dat de eerste aanzet van een plan voor het gebied de gemeente al € 125.000 heeft gekost en dat het college nu nog eens € 160.000 vraagt voor onderzoek naar de gebiedsontwikkeling. Hij geeft aan dat dit bedrag niet wordt terugverdiend, hoewel de ontwikkelingen zelf hopelijk wel kostenneutraal kunnen worden uitgevoerd. Hij benadrukt dat de gemeente dan nog steeds € 160.000 plus € 125.000 heeft uitgegeven. Hij merkt op dat van deze onderzoekskosten een jaar lang een gebiedscoördinator had kunnen worden aangesteld. Hij hoopt op goedkope woningen in de overspannen woningmarkt en maakt zich zorgen over de bouwontwikkelingen en de invloed hiervan op de natuur, zoals de bomen, reeën en dassen in het gebied. Hij hoopt dat het college vooral kijkt hoe het deze bouwontwikkeling optimaal in de Wijchense natuur kan inpassen.

De heer Van der Gronden (VVD) geeft aan dat alles wel is gezegd. Hij benadrukt dat het gaat over een haalbaarheidsstudie is voor een gebied dat al een tijd braak ligt. Hij vindt het een mooi initiatief waarbij sportclubs zich kunnen verenigen en samenwerken. Hij merkt op dat sowieso renovaties aan de orde zijn bij de sportclubs. Hij benadrukt dat een mooie groene wijk kan worden gebouwd met 300 woningen. Hij vindt het een prima

plan en geeft aan dat de VVD er helemaal achter staat. Hij erkent dat € 160.000 veel geld is, maar denkt dat het nodig is. Hij hoort graag de antwoorden op de vragen die eerder zijn gesteld. Hij is positief en moedigt aan vooral door te gaan.

De heer Dolk (Wijchen Lokaal) geeft aan dat de kredietaanvraag van € 160.000 voor een plan is waar veel inwoners van Wijchen groot voorstander van zijn. Hij benadrukt de herontwikkeling van vier aansprekende sportverenigingen in Wijchen en de mogelijkheden nieuwe faciliteiten te bouwen. Hij merkt op dat de herschikking van de locaties ervoor zorgt dat alle verenigingen toekomstbestendig worden gehuisvest en dat 300 extra woningen kunnen worden gerealiseerd. Hij erkent dat de aankoopkosten van het ex-Floorterrein aan de Havenweg een tijdrovende en kostbare horde waren, maar hij is hoopvol dat hiermee een enorme stap vooruit wordt gemaakt in een deel van Wijchen waar sportbeoefening voor jong en oud centraal staat. Hij steunt de kredietaanvraag om goed onderzoek naar de inrichting te doen. Hij heeft echter bedenkingen over de ambitieuze planning om de raad op 26 juni 2025 het besluit te laten nemen over alle uitgewerkte plannen. Hij vraagt zich af of die planning realistisch is en merkt op dat recent vaak op de rem moest worden getrapt. Hij wijst op de das als een geduchte spelbreker en benadrukt het belang van vooraf afwegingen maken omtrent haalbaarheid en planning. Hij vraagt meer duiding te geven aan het beloofde maximaal behoud van bestaande natuur- en ecologische structuren en vraagt voor de beslisnota in juni 2025 aan te geven hoeveel procent van de huidige natuur kan blijven behouden. Hij vraagt ook te kijken naar het bos en het meertje in het gebied, wellicht komen daar nog andere beschermde diersoorten voor.

De voorzitter schorst de vergadering kort om de wethouder de gelegenheid te geven de vragen te beantwoorden.

Wethouder Gerrits erkent dat er veel vragen en zorgen zijn en belooft deze uitgebreid te beantwoorden, zodat de commissie comfort krijgt bij het nemen van een besluit en vooruit kan kijken naar het besluit dat voor de zomer van 2025 is gepland. Hij benadrukt dat het hoge tempo van het proces is afgesproken met de verenigingen om zo snel mogelijk duidelijkheid te bieden aan alle partijen. Deze duidelijkheid is nodig voor de verenigingen om keuzes te maken over investeringen in hun accommodaties, zoals een extra tennisbaan. Hoe eerder een besluit wordt genomen, hoe eerder de verenigingen verdere afwegingen kunnen maken over hun toekomst. Wethouder Gerrits bespreekt de vraag hoe de periode tot het besluit kan worden overbrugd, vooral als op korte termijn moet worden geïnvesteerd in bijvoorbeeld een kleedkamer of een tennisbaan. Hij geeft aan dat er goede gesprekken zijn met de verenigingen en dat een slimme planning wordt gemaakt om te voorkomen dat verenigingen in de knel komen of onnodige investeringen doen. Hij legt uit dat het niet in het plan meenemen van het zwembad twee redenen heeft: ruimtelijk is het onhandig om zoveel dingen naast elkaar te plannen op een langgerekt terrein, de verkenning van locaties voor een nieuw zwembad kent een ander tempo dan de sportplannen. Hij benadrukt dat samenwerking tussen verenigingen een belangrijk doel is en dat dit wordt gestimuleerd. Wethouder Gerrits bespreekt ook het voorstel om betaalbaar wonen als uitgangspunt mee te nemen. Hij waarschuwt dat dit de financiële haalbaarheid van het plan kan verminderen, omdat het realiseren van meer betaalbare woningen het financiële gat groter maakt. De vraag van de PvdA over flora en fauna, met name de das, kan niet vooraf worden beantwoord omdat dassenonderzoek tijd vergt. Hij geeft aan dat er goede gesprekken worden gevoerd met de stichting Das en Boom om naar oplossingen te kijken. Wethouder Gerrits bevestigt dat de

identiteit van verenigingen een belangrijk onderwerp is in de gesprekken met besturen, werkgroepen en vrijwilligers. Hij benadrukt dat verenigingen zichzelf moeten kunnen herkennen in het nieuwe sportpark en dat hun identiteit behouden blijft. Hij bespreekt het participatieplan en geeft aan dat omwonenden, ondernemers, de school en natuurorganisaties worden betrokken. Bij de inloopbijeenkomst van 11 maart 2025 zijn omwonenden uitgenodigd om hun ideeën en zorgen te delen. Wethouder Gerrits geeft aan dat in het haalbaarheidsonderzoek wordt gekeken hoe de fietsstraat goed kan worden ingepast. Aan de raad wordt een haalbaar plan voorgelegd dat wordt gedragen door de verenigingen en financieel passend is. Hij verwacht niet dat er meerdere varianten zijn, maar dat er één gedragen plan komt. De voorzitter attendeert de wethouder op de tijd. Wethouder Gerrits geeft aan dat er een nieuwsbrief komt om de verenigingen eenduidig te informeren. Gevraagd is of er mogelijkheden zijn om het ex-Floorterrein te gebruiken voor de woningen. De wethouder geeft hierover aan dat dat vanwege het bestemmingsplan niet mogelijk is. Hij bevestigt dat het voorbereidingskrediet van € 125.000 en € 160.000 in de grondexploitatie wordt opgenomen en dat het streven is dat deze kostenneutraal uitkomt. Hij benadrukt het respect voor de groene omgeving en dat er veel aandacht is voor het behouden en versterken van de kwaliteit van de groene omgeving. Wethouder Gerrits bevestigt dat de planning ambitieus is. Hij belooft dat in het voorstel een duiding wordt gegeven van de omvang van de natuur die behouden blijft ten opzichte van de huidige situatie. Mevrouw Muller (D66) vraagt of woningzoekenden ook worden betrokken bij de participatie. Wethouder Gerrits antwoordt dat participatie op twee manieren gebeurt: via inloopbijeenkomsten en via een digitaal platform waar iedere Wijchenaar zijn gedachten kan inbrengen. Potentiële kopers moeten zichzelf melden als zij interesse hebben.

Tweede termijn
De heer Burgers (PvdA) benadrukt het belang van samenwerking vanaf het begin en noemt de identiteit van de verenigingen als een belangrijk aspect. Hij geeft aan dat het mooi is als nu al kan worden begonnen met het bespreken van de samenwerking, en noemt voorbeelden van succesvolle verenigingen. Hij geeft aan dat er verenigingen zijn die al naar dergelijke voorbeelden kijken en dat het belangrijk is om dit steeds te blijven benoemen. Hij overweegt een amendement in te dienen, zodat die samenwerking kan worden meegenomen in het plan.

De heer Evers (Kernachtig Wijchen) hoort een overwegend positief geluid binnen de fracties. Hij geeft aan dat het proces met vertrouwen tegemoet wordt gezien. Mevrouw Muller (D66) vraagt hoe hij aankijkt tegen de toekomstige woningbouw en potentiële belemmeringen voor betaalbaarheid. De heer Evers antwoordt dat de wethouder duidelijk is geweest over de woondeal, betaalbare woningen en spreiding in Wijchen. Hij benadrukt dat het project betaalbaar moet blijven maar dat er kosten aan zijn verbonden. Als de kosten uit de pas gaan lopen, worden de projecten niet gehaald.

Mevrouw Muller (D66) geeft aan dat er veel duidelijkheid is op verschillende terreinen. Zij benadrukt het belang van breed draagvlak, niet alleen bij verenigingen maar ook bij omwonenden, en geeft aan dat kwaliteit voorop staat. Zij geeft aan dat een aantal punten die in de vergadering aan bod zijn gekomen in beraad wordt genomen.

De heer Peter Sengers (CDA) benadrukt de noodzaak de prioriteit en druk op het proces hoog te houden en het momentum vast te houden. Hij geeft aan dat hij de

grondexploitatie met alle uitgangspunten graag uitgewerkt wil zien en dat er voldoende tijd is om over de invulling en uitwerking te praten.

De heer Oomen (GroenLinks) is benieuwd naar de uitwerking van de gebiedsvisie en het beraad van de PvdA over het uitgangspunt samenwerken. Hij benadrukt het belang van verenigingen die elkaar weten te vinden en elkaars sterkte benutten.

De heer Van der Gronden (VVD) geeft aan dat de planning ambitieus is, wat hij positief vindt. Hij benadrukt het belang van samenwerken, maar vindt het riskant om dit als voorwaarde aan het project toe te voegen.

De heer Dolk (Wijchen Lokaal) geeft aan dat de vergadering redelijk eensgezind was. Hij steunt de Pétanquevereniging Le Château en benadrukt dat deze vereniging een integraal onderdeel uitmaakt van het gebied ter plaatse.

De voorzitter constateert dat een amendement is aangekondigd en dat de nota als bespreekstuk wordt geagendeerd voor de raadsvergadering van 27 maart 2025.

7.3 281596 Informatienota Kerkenvisie Wijchen

Inleiding

De voorzitter geeft aan dat de Informatienota een overzicht biedt van de religieuze gebouwen binnen de gemeente Wijchen en de culturele, maatschappelijke en religieuze betekenis van de kerkgebouwen in kaart brengt. De nota verkent ook de toekomst van deze gebouwen in overleg met eigenaren en gebruikers. Er is per kerkgebouw een kerkenpaspoort opgesteld, waarin de huidige situatie en het toekomstperspectief worden beschreven. De Informatienota en de visie bevatten geen uitvoeringsmaatregelen, maar dienen als kennisdocument voor toekomstige keuzes.

De heer Van Wanroij (CDA) benadrukt hoe belangrijk het onderwerp van de kerkenvisie is voor zijn fractie. Hij wijst op de prachtige kerkgebouwen die de gemeente Wijchen rijk is en benadrukt dat deze gebouwen vaak beeldbepalend zijn en een belangrijke maatschappelijke rol vervullen, zelfs als ze niet meer als kerk in gebruik zijn. Hij merkt op dat het Strategisch Kompas van de gemeente vermeldt dat kerkgebouwen en hun omgeving belangrijke ankerpunten zijn voor aantrekkelijke dorpskernen. Echter, volgens het CDA is het rapport meer een inventarisatie dan een visie. Hij legt uit dat een visie volgens zijn fractie een beleid moet zijn voor wat er gebeurt als kerkgebouwen hun religieuze functie verliezen en wellicht worden verkocht. Hij noemt de recente situatie van de Sint-Annakerk in Bergharen als voorbeeld. De heer Van Wanroij vraagt wat de gemeente doet om deze markante gebouwen te behouden voor toekomstige generaties. Hij stelt voor dat kerkbestuurders worden ondersteund bij het behoud van hun kerkgebouwen, bijvoorbeeld door hulp bij het zoeken naar een nieuwe bestemming, voorfinanciering, financiering, subsidies en vergunningen. Hij noemt verschillende mogelijke nieuwe functies voor kerkgebouwen, zoals buurthuizen, culturele centra, bibliotheken, theaters, hotels, woningen en winkels. Hij vraagt specifiek naar de situatie van de Antonius Abtkerk, in verband met het TKWM-project, en uit zijn zorgen over het verleden, waarbij unieke religieuze gebouwen zoals het franciscaner klooster op Alverna zijn gesloopt. Hij vraagt het college of een monumentale status voldoende is om sloop te voorkomen of dat meer nodig is, en of een motie in de raadsvergadering nodig is om sloop van beeldbepalende gebouwen te verbieden.

De heer Tiemessen (GroenLinks) geeft aan dat zijn fractie met veel belangstelling het informatiedocument over de Wijchense religieuze gebouwen heeft gelezen. Hij benadrukt dat religieuze gebouwen belangrijke bakens zijn voor rust en stilte en dat het document duidelijk maakt hoe belangrijk het behoud van deze gebouwen is. Hij wijst op de gelijkenissen en verschillen in de paspoortoverzichten van de gebouwen, zoals de mate van zorgen over financiën, onderhoud, voortbestaan, zelfredzaamheid en maatschappelijke inbedding. GroenLinks onderstreept de algemene conclusies en aanbevelingen van de Kerkenvisie, namelijk het vasthouden en uitbreiden van de dialoog en het versterken van vertrouwen en contacten. Hij stelt voor de huidige contacten met vertegenwoordigers van andere genootschappen en godsdiensten die momenteel geen passende ruimte hebben uit te breiden, zodat de exploitatiekosten kunnen worden gedeeld. Hij benadrukt het belang van een vaste contactpersoon met kennis van zaken vanuit de gemeente, om buurtparticipatie te bevorderen. Deze opdracht kan worden uitgevoerd door een gebiedscoördinator.

De heer Timmerman (Wijchen Lokaal) merkt op dat ruim vier jaar is gewerkt aan de Kerkenvisie. Hij wijst op de prachtige foto's en opmerkelijke details in het boekwerk, maar benadrukt ook de uitdagingen door het verminderde kerkbezoek. Hij legt uit dat het moeilijk is nieuwe jeugdige bestuursleden te enthousiasmeren en dat het kerkbezoek over tien jaar wellicht zo ver is gedaald dat de inkomsten uitblijven en vrijwilligers ontbreken. Kerkbestuurders zetten nu in op het verhuur van ruimtes aan derden. Het enthousiasme hiervoor is echter niet groot, mede door slechte klimaatbeheersing en het ontbreken van investeringen. Hij vraagt de wethouder naar de status van de verhuizing van de voedselbank naar de Emanuelkerk, de locatie van de elf windmolens bij de protestantenkerk in Bergharen, de gevoelens van de leden van de Hindoestaanse tempel, de status van het plan Kerkenweide en de bereidheid van de gemeente te investeren in kerkgangers die hun kerkgebouw verliezen. Hij vraagt ook of het college bereid is mee te werken aan het plan van Shelter Zorg om de kerk in Balgoij te verwerven en of de nieuw aangestelde gebiedscoördinator de schakel tussen gemeente en kerk wordt. Hij roept het college op de kerkbesturen meer te betrekken bij gemeentelijk beleid, hun gevoelens in de cultuurnota te verwerken en samen de verbinding te zoeken.

De heer Haerkens (VVD) houdt zijn bijdrage kort en complimenteert de opstellers van de Informatienota. Hij vindt het een goede inventarisatie en stelt voor het woord Kerkeninventarisatie te gebruiken in plaats van Kerkenvisie.

De heer Reichgelt (D66) sluit zich deels aan bij de woorden van het CDA en benadrukt dat Wijchen veel mooie kerkgebouwen en cultureel erfgoed bezit. Hij wijst op de complexe situatie met kerkautoriteiten die de gebouwen bezitten, maar ook op het belang van gemeentelijke betrokkenheid bij kerkgebouwen die niet meer worden gebruikt. Hij noemt het voorbeeld van de kerk van Langenboom in de gemeente Land van Cuijk, die nu als gemeenschapshuis aan de gemeente wordt verhuurd. Hij vraagt de wethouder wat hij met het document gaat doen, hoe hij de omgeving betrekt bij vrijkomende kerkgebouwen en of ook geïnventariseerd is onder andere geloofsgemeenschappen zoals moslims of joden.

De heer Burgers (PvdA) vindt de Informatienota een goed document en benadrukt dat kerkgebouwen een gemeenschappelijke waarde hebben, net zoals kastelen en molens. Hij vraagt welke instrumenten de gemeente heeft om invloed uit te oefenen op de

toekomstige bestemming van deze gebouwen en welke juridische en financiële mogelijkheden er zijn om een nieuwe bestemming mee te bepalen.

Mevrouw Eijkemans (Kernachtig Wijchen) geeft aan dat haar fractie kennis heeft genomen van de Informatienota en dit document ziet als een kennisdocument. Zij benadrukt dat de visie zonder enige gevolg is en dat een eventuele uitwerking bij de omgevingsvisie wordt behandeld. Voor nu heeft haar fractie geen verdere opmerkingen.

De voorzitter legt uit dat het college geen spreektijd meer heeft en dat de fracties overwegend technische vragen hebben gesteld. Hij stelt voor dat de wethouder de gestelde vragen schriftelijk beantwoordt.

Tweede termijn
De heer Van Wanroij (CDA) benadrukt dat het behoud van kerkgebouwen van groot belang is voor iedereen. Hij stelt voor een generieke oproep te doen aan het college om alles in het werk te stellen om sloop van kerkgebouwen te voorkomen. Hij vraagt hoe de rest van de raad hierover denkt. De heer Burgers (PvdA) wijst erop dat de monumentenzorg al voorkomt dat kerkgebouwen worden gesloopt. Hij vraagt of het niet belangrijker is te bepalen wat er met die gebouwen gebeurt. De heer Van Wanroij antwoordt dat hij dit punt ook heeft benoemd in zijn betoog en dat het belangrijk is om creatief te zoeken naar een bestemming voor de gebouwen. Hij vraagt zich af hoe de gemeente kerkbesturen en andere betrokkenen kan ondersteunen om te voorkomen dat er niets gebeurt. De heer Reichgelt (D66) vraagt hoe de financiële ondersteuning die de heer Van Wanroij noemde, moet worden betaald. De heer Van Wanroij verduidelijkt dat hij niet letterlijk financiële ondersteuning heeft genoemd, maar dat de gemeente voorfinanciering kan bieden als een garantie voor partijen die iets willen doen, zodat ze later de kosten kunnen terugverdienen. De heer Tiemessen (GroenLinks) vraagt hoe de gemeente concreet ondersteuning kan bieden of als contactpersoon kan fungeren.
De heer Van Wanroij legt uit dat er veel aanbevelingen zijn, maar dat het nog steeds fout kan gaan. Hij geeft het voorbeeld van het klooster op Alverna dat is gesloopt en benadrukt dat de gemeente moet ingrijpen als initiatieven vastlopen, door maatschappelijke partijen bij elkaar te brengen. De heer Tiemessen vraagt hoe de gemeente ervoor kan zorgen dat kerkgebouwen multifunctioneel worden ingezet en wat de rol van de gemeente hierin is. De heer Van Wanroij antwoordt dat de gemeente moet zoeken naar verbinding en maatschappelijke partijen bij elkaar moet brengen om een goede bestemming voor de panden te vinden. De heer Tiemessen vraagt hoe het CDA staat tegenover samenwerking met islamitische groeperingen in kerkgebouwen.
De heer Van Wanroij antwoordt dat het CDA modern en ruimdenkend is en dergelijke samenwerking toejuicht. De heer Haerkens (VVD) vraagt of de heer Van Wanroij van plan is met een motie te komen of dat het alleen een oproep is. De heer Van Wanroij antwoordt dat hij de oproep terugneemt naar zijn fractie en overweegt met een motie te komen om de sloop van kerkgebouwen te voorkomen. De heer Van Wanroij roept het college op alles te doen om sloop te voorkomen. De heer Burgers (PvdA) geeft aan de motie overbodig te vinden, monumenten mogen immers niet worden gesloopt.
De heer Van Wanroij geeft aan dat sommige kerkgebouwen dusdanig in verval raken dat ze toch moeten worden gesloopt. De heer Timmerman (Wijchen Lokaal) vraagt of het CDA het nut ziet van het aanstellen van een gebiedscoördinator om met hen te participeren. De heer Van Wanroij antwoordt dat alles wat bijdraagt aan het behoud van de gebouwen positief is en dat hij dit een goed plan vindt.

De heer Tiemessen (GroenLinks) benadrukt het belang van religieuze gebouwen en monumenten en wijst erop dat niet alle bestuurders en eigenaren van religieuze gebouwen de weg naar de gemeente kunnen vinden. Hij geeft aan dat een vaste contactpersoon fantastisch is. De heer Van Wanroij (CDA) vraagt wat de rol van de gemeente is als initiatieven vastlopen en kerkgebouwen geen bestemming hebben. De heer Tiemessen antwoordt dat de gemeente reëel moet zijn als de kosten te hoog zijn en het gebouw niet meer te onderhouden is, maar dat er altijd mogelijkheden zijn om gebouwen te behouden. De heer Van Wanroij concludeert dat de heer Tiemessen uiteindelijk een kerkgebouw laat slopen als er geen bestemming is. De heer Tiemessen geeft voorbeelden van succesvolle participatieprojecten en herhaalt dat er altijd mogelijkheden zijn om gebouwen te behouden.

De heer Timmerman (Wijchen Lokaal) vindt het jammer dat het college geen antwoord kan geven op de gestelde vragen en dat dit het gesprek beperkt. De voorzitter geeft aan dat de vragen snel worden beantwoord en dat de antwoorden kunnen worden meegenomen in een eventuele motie.

De heer Haerkens (VVD) wil geen gebruik maken van de tweede termijn.

De heer Reichgelt (D66) geeft aan dat het lastig is een tweede termijn te houden zonder een reactie van het college, omdat daarmee een deel van het verhaal ontbreekt. Vervolgens benadrukt hij dat kerkgebouwen niet zomaar moeten worden gesloopt, maar dat hij niet bij voorbaat wil uitsluiten dat een kerkgebouw kan worden gesloopt. Hij geeft aan dat dit afhankelijk is van het specifieke gebouw. De heer Van Wanroij (CDA) vraagt of hij interesse heeft zijn motie te steunen. De heer Reichgelt antwoordt dat hij graag het voorstel van het CDA afwacht en dat zijn fractie dan bekijkt hoe zij daar tegenover staat.

De heer Burgers (PvdA) herhaalt zijn vraag over welke instrumenten er zijn om invloed uit te oefenen op de toekomstige bestemming van kerkgebouwen. Hij benadrukt dat de discussie zonder antwoord op deze vraag weinig zin heeft, omdat dit nodig is om een zinvolle discussie te starten.

Mevrouw Eijkemans (Kernachtig Wijchen) geeft aan dat zij niets heeft voor de tweede termijn. De heer Timmerman (Wijchen Lokaal) vraagt haar waar de elf windmolens staan in Bergharen. Mevrouw Eijkemans antwoordt dat zij dat niet kan vertellen.

De voorzitter constateert dat een motie is aangekondigd met betrekking tot de Informatienota Kerkenvisie Wijchen. Hij merkt op dat deze nota als bespreekstuk wordt meegenomen naar de raadsvergadering van 27 maart 2025.

10. Sluiting

De voorzitter bedankt alle aanwezigen voor hun bijdrage aan de discussies en het gesprek, evenals de mensen die thuis hebben meegekeken. Hij wenst iedereen nog een fijne avond.

Lijst besluiten, adviezen en toezeggingen commissievergadering Wijchen

Datum	13-03-2025
Tijd	20:25 - 23:00
Locatie	Wijchen, Kasteel
Voorzitter	Rob Albersnagel

1 Opening

De voorzitter opent de vergadering.

2 Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

3 Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

4 Vaststellen concept verslag commissievergadering 13 februari en besluitenlijst

Het verslag en de besluitenlijst zijn ter kennisgeving aangenomen.

5 Vragenhalfuur

Er zijn geen vragen voor het vragenhalfuur.

6 Mededelingen en vragen over verbonden partijen

Er zijn geen mededelingen of vragen over de verbonden partijen.

7 Bespreekstukken

7.1 271398 Beslisnota Gebruik Kasteeltuin

Toezegging wethouder van Bronkhorst: *Als na twee jaar blijkt dat de parkeerplekken in de kasteeltuin niet gebruikt worden, dan wordt de*

parkeerplaats in de Kasteeltuin gestopt.

Het CDA en Kernachtig Wijchen kondigen een amendement of motie aan. Het advies van de commissie is om dit raadsvoorstel te agenderen als bespreekstuk voor de raadsvergadering van 27 maart.

7.2 269194 Beslisnota toelichting planproces en aanvullende kredietaanvraag gebiedsontwikkeling Havenweg - Leemweg

De PvdA en D66 overwegen om een amendement in te dienen. Het advies van de commissie is om dit raadsvoorstel te agenderen als bespreekstuk voor de raadsvergadering van 27 maart.

7.3 281596 Informatienota Kerkenvisie Wijchen

Het CDA overweegt om een motie in te dienen. Het advies van de commissie is om dit raadsvoorstel te agenderen als bespreekstuk voor de raadsvergadering van 27 maart.

8 Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 23.05 uur.

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	6706
Extern Zaak ID	Z/25/285826
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	3 april 2025
Agendapunt	7.1
Titel	285826 beslisnota Wijchen-West
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Eigenaar	Tolkamp, Bert
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)

Bijlagen
285826 beslisnota Wijchen-West

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	18 maart 2025
Commissievergadering Wijchen	**3 april 2025**
Stukken Agendacommissie Wijchen	4 april 2025

Voorgesteld besluit

1. De volgende aanvullende kaders aan het college mee te geven voor de uitwerking van Wijchen-West:
a. De afvalinzameling binnen het project Wijchen-West, in afwijking van het reguliere afvalbeleid, voor de stromen papier en restafval met ondergrondse verzamelcontainers te werken.
b. Het woningbouwprogramma dient gelijkmatig verdeeld te worden over het plangebied.
c. In aanvulling op het mobiliteitsbeleid het STOMP-principe toe te passen bij de uitwerking van de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid.
d. Geen flexwoningen te realiseren in het project Wijchen-West.
2. In te stemmen met de werkwijze om betrokken te worden bij de uitwerking van Wijchen-West door middel van een wensen- en bedenkingenprocedure.
3. Kennis te nemen van de reactie op het amendement en de moties omtrent Wijchen-West.

Openbaar Zaaknummer: Z/25/285826

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Wijchen-West

Collegedatum: 18 maart 2025

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De volgende aanvullende kaders aan het college mee te geven voor de uitwerking van Wijchen-West:
    a. De afvalinzameling binnen het project Wijchen-West, in afwijking van het reguliere afvalbeleid, voor de stromen papier en restafval met ondergrondse verzamelcontainers te werken.
    b. Het woningbouwprogramma dient gelijkmatig verdeeld te worden over het plangebied.
    c. In aanvulling op het mobiliteitsbeleid het STOMP-principe toe te passen bij de uitwerking van de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid.
    d. Geen flexwoningen te realiseren in het project Wijchen-West.
2. In te stemmen met de werkwijze om betrokken te worden bij de uitwerking van Wijchen-West door middel van een wensen- en bedenkingenprocedure.
3. Kennis te nemen van de reactie op het amendement en de moties omtrent Wijchen-West.

Aanleiding
In oktober 2023 heeft uw gemeenteraad het Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan (VOSP) voor het project Wijchen-West vastgesteld. Daarbij zijn een amendement en verschillende moties aangenomen. Separaat heeft u in november 2023 een motie (minder afval, mooier straatbeeld) aangenomen die oproept voor nieuwe grootschalige bouwprojecten slimme en kosteneffectieve en -efficiënte afvalinzameling te bewerkstellingen met nagenoeg geen ontsiering van het straatbeeld.

In december 2023 hebben we het ontwerp- bestemmingsplan Wijchen-West ter inzage gelegd. In december 2024 hebben we uw raad geïnformeerd over de stand van zaken en voortgang op verschillende onderdelen binnen het project. Daarbij hebben we aangegeven dat we bij u terugkomen voor de vaststelling van een aantal nadere kaders voor Wijchen-West en om de raad te betrekken bij de uitwerking van Wijchen-West naar een Definitief Ontwerp.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
27-05-2021	Beslisnota 21 59350: Gebiedsvisie en Ontwikkelstrategie Wijchen-West
20-06-2023	Anterieure overeenkomst Wijchen-West - De Groene Geest (Z/23/117292; B&W; geheim)
26-10-2023	Beslisnota 119249: Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan Wijchen-West
12-12-2023	Instemmen met en publicatie ontwerpbestemmingsplan

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
27-05-2021	Beslisnota 21 59350: Gebiedsvisie en Ontwikkelstrategie Wijchen-West
20-06-2023	Anterieure overeenkomst Wijchen-West - De Groene Geest (Z/23/117292; B&W; geheim)
	(Z/22/099396 dossiernr. 5336, B&W)
17-12-2024	Informatienota voortgang Wijchen-West (Z/24/273673)

Gewenst resultaat

1. Aanvullende kaders voor de uitwerking van de deelgebieden van Wijchen West;
2. Een helder proces om de raad te betrekken bij de verdere uitwerking van Wijchen-West naar een Definitief Ontwerp
3. Toelichting op de wijze waarop invulling is gegeven aan de moties en het amendement.

Argumenten

1.a.1 Minder minicontainers in de wij zorgt voor een mooier straatbeeld en minder verkeersbewegingen voor de inzamelaar.

Door een deel van de afvalinzameling in de ondergrondse containers onder te brengen, hoeven de bewoners minder afval op eigen terrein te bewaren tot de inzameldag. Ook zijn minder minicontainers nodig bij de woningen. Omdat er minder minicontainers in de wijk komen te staan bij de woningen en op straat zorgt dit voor een netter/verzorgder beeld van de wijk. Door op centrale plaatsen binnen het project ondergrondse containers te plaatsen hoeft de inzamelaar niet meer de hele wijk door te rijden om het afval in te zamelen. Hierdoor zijn er minder verkeersbewegingen nodig.

1.a.2 Ondergrondse afvalinzameling is een goed alternatief voor de meeste afvalstromen.

In de verkenning hoe in Wijchen-West de afvalinzameling slim, toekomstbestendig, kosteneffectief en -efficiënt ingericht kan worden is voor elke stroom gekeken of er gewenste alternatieven zijn die helpen de inzameling kosteneffectiever- of efficiënter te maken. Door restafval ondergronds in te zamelen via verzamelcontainers in de wijk (omgekeerd inzamelen) is de verwachting dat de milieuprestaties verbeteren met lagere verwerkingskosten tot gevolg. Daarnaast is centrale inzameling zeer kostenefficiënt hoewel de initiële kosten wel hoger zijn. Ook voor de inzameling van oud papier en karton is een centrale inzameling met ondergrondse containers een goed alternatief. Ondergrondse afvalinzameling biedt de bewoners een hoge service aangezien zij altijd hun afvalstromen in de ondergrondse containers kwijt kunnen.

Voor de grondstofstromen GFT en Plastic+ houden we vast aan de bestaande inzamelwijze zoals ook in de rest van de gemeente gebeurt aangezien er in onze ogen geen betere opties bestaan die leiden tot betere milieuprestaties en kosteneffectiever- of efficiënter zijn. Voor Plastic+ zal de inzameling via zakken gebeuren. GFT zal bij de hoogbouw via verzamelcocons gebeuren. Bij de laagbouw zal GFT via minicontainers aangeboden moeten worden die op ophaaldagen op centrale plaatsen aangeboden dienen te worden. Een dergelijke inzamelplaats kan op de andere dagen als parkeerplaats fungeren.

Ondergronds inzamelen van restafval en/of papier heeft geen negatief effect op de huidige kosten voor de inzameling. De investeringskosten van de ondergrondse containers komen voor rekening van het project.

Afhankelijk van toekomstige ontwikkelingen kunnen Plastic+ en/of GFT in de toekomst eventueel nog door middel van ondergrondse afvalcontainers ingezameld worden. Het gebruik van de ondergrondse containers in Wijchen-West zal vijf jaar nadat de gehele zijn is opgeleverd worden geëvalueerd, daarmee zien we deze aangepaste manier van afvalinzameling als een pilot.

1.b.1 Een goede spreiding van de verschillende woningen draagt bij aan de leefbaarheid in de wijk.

De spreiding van verschillende woningtypen door een wijk heeft de volgende voordelen:

- Een gemengde wijk draagt bij aan een grotere sociale cohesie doordat mensen met verschillende achtergronden en inkomensniveaus met elkaar in contact komen. Dit leidt tot een hechtere gemeenschap en meer begrip en respect tussen verschillende groepen.
- Gemengde wijken zijn vaak veerkrachtiger in tijden van economische of demografische veranderingen. Diversiteit in woningtypen maakt een wijk minder kwetsbaar voor economische schommelingen en zorgt voor een stabielere woonomgeving.
- Clustering van sociale woningbouw kan tot sociale problemen leiden in de wijk. Dit kan worden voorkomen door de sociale woningbouw te spreiden door de wijk.

Door verschillende woningtypen te spreiden door een wijk, kan men een inclusieve, veelzijdige en veerkrachtige woonomgeving creëren die gunstig is voor zowel de bewoners als de bredere gemeenschap.

Het beslispunt om het woningbouwprogramma gelijkmatig te verdelen over de wijk sluit aan op de gemeentelijke woonvisie waarin gestuurd wordt op gemengde en gevarieerde wijken en wordt hiermee concreet van toepassing op Wijchen-West.

1.c.1 Het STOMP principe biedt een aanvullend kader, hiermee geven we een nadere invulling aan de ambitie om de wijk duurzaam en toekomstbestendig in te richten.

Als concretisering van de vastgestelde gebiedsvisie Wijchen-West maken we voor het ontwerpen van de mobiliteitsoplossingen voor Wijchen-West gebruik van het STOMP-principe. Het STOMP-principe wordt landelijk gebruikt voor mobiliteitsoplossingen binnen gebiedsontwikkeling. Met het STOMP-principe zetten we de mens centraal bij gebiedsontwikkeling.

Met het STOMP-ordeningsprincipe geven we prioriteit aan meer duurzame vormen van mobiliteit: Stappen (lopen), Trappen (fietsen), Openbaar vervoer, en minder prioriteit aan minder duurzame mobiliteitsvormen zoals Mobiliteitsdiensten (deelauto) en Privéauto.

Bij de uitwerking van het stedenbouwkundig plan zal onderzocht worden welke oplossingen mogelijk zijn voor geconcentreerd parkeren, laadvoorzieningen en pakketdiensten.

1.d. Flexwoningen leveren nauwelijks of geen tijdswinst op

De kansen voor de realisatie van flexwoningen is onderzocht. Geconcludeerd is dat de realisatie van flexwoningen geen toegevoegde waarde heeft. Gebleken is dat we pas kunnen starten met de realisatie van de woningbouw wanneer natuurcompensatie in voldoende mate is gerealiseerd. Daarnaast moeten er ten behoeve van de flexwoningen ook geluidsmaatregelen worden getroffen in verband met aanwezigheid spoor en wegen voordat woningen bewoont kunnen worden. We willen starten met reguliere woningbouw direct nadat de natuurcompensatie is gerealiseerd. De verwachting is niet dat we met flexwoningen een snellere realisatie kunnen bewerkstelligen.

2.1 Met de wensen- en bedenkingenprocedure krijgt de raad een rol bij de verdere uitwerking van het stedenbouwkundig plan.

Voor de uitwerking van Wijchen-West maken we gebruik van een kwaliteitsteam dat optreedt als supervisieteam. Dit is ook in de anterieure overeenkomst geborgd. Het kwaliteitsteam adviseert het college over de uitwerking van de plannen voor de vaststelling van het Definitieve Ontwerp. Naast het kwaliteitsteam geven ook de verschillende vakdisciplines een advies over het uitgewerkte plan. Voordat het college het uitgewerkte plan definitief vaststelt, zal zij door een wensen- en bedenkingenprocedure uw gemeenteraad raadplegen.

2.2 Het DOSP zal na vaststelling door het college gelden als aanvullend kwaliteitskader.

Het DOSP (Definitief Ontwerp Stedenbouwkundig Plan) voor de Groene Geest en de Vormers worden momenteel uitgewerkt. In het DOSP wordt extra aandacht gegeven aan onder andere beeldkwaliteit, spreiding woningtypen, mobiliteit, afval en groen. Vaststellen van het DOSP is een collegebevoegdheid. Na de raadpleging van uw raad (wensen en bedenkingen) stelt het college het DOSP definitief vast. Op basis van het DOSP zullen de verschillende wijken (of deelgebieden) in de Groene Geest en De Vormers uitgewerkt worden. Vaststelling van deze uitgewerkte plannen zal op dezelfde wijze plaatsvinden.

3.1 Met de verdere uitwerking van de plannen wordt invulling gegeven aan de aangenomen moties en amendementen.

Onderstaand geven we per motie/amendement aan hoe deze zijn verwerkt bij de uitwerking van Wijchen-West:

- Amendement: kwaliteitskader Wijchen-West
  In het amendement draagt u het college op een concreter kwaliteitskader per deel in Wijchen-West op te stellen met extra aandacht voor o.a. beeldkwaliteit, spreiding woningtypen, mobiliteit, afval en groen en uw raad te betrekken bij de besluitvorming over dit concreter kwaliteitskader.
  Met deze beslisnota geeft het college invulling aan het amendement.

- Motie: Heroverweging situering appartementencomplex nabij wijk Kraaijenberg
  De raad heeft het college opgeroepen de situering van het appartementencomplex nabij de Kraaijenberg voor heroverweging voor te leggen aan de betrokken stedenbouwkundigen, om zodoende het zicht hierop vanuit bestaande wijken te minimaliseren.
  De wijze waarop het college invulling wil geven aan deze motie maakt onderdeel uit van de besluitvorming van het bestemmingsplan.

- Motie: Verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid hoge prioriteit bij verdere uitwerking stedenbouwkundig plan.
  De raad heeft college opgeroepen in de verdere uitwerking van de plannen voor Wijchen-West extra aandacht te geven aan de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid in en om de wijken. Hierbij in ieder geval te betrekken: de vooralsnog nagenoeg kaarsrechte toegangswegen, afwikkeling van landbouwverkeer, de wijkontsluitingen op de Oude Ravensteinseweg en Hernenseweg, de bereikbaarheid van de nieuwe school en de extra verkeersbewegingen door bestaande wijken.
  De wijze waarop het college invulling wil geven aan deze motie maakt onderdeel uit van de besluitvorming van het Definitief Ontwerp. Bij de verdere uitwerking van de plannen houden we rekening met de verkeersveiligheid voor de verschillende verkeersdeelnemers. Bij langere rechtstanden, die niet altijd te voorkomen zijn, zullen snelheidsremmende maatregelen worden getroffen.

- Motie: Graag optimale dakenbenutting in Wijchen-West.
  De raad heeft het college opgeroepen met de ontwikkelaars in gesprek te gaan over het aanbrengen van zonnepanelen op de daken van de woningen en daarbij de kosten en baten voor de eerste woningeigenaren in ogenschouw te nemen. Bij de uitwerking van de woningen worden de mogelijkheden van dakenbenutting verkend. Daarbij spelen de wijzigingen in de salderingsregeling een belangrijke rol.

- Motie: Minder afval, mooier straatbeeld
  De raad heeft het college opgeroepen in de ontwerpfase bij grootschalige bouwprojecten rekening te houden met slimme en kosteneffectieve en -efficiënte afvalinzameling te bewerkstelligen met nagenoeg geen ontsiering van het straatbeeld. De voorgestelde werkwijze is het beste alternatief.
  Beantwoording van deze motie voor andere grote bouwprojecten volgt separaat.

Tegenargumenten en risico's

1.1 Zonder aanvullende kaders laten we kansen lopen om van Wijchen-West een toekomstbestendige wijk te maken

De aanvullende kaders dragen bij aan de realisatie van een toekomst bestendige wijk. Het college zal deze kaders meenemen in de verdere uitwerking en zo nodig vertalen in nadere afspraken met ontwikkelaars.

1.a.1 De afvalinzameling in Wijchen-West wijkt met dit voorstel af van de gebruikelijke inzameling.

De afvalinzameling voor restafval en papier en karton door middel van ondergrondse containers wijkt af van wat in andere (bestaande) wijken gebruikelijk is, terwijl momenteel de standaard is dat in de hele gemeente uniform wordt ingezameld. Inzameling met ondergrondse containers is kostenefficiënt maar kan leiden tot mindere milieuprestaties. Om eventuele mindere milieuprestaties te voorkomen is extra aandacht voor communicatie en mogelijk ook handhaving nodig. De afwijkende manier van inzameling zien we vooralsnog als een pilot, vijf jaar na de oplevering van de laatste woningen evalueren we deze wijze van afvalinzameling.

1.a.2 Ondergrondse containers vragen ruimte in de openbare ruimte.

Ondergrondse containers worden in de openbare ruimte geplaatst. Dit betekent een ruimtevraag om deze te plaatsen van ca. 1,7x1,7 meter per ondergrondse container. Het aantal containers voor restafval zullen we nog nader bepalen in overleg met de inzamelaar. Daarnaast verwachten we dat er in hete Wijchen-West 4 clusters komen voor de inzameling van oud papier/karton, glas, textiel en een luier/incontinentiecocon. De ruimtevraag voor de ondergrondse containers in de heel Wijchen-West is daarmee te overzien. Met het plaatsen van ondergrondse afvalcontainers voorkomen we afvalopslag nabij de woningen en zijn er minder minicontainers nodig dit zorgt voor een verzorgder straatbeeld rondom de woningen.

1.2 Besluitvorming over een definitief Ontwerp van een gebiedsontwikkeling is doorgaans aan het college omdat het uitvoering van het bestemmingsplan en beleid betreft.

Gelet op het hoge abstractieniveau van het Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan en ook het globale karakter van het bestemmingsplan is het verdedigbaar dat de raad meer betrokken wordt bij de uitwerking van het Definitief Ontwerp. Dit vindt plaats via de wensen en bedenkingenprocedure.

Financiële gevolgen
Alle aanpassingen, wijzigingen en uitkomsten van lopende onderzoeken hebben invloed op de grondexploitatie. De financiële gevolgen worden continue door ons bijgehouden en gemonitord. Hierbij houden we de geraamde kosten en opbrengsten in de gaten en blijven we sturen op een sluitende grondexploitatie. De grondexploitatie wordt jaarlijks geactualiseerd. Bij de actualisatie nemen we de investeringskosten voor de ondergrondse afvalcontainers mee.

Op de grondexploitatie en alle onderliggende berekeningen ligt geheimhouding vanwege markt- en onderhandelingsgevoelige informatie. Om die reden gaan we in deze beslisnota hier niet verder op in.

We blijven inzetten op een kostenneutrale gebiedsontwikkeling van Wijchen-West.

Communicatie
Niet van toepassing.

Inwonersparticipatie
De direct omwonenden informeren we over de voortgang door middel van persoonlijke gesprekken en via de nieuwsbrief. Ten aanzien van de beantwoording van de zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan hebben we met verschillende indieners, waaronder de woonwagenbewoners en direct omwonenden, gesprekken gevoerd. Voor het natuurcompensatieplan vindt afstemming plaats met Natuur Wijchen en Das & Boom.

Uitvoering of Vervolgstappen
De uitwerking van Wijchen-West pakken we verder op, daarbij rekening houdend met het geldend beleid en de aanvullende kaders zoals opgenomen in deze beslisnota. Bij de vaststelling van het DOSP en toekomstige uitwerking betrekken we uw raad door middel van een wensen- en bedenkingenprocedure.

Het ontwerpbestemmingsplan Wijchen-West heeft tot en met 31 januari 2024 ter inzage gelegen. Het bestemmingsplan met daarbij de beantwoording van de zienswijzen zullen we zo snel mogelijk aan uw raad ter vaststelling voorleggen.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Voorstel

Advies

De Gemeenteraad van Wijchen

23 119249 Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan – Wijchen-West

Motie 2

Hoger bouwen bij uitzondering

Motie van de fractie van Kernachtig Wijchen, CDA, PvdA en GroenLinks
Eerste indiener motie: Tim Klinkhamer

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 26-10-2023.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

Constaterende, dat

- In het Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan voor Wijchen-West wordt voorgesteld om op vier markante locaties binnen het plangebied appartementengebouwen te realiseren met 6 tot 8 bouwlagen.

Overwegende, dat

- Er in Wijchen een informele "Wijchense norm" geldt van maximaal vier bouwlagen met een terugliggende vijfde laag;
- De woonopgave groot is en we willen doorgroeien naar ongeveer 45.000 tot 50.000 inwoners;
- Er in het Strategisch Kompas Wijchen2035 is opgenomen dat er ruimte moet zijn voor hogere woningbouw, zodat er meer woningen gerealiseerd kunnen worden zonder dat dit ten koste gaat van de groene woonomgeving;
- Een hogere bouwhoogte er voor kan zorgen dat woningen en/of projecten betaalbaar worden;
- De voorkeur uitgaat om dit alleen te overwegen bij nieuwe woonontwikkelingen buiten de huidige woongebieden.

Roept het college op om:

- Alleen bij hoge uitzondering hoger te bouwen dan de Wijchense norm;
- Als er wordt afgeweken van de Wijchense norm, de gemeenteraad in een zo vroeg mogelijk stadium om zijn mening te vragen.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van,

Kernachtig Wijchen, Tim Klinkhamer
CDA Wijchen, Björn Derksen
PvdA Wijchen, Titus Burgers
GroenLinks Wijchen, Pepijn Oomen

De Gemeenteraad van Wijchen

23 119249 Beslisnota Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan – Wijchen-West

Motie 3

Heroverwegen situering appartementencomplex nabij wijk Kraaijenberg

Motie van de fractie van CDA, K8W en VVD
Eerste indiener motie: Björn Derksen

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 26 oktober 2023.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

Overwegende dat:
- In het stedenbouwkundig plan van Wijchen-West een appartementencomplex bij de Randweg-Noord, tegen de wijk Kraaijenberg aan, staat gepland in de nieuwe wijk De Velden;
- Enkele appartementencomplexen te billijken zijn, maar liever niet zo dicht bij een bestaande wijk zoals bij dit complex het geval is.

Constaterende dat:
- Na het vaststellen van het stedenbouwkundig plan nog ruimte is in de verdere uitwerking om situering van gebouwen te optimaliseren.

Roept het college van B&W op om:
- De situering van het appartementencomplex nabij de Kraaijenberg in de nieuwe wijk De Velden voor heroverweging voor te leggen aan de betrokken stedenbouwkundige(n), om zodoende het zicht hierop vanuit bestaande wijken te minimaliseren.
- De gemeenteraad hierover te informeren bij de verdere uitwerking van het stedenbouwkundig plan.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van

CDA Wijchen, Björn Derksen
Kernachtig Wijchen, Tim Klinkhamer
Wijchense VVD, Wessel Krale

De Gemeenteraad van Wijchen

23 119249 Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan – Wijchen-West

Motie 4

Verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid hoge prioriteit bij verdere uitwerking stedenbouwkundig plan

Motie van de fractie van CDA, K8W, VVD, GroenLinks en PvdA
Eerste indiener motie: Björn Derksen

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 26 oktober 2023.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

Overwegende dat:

- Uit het stedenbouwkundig plan van Wijchen-West op te maken valt hoe de verkeersafwikkeling in de wijken gaat plaatsvinden;
- De nieuwe wijken ook invloed hebben op het verkeer buiten het plangebied;
- Indieners over enkele punten uit het plan die gaan over de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid in Wijchen-West hun zorgen hebben.

Constaterende dat:

- De hoofdtoegangswegen de wijken in- en uit nagenoeg kaarsrecht zijn. Rechte wegen te hard rijden in de hand kunnen werken;
- Landbouwverkeer langs de nieuwe wijk ook een weg zal moeten vinden;
- De verkeersontsluiting van de wijken op toch al drukke wegen als de Oude Ravensteinseweg en Hernenseweg, plaats gaat vinden;
- De nieuwe school aan de rand van de wijk, vlak langs de Randweg Noord gesitueerd is;
- Er meer verkeersbewegingen in bestaande wijken zullen ontstaan, met name op de kortste autoroutes naar voorzieningen zoals de supermarkt (bijvoorbeeld Kraaijenberg 83e straat).

Roept het college van B&W op om:

- In de verdere uitwerking van de plannen voor Wijchen-West extra aandacht te geven aan de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid in en om de wijken;
- Hierbij in ieder geval te betrekken: de vooralsnog nagenoeg kaarsrechte toegangswegen, afwikkeling van landbouwverkeer, de wijkontsluitingen op de Oude Ravensteinseweg en Hernenseweg, de bereikbaarheid van de nieuwe school en de extra verkeersbewegingen door bestaande wijken.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van

CDA Wijchen, Björn Derksen
Kernachtig Wijchen, Tim Klinkhamer
Wijchense VVD, Wessel Krale
GroenLinks Wijchen, Pepijn Oomen
PvdA Wijchen, Titus Burgers

De Gemeenteraad van Wijchen

23 119249 Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan – Wijchen-West

Motie 5

Graag optimale dakenbenutting in Wijchen-West

Motie van de fractie van GroenLinks, PvdA
Eerste indiener motie: Pepijn Oomen

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op donderdag 26 oktober 2023.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat:

- Het college het Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan voor Wijchen-West heeft gepresenteerd en ter goedkeuring aan de raad heeft voorgelegd.
- De woningen bijna-energie-neutraal (BENG) zullen worden gebouwd, of nog energiezuiniger.
- Zonnepanelen een zinvolle en rendabele duurzame- energievoorziening zijn.

Overwegende dat:

- Zonnepanelen vaak een sluitpost zijn voor projectontwikkelaars om te voldoen aan de energie-eisen van een nieuwbouwwoning.
- Er hierdoor vaak slechts een paar zonnepanelen op nieuwbouwwoningen worden geplaatst die veel te weinig energie opleveren om het jaarlijkse elektriciteitsverbruik van een woning te compenseren.
- Woningeigenaren vervolgens vaak een optie krijgen om tegen onredelijk hoge prijzen het aantal zonnepanelen uit te breiden.
- Het gevolg is dat woningeigenaren óf het beperkt aantal panelen te laten liggen, óf achteraf het gehele zonnepanelensysteem vervangen door een veel groter systeem dat wel aansluit bij hun elektriciteitsverbruik.
- Dit uiteindelijk tot hogere maatschappelijke kosten leidt en verrommeling van het aanzicht in de wijk.

Roept het college op om:

- Hierover in gesprek te gaan met de projectontwikkelaars van de woningen.
- Daarbij de kosten- en baten voor de eerste woningeigenaren in

ogenschouw te nemen.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie

GroenLinks Wijchen, Pepijn Oomen
PvdA Wijchen, Titus Burgers

Toelichting

Willen we dit?

Of dit?

Of dit?

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5096
Extern Zaak ID	Z/23/119249
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 oktober 2023
Agendapunt	9.1
Titel	119249 Beslisnota Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan - Wijchen-West - gewijzigde versie
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Man, Wai wah
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	088-432 7215

Bijlagen
119249 Beslisnota Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan - Wijchen-West - gewijzigde versie
Bijlage 1 - Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan Wijchen-West
Achtergrondinformatie: 59350 Amendement 2 PvdA K8W - Aantal bouwlagen Wijchen-West

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	26 september 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	29 september 2023
Commissievergadering Wijchen	12 oktober 2023
Raad openbaar Wijchen	**26 oktober 2023**

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. Het Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan voor Wijchen-West (bijlage 1) vast te stellen als richtinggevend kwaliteitskader voor het woningbouwproject Wijchen-West.
2. Daarmee in te stemmen met doorgang van de voorbereidingen en daadwerkelijke uitvoering van het project Wijchen-West*.
3. Het eerder aangenomen amendement "Aantal bouwlagen Wijchen-West" (27 mei 2021, kenmerk Z/21/59350) te heroverwegen en te vervangen door een nieuw besluit, waarin uw raad instemt met vier appartementengebouwen met 6 tot 8 bouwlagen op markante locaties in Wijchen-West.

Besluit (Geamendeerd aangenomen)

De gemeenteraad besluit:

1. Het Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan voor Wijchen-West (bijlage 1) vast te stellen als richtinggevend kwaliteitskader voor het woningbouwproject Wijchen-West.
2. Daarmee in te stemmen met doorgang van de voorbereidingen en daadwerkelijke uitvoering van het project Wijchen-West*.
3. Het eerder aangenomen amendement "Aantal bouwlagen Wijchen-West" (27 mei 2021, kenmerk Z/21/59350) te heroverwegen en te vervangen door een nieuw besluit, waarin uw raad instemt met vier appartementengebouwen met 6 tot 8 bouwlagen op markante locaties in Wijchen-West.
4. Het college op te dragen een concreter kwaliteitskader per deelplan in Wijchen-West op te stellen met extra aandacht voor o.a. beeldkwaliteit, spreiding woontypen, mobiliteit, afval en groen.
5. Het college op te dragen de raad te betrekken bij de besluitvorming over dit concreter kwaliteitskader.

Voorzitter

Griffier

De Gemeenteraad van Wijchen

23 119249 Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan – Wijchen-West

Kwaliteitskader Wijchen-West

Amendement van de fractie van Kernachtig Wijchen, VVD, CDA en GroenLinks

Eerste indiener amendement: Tim Klinkhamer
ingediend 26 oktober 2023

Ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

Het volgende beslispunt toe te voegen:

- Het college op te dragen een concreter kwaliteitskader per deelplan in Wijchen-West op te stellen met extra aandacht voor o.a. beeldkwaliteit, spreiding woontypen, mobiliteit, afval en groen.
- Het college op te dragen de raad te betrekken bij de besluitvorming over dit concreter kwaliteitskader.

Toelichting:
Het Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan (VOSP) voor Wijchen-West is een richtinggevend kwaliteitskader voor het woningbouwproject Wijchen-West. Dit woningbouwproject kent twee wijken: De Groene Geest en De Vormers. Deze wijken worden opgedeeld in deelplannen. Het VOSP is nog wat abstract. We zien graag een concreter uitgewerkt kwaliteitskader per deelplan om een beter beeld te krijgen van de ruimtelijke kwaliteit en de belevingswaarde. In dit kwaliteitskader kan er onder andere aandacht zijn voor beeldkwaliteit, spreiding woontypen, mobiliteit, afval en groen.

Namens de fractie van

Kernachtig Wijchen, Tim Klinkhamer
Wijchense VVD, Wessel Krale
CDA Wijchen, Björn Derksen
GroenLinks Wijchen, Pepijn Oomen

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	6605
Extern Zaak ID	Z/25/278744
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	3 april 2025
Agendapunt	7.1.b
Titel	Achtergrondinformatie: 278744 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen VVD: Wijchen-West
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Eigenaar	Tolkamp, Bert
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)

Bijlagen
278744 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen VVD: Wijchen-West
Schriftelijke vraag VVD - Wijchen-West - vraag

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	18 februari 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	28 februari 2025
Raad openbaar Wijchen	27 maart 2025
Commissievergadering Wijchen	**3 april 2025**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/25/278744

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen VVD: Wijchen-West

Collegedatum: 18 februari 2025

Kernboodschap
De gemeente doet er alles aan om de bouwstart van het project Wijchen-West zo snel mogelijk te laten plaatsvinden. Hierbij zijn we echter ook afhankelijk van externe omgevingsfactoren waarop de gemeente niet altijd invloed heeft. We zijn afhankelijk van andere overheden en/of aanpassingen in wet- en regelgeving waarop we moeten inspelen. Dit heeft continu onze aandacht zo lang het project zal lopen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
17-12-2024	Informatienota voortgang Wijchen-West (B&W - Z/24/273673)

Antwoord van het college
In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen

1. **Hoe waarborgt het college dat de bouwstart van Wijchen-West, ondanks de huidige vertragingen, niet verder opschuift, zodat er snel aan de woningbehoefte kan worden voldaan?**

De bouwstart van Wijchen-West is nog van veel externe factoren afhankelijk. Als gemeente hebben wij niet altijd grip op de externe factoren en zijn wij afhankelijk van derden, zowel marktpartijen als andere overheden om tot het gewenste resultaat te komen. De omgevingsfactoren hebben grote invloed op de voortgang. We werken er hard aan om alle externe omgevingsfactoren onder controle te krijgen en houden. Echter kunnen wij geen garantie geven dat we deze altijd onder controle hebben. We kunnen dan ook geen absolute waarborg geven dat de start van de bouw niet opschuift. Daarnaast laten we activiteiten die parallel uitgevoerd kunnen worden ook naast elkaar lopen om tijd te winnen.

2. **Welke concrete maatregelen worden genomen om grip te houden op de extra kosten die voortvloeien uit aanpassingen, zoals de herplaatsing van hoogbouw en de bredere fietstunnel?**

De herplaatsing van de hoogbouw wordt opgenomen in de uitwerking van het stedenbouwkundig plan. De marktpartijen werken hieraan met het stedenbouwkundig bureau dat de Groene Geest verder uitwerkt. Hier zijn voor de gemeente geen extra kosten aan verbonden. De herplaatsing van de hoogbouw is onderdeel van de uitwerking van het stedenbouwkundig plan.

Zoals u heeft gelezen in de informatienota van 17 december jl. kan de tunnel langs de Drutenseweg niet gerealiseerd worden. Voor de realisatie van deze tunnel hebben we een subsidie van het Rijk ontvangen. Wij hebben het Rijk verzocht om deze subsidie in te mogen zetten ter dekking van de hogere kosten voor de tunnel aan de oostzijde van het project. Met de inzet van deze subsidie kunnen we de extra kosten voor de tunnel vooralsnog binnen de grondexploitatie dekken. Op dit verzoek hebben we nog geen reactie ontvangen.

3. **Hoe worden de risico's rondom de verbreding van de A50 en de verwachte verkeersdrukte op de A326 in kaart gebracht, en welke garanties zijn er dat deze problemen tijdig worden opgelost?**

De verbreding van de A50 en verwachte verkeersdrukte op de A326 zijn de verantwoordelijkheid van het Rijk en provincie Gelderland. Met de provincie zijn we al geruime tijd in gesprek over de consequentie van de verbreding en extra verkeerdrukte. De provincie heeft, mede op ons verzoek, de onderzoeken naar de gevolgen opgestart. Daarbij hebben we voor Wijchen-West aangegeven dat, voor de doorgang van het project, het uitermate belangrijk is om zo spoedig mogelijk duidelijkheid te hebben over de effecten van de extra verkeerdrukte op de afrit Wijchen. Wij blijven daarbij ook benadrukken dat het project is aangeduid als versnellingslocatie. Het kruispunt van deze afrit op de Hernenseweg vormt tevens de locatie voor de ontsluiting van Wijchen-West. De provincie heeft onderzoeksbureau RHDHV, die ook de studie naar de verbreding van de A50 heeft uitgevoerd, gevraagd om de consequenties in beeld te brengen. Daarbij kijkt de provincie breder dan alleen de afrit Wijchen in relatie tot Wijchen-West. De provincie onderzoekt de gevolgen voor de hele A326 en de verschillende aansluitingen.

Voor de realisatie van Wijchen-West is het van belang dat er duidelijkheid is over de mogelijkheden om een verkeersveilige afrit vanaf de A326 naar Wijchen te realiseren, rekening houdend met de mogelijke toekomstige verbreding van de A50 en de toename van de verkeersdrukte. In de studie van de provincie worden ook de mogelijkheden voor het kruispunt van de afrit op de Hernenseweg en de ontsluiting van Wijchen-West onderzocht. Uitgangspunt voor zowel de provincie als de gemeente hierbij is dat we zoeken naar mogelijkheden om Wijchen-West op deze locatie aan te laten sluiten op de Hernenseweg.

Het college kan op dit moment nog geen garantie geven dat de problemen rond de verbreding van de A50 en extra verkeerdrukte op de A326 tijdig worden opgelost. We hebben intensief contact met de provincie om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over de ontsluiting van Wijchen-West, zodat het bestemmingsplan kan worden vastgesteld door de gemeenteraad en bij de provincie de vergunning voor de ontsluiting kan worden aangevraagd.

4. **Wat doet het college om te voorkomen dat toekomstige wijzigingen in het plan opnieuw leiden tot vertraging, kostenstijgingen of verlies van vertrouwen bij inwoners?**

Het college zet zich in om vertragingen of kostenstijgingen te voorkomen. Zoals al aangegeven spelen er bij de realisatie van een groot project veel externe omgevingsfactoren waarmee we rekening moeten houden. Wij hebben niet op alle externe factoren invloed, wij proberen deze wel zo goed mogelijk te managen en tijdig in gesprek te gaan en te blijven met externe partijen.

Het bestemmingsplan Wijchen-West is globaal van opzet. Dit betekent dat er binnen het plan veranderingen doorgevoerd kunnen worden zonder dat het bestemmingsplan moet worden aangepast. Het kost tijd om een woningbouwplan van de omvang van Wijchen-West goed te onderbouwen. Door nu tijd te investeren aan de voorkant verwachten we in de toekomst het risico op vertragingen te beperken.

De Gemeenteraad van Wijchen

Wijchen-West

Schriftelijke vraag van de Wijchense VVD
Ingediend: 15-1-2025

Aanleiding:
De Wijchense VVD hecht groot belang aan de realisatie van Wijchen-West, waarbij de belangen van inwoners centraal staan en de gemeente grip houdt op de kosten en risico's. In de recente aanpassingen van het plan zien we zowel kansen als mogelijke uitdagingen, die verdere vertraging en financiële overschrijdingen met zich mee kunnen brengen.

Om ervoor te zorgen dat de ontwikkeling van Wijchen-West vlot en zorgvuldig verloopt, willen we graag antwoord op de volgende vragen. Deze vragen richten zich op de voortgang van het project, kostenbeheersing, risicomanagement en de betrokkenheid van onze inwoners.

Vragen:

- Hoe waarborgt het college dat de bouwstart van Wijchen-West, ondanks de huidige vertragingen, niet verder opschuift, zodat er snel aan de woningbehoefte kan worden voldaan?
- Welke concrete maatregelen worden genomen om grip te houden op de extra kosten die voortvloeien uit aanpassingen, zoals de herplaatsing van hoogbouw en de bredere fietstunnel?
- Hoe worden de risico's rondom de verbreding van de A50 en de verwachte verkeersdrukte op de A326 in kaart gebracht, en welke garanties zijn er dat deze problemen tijdig worden opgelost?
- Wat doet het college om te voorkomen dat toekomstige wijzigingen in het plan opnieuw leiden tot vertraging, kostenstijgingen of verlies van vertrouwen bij inwoners?

Namens de fractie van de Wijchense VVD,

Anouk van Dam

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	6664
Extern Zaak ID	Z/25/278844
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	3 april 2025
Agendapunt	7.2
Titel	278844 Beslisnota rekenkameronderzoek effectiviteit armoedebeleid gemeente Wijchen
Organisatieonderdeel	Griffie Wijchen
Eigenaar	Tielen, Thomas
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	

Bijlagen
278844 Beslisnota Rekenkameronderzoek effectiviteit armoedebeleid gemeente Wijchen
Eindrapport rekenkameronderzoek effectiviteit armoedebeleid gemeente Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken Agendacommissie Wijchen	28 februari 2025
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	20 maart 2025
Commissievergadering Wijchen	**3 april 2025**

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1.In te stemmen met de conclusies van het rekenkamerrapport “Effectiviteit armoedebeleid gemeente Wijchen” en het college opdracht te geven de aanbevelingen uit het rapport uit te voeren:

a.Vergroot het inzicht in het niet-bereik door zicht te krijgen op het aantal niet-gebruikers en op het profiel van niet-gebruikers van armoederegelingen.

b.Vergroot de effectiviteit door in te spelen op achterliggende oorzaken. Doe dit door consulenten binnen wettelijke kaders meer flexibiliteit te bieden om maatwerk te leveren en achterliggende oorzaken aan te pakken. Bevorder daarnaast een intensievere samenwerking tussen consulenten en partners om inwoners structureel en effectief te ondersteunen.

c.Ontwikkel een leer- en verbetercyclus waarbij met partners in de bestrijding van armoede

en andere gemeenten kennisuitwisseling en doorontwikkeling kan plaatsvinden.
d.Geef een vervolg aan het beleidsplan “Geldzorgen, armoede en schulden”. Stel een uitvoeringsplan op met een integrale benadering over de effectiviteit van de uitvoering en daarbij mogelijke interventies, een aantal scenario’s en de daaraan verbonden kosten.

2.Het college te verzoeken de raad te rapporteren over de voortgang van de uitvoering van deze aanbevelingen via de planning en control cyclus.

Openbaar Zaaknummer: 25/278844

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Rekenkameronderzoek effectiviteit armoedebeleid gemeente Wijchen

Datum: 24 februari 2025

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met de conclusies van het rekenkamerrapport "Effectiviteit armoedebeleid gemeente Wijchen" en het college opdracht te geven de aanbevelingen uit het rapport uit te voeren:
    a. Vergroot het inzicht in het niet-bereik door zicht te krijgen op het aantal niet-gebruikers en op het profiel van niet-gebruikers van armoederegelingen.
    b. Vergroot de effectiviteit door in te spelen op achterliggende oorzaken. Doe dit door consulenten binnen wettelijke kaders meer flexibiliteit te bieden om maatwerk te leveren en achterliggende oorzaken aan te pakken. Bevorder daarnaast een intensievere samenwerking tussen consulenten en partners om inwoners structureel en effectief te ondersteunen.
    c. Ontwikkel een leer- en verbetercyclus waarbij met partners in de bestrijding van armoede en andere gemeenten kennisuitwisseling en doorontwikkeling kan plaatsvinden.
    d. Geef een vervolg aan het beleidsplan "Geldzorgen, armoede en schulden". Stel een uitvoeringsplan op met een integrale benadering over de effectiviteit van de uitvoering en daarbij mogelijke interventies, een aantal scenario's en de daaraan verbonden kosten.

2. Het college te verzoeken de raad te rapporteren over de voortgang van de uitvoering van deze aanbevelingen via de planning en control cyclus.

Aanleiding
De Rekenkamer heeft onderzoek verricht naar het armoedebeleid van de gemeente Wijchen, met bijzondere aandacht voor kinderarmoede. Dit onderzoek kwam voort uit de door de raadsfracties aangedragen onderwerpen en het overleg met de Klankbordgroep voor de Rekenkamer (bestaande uit raadsleden). Op basis van deze gesprekken is het onderzoek opgenomen in het Jaarplan 2024. Na een verdere verkenning door de Rekenkamer is een onderzoeksopzet vastgesteld en besproken met de Klankbordgroep. De hoofdvraag van het onderzoek luidt:

"In hoeverre slaagt de gemeente Wijchen erin om met de armoedeaanpak de Wijchense huishoudens, en in het bijzonder kinderen, in (dreigende) armoede te bereiken en is deze aanpak effectief?".

De onderzoekers hebben na een documentenanalyse achtereenvolgens gesproken met inwoners (de leefwereld), uitvoerders van de gemeente en partners (de

uitvoeringswereld) en de beleidsmedewerkers, portefeuillehouder en een vertegenwoordiging van de gemeenteraad (de beleidswereld).

De Rekenkamer trekt op basis van het onderzoek vier conclusies:

1. Hoewel de aantallen en uitgaven van verstrekte ondersteuning goed inzichtelijk zijn, ontbreekt een beeld van het aantal niet-gebruikers per regeling en hun profiel. Daarnaast is er weinig inzicht in het effect van de ondersteuning op de bestaanszekerheid.
2. Het vinden en aanvragen van ondersteuning wordt als moeilijk ervaren door inwoners, waardoor niet iedereen de hulp krijgt die nodig is.
3. De geboden hulp biedt inwoners ademruimte en kinderen kunnen meer meedoen aan de samenleving, maar de hulp lost voor velen de onderliggende structurele problemen niet op. Regelingen zijn namelijk specifiek en afgebakend, waardoor ze wel specifieke problemen aanpakken maar geen duurzame oplossingen bieden.
4. De raad beschikt over onvoldoende sturingsmogelijkheden om de effectiviteit van het beleid te beoordelen. Raadsleden hebben behoefte aan duidelijke informatie over de maatschappelijke effecten en de relatie tussen kosten en resultaten, inclusief inzicht in de kosten van de huidige uitvoering en van alternatieve vormen. Dit stelt hen in staat betere keuzes te maken.

Hieruit volgen vier aanbevelingen:
1. Vergroot het inzicht in het niet-bereik door zicht te krijgen op het aantal niet-gebruikers en op het profiel van niet-gebruikers van armoederegelingen.
2. Vergroot de effectiviteit door in te spelen op achterliggende oorzaken. Doe dit door consulenten binnen wettelijke kaders meer flexibiliteit te bieden om maatwerk te leveren en achterliggende oorzaken aan te pakken. Bevorder daarnaast een intensievere samenwerking tussen consulenten en partners om inwoners structureel en effectief te ondersteunen.
3. Ontwikkel een leer- en verbetercyclus waarbij met partners in de bestrijding van armoede en andere gemeenten kennisuitwisseling en doorontwikkeling kan plaatsvinden.
4. Geef een vervolg aan het beleidsplan “Geldzorgen, armoede en schulden”. Stel een uitvoeringsplan op met een integrale benadering over de effectiviteit van de uitvoering en daarbij mogelijke interventies, een aantal scenario’s en de daaraan verbonden kosten.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
20 april 2023	105532 Beslisnota Beleidsplan 'Geldzorgen, armoede en schulden'

Gewenst resultaat
De Rekenkamer Wijchen streeft er met dit onderzoek naar om inzicht te bieden in wat nodig is om inwoners, en in het bijzonder kinderen in Wijchen die momenteel in armoede opgroeien, meer bestaanszekerheid te bieden. Het doel is om de gemeenteraad handvatten te geven voor een effectiever armoedebeleid.

Argumenten

1.1. Om het bereik van ondersteuningsregelingen te vergroten, moet de gemeente inzicht krijgen in welke groepen inwoners buiten beeld blijven.

1.2. Het bieden van maatwerkoplossingen kan de effectiviteit van het armoedebeleid vergroten.

1.3. Door consulenten ruimte te bieden voor maatwerk binnen de bestaande kaders, kunnen zij beter inspelen op de specifieke behoeften en achterliggende oorzaken van armoede bij inwoners.

1.4. Het ontwikkelen van een leer- en verbetercyclus voor de aanpak van armoede stelt het college in staat om de effectiviteit van maatregelen te verbeteren en beter in te spelen op de behoeften van (onbereikte) doelgroepen.

1.5. Het opstellen van een uitvoeringsplan met scenario's biedt de raad helder inzicht in de verwachte effecten en kosten, waardoor weloverwogen beslissingen over de aanpak van armoede mogelijk wordt.

2.1. Door te rapporteren over de voortgang kan de raad controleren of de aanbevelingen uit het rapport worden opgevolgd.

Tegenargumenten en risico's

1.1. Het niet opvolgen van de aanbevelingen heeft als risico dat het armoedebeleid minder doelmatig en doeltreffend georganiseerd wordt.

1.2. Als consulenten meer ruimte krijgen ontstaat er meer risico op willekeur.
Heldere kaders waarbinnen de consulenten maatwerk kunnen bieden, verkleinen dit risico.

Financiële gevolgen

Er zijn op dit moment geen financiële gevolgen.

Communicatie

Het rapport wordt op gebruikelijke wijze gepubliceerd op de website van de Rekenkamer en aangeboden aan de voorzitter van de raad tijdens een openbare raadsvergadering.

Inwonersparticipatie

N.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen

Het college informeert de raad over de voortgang van de uitvoering van deze aanbevelingen via de planning en control cyclus.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Eindrapport Rekenkameronderzoek effectiviteit armoedebeleid gemeente Wijchen

Colofon

Projectnummer: 425

Auteurs: Sari van Aart
Julian Edens
Yorick van den Berg
Gerard Nieuwe Weme

B&A B.V.
Bezuidenhoutseweg 161
Postbus 829
2501 CV Den Haag

t 070 - 3029500
f 070 - 3029501

e-mail: info@bagroep.nl
http: www.bagroep.nl

Den Haag, 20 februari 2025

© Copyright B&A B.V. 2024

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Op alle opdrachten en werkzaamheden zijn de Algemene voorwaarden van B&A B.V. van toepassing, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel Haaglanden onder dossiernummer: KvK Haaglanden 27177844. De Algemene voorwaarden treft u als bijlage aan en kunt u tevens inzien op onze website, www.bagroep.nl.

B&A is gevestigd in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam.

Inhoudsopgave

1. Managementsamenvatting 5
1.1 Inleiding 5
1.2 Beantwoording hoofdvraag 5
1.3 Conclusies 6
1.4 Aanbevelingen 6
1.5 Bestuurlijke reactie 8
1.6 Nawoord 11
2. Inleiding 13
2.1 Aanleiding 13
2.2 Onderzoeksvragen 13
2.3 Onderzoeksverantwoording 13
3. Bevindingen leefwereld 17
3.1 Inleiding 17
3.2 Bevindingen bekendheid ondersteuning 17
3.3 Bevindingen vinden en aanvragen ondersteuning 17
3.4 Bevindingen effecten op bestaanszekerheid 18
3.5 Bevindingen ervaringen hulp Kindregeling 20
3.6 Toetsing normenkader 21
4. Bevindingen uitvoeringswereld 25
4.1 Inleiding 25
4.2 Bevindingen toepassen strategieën verbeteren bereik, versterken maatschappelijke positie en aanpassen van regels 25
4.3 Bevindingen benutten gemeentelijke regierol 26
4.4 Bevindingen ondersteuning kinderen in armoede door partners 27
4.5 Toetsing normenkader 29
5. Bevindingen beleidswereld 33
5.1 Inleiding 33
5.2 Bevindingen regelingen 33
5.3 Bevindingen bereik en uitgaven regelingen 35
5.4 Bevindingen inzet, beleid en knelpunten vergroten bereik 36
5.5 Bevindingen besteding extra Rijksmiddelen armoedebestrijding 41
5.6 Bevindingen monitoring effecten 42
5.7 Toetsing normenkader 43
Bijlage 1: deelvragen 45
Bijlage 2: het normenkader 46
Bijlage 3: geraadpleegde bronnen 49

1

MANAGEMENTSAMENVATTING

1. Managementsamenvatting

1.1 Inleiding

De Rekenkamer van de gemeente Wijchen heeft een onderzoek gedaan naar de effectiviteit van de gemeentelijke armoedeaanpak onder de Wijchense huishoudens, met verbijzonderde aandacht voor de mate waarin kinderen die in armoede leven en opgroeien worden bereikt met dit beleid.

Na een documentenanalyse is achtereenvolgens gesproken met inwoners (de leefwereld), uitvoerders van gemeente en partners (de uitvoeringswereld) en de beleidsmedewerkers, portefeuillehouder en de raad van de gemeente (de beleidswereld). Op basis van deze input is deze nota opgesteld.

1.2 Beantwoording hoofdvraag

Beantwoording hoofdvraag

In hoeverre slaagt de gemeente Wijchen erin om met de armoedeaanpak de Wijchense huishoudens, en in het bijzonder kinderen, in (dreigende) armoede te bereiken en is deze aanpak effectief?

Het huidig bereik ligt hoog maar kan vergroot worden

In het beleidsplan “Geldzorgen, armoede en schulden” staat vermeld dat naar schatting iets minder dan 70% van de doelgroep wordt bereikt met één of meer inkomensondersteunende regelingen. Dit is een mooi resultaat. Uit het rekenkameronderzoek komt daarnaast naar voren dat verbeterpunten onder andere zijn: het bieden van ondersteuning bij aanvragen, nazorg faciliteren, laagdrempelige inloopplekken creëren in wijken en ambtshalve verstrekken. Consulenten lossen vooral binnengekomen hulpvragen op en passen waar mogelijk maatwerk toe, wat de effectiviteit vergroot maar ook meer inspanning vraagt. Partners van de gemeente zouden graag zien dat de gemeente de regierol neemt in het toewerken naar één laagdrempelig loket, met één aanspreekpunt per huishouden. Zowel de consulenten als partners missen een structurele leer-en verbetercyclus.

De huidige ondersteuning helpt maar is niet altijd duurzaam

De ondersteuning vanuit de gemeente en partners draagt bij aan het verbeteren van de bestaanszekerheid van de meeste inwoners. De ondersteuning geeft ademruimte voor gezinnen en hun kinderen. De gezinnen waarmee is gesproken, noemden hierbij specifiek dat hun kinderen door deze ondersteuning nu kunnen sporten en meedoen op school. Dit vinden zij cruciaal voor hun welzijn en opgroeien. De ondersteuning lost niet altijd structurele problematiek van inwoners op. Het zorgt dat zij maandelijks rond kunnen komen maar zij kunnen bijvoorbeeld geen buffer opbouwen voor onvoorziene kosten. Bij de Voedselbank heeft 40% van de cliënten een hulpduur van meer dan drie jaar, en 10% zelfs bijna zeven jaar. Dit wijst erop dat duurzame verbetering van bestaanszekerheid nog onvoldoende wordt gerealiseerd.

1.3 Conclusies

Conclusie 1: aantallen niet-gebruikers niet in beeld
Hoewel de aantallen en uitgaven van verstrekte ondersteuning goed inzichtelijk zijn, ontbreekt een beeld van het aantal niet-gebruikers per regeling en hun profiel. Daarnaast is weinig inzicht in het effect van de ondersteuning op bestaanszekerheid. De gemeente gebruikt CBS-cijfers, de armoedemonitor en rapportages over bijzondere bijstand om effecten te volgen, maar monitoring blijft vooral globaal en kwalitatief.

Conclusie 2: ondersteuning vinden en aanvragen is ingewikkeld
Het proces van het vinden en aanvragen van hulp wordt als moeilijk ervaren door inwoners. Dit heeft verschillende oorzaken, waaronder het verzamelen van de benodigde documenten, het gebrek aan kennis over mogelijkheid tot hulp, het werken met bonnetjes of het overspoelende effect van het brede aanbod aan regelingen. Daarnaast richten de meeste maatregelen en voorzieningen zich op inwoners met een inkomen tot 110% of 120% van de bijstandsnorm, afhankelijk van de regeling.

Conclusie 3: de ondersteuning lost voor velen de onderliggende oorzaken niet op
De geboden hulp biedt inwoners ademruimte en kinderen kunnen meer meedoen aan de samenleving, maar de hulp lost voor velen de onderliggende structurele problemen niet op. Regelingen zijn namelijk specifiek en afgebakend, waardoor ze wel specifieke problemen aanpakken maar geen duurzame oplossingen bieden. Inwoners met langdurige bestaansonzekerheid blijven vaak jarenlang in deze situatie zitten.

Conclusie 4: raad kan onvoldoende sturen op effectiviteit
Raadsleden hebben behoefte aan duidelijke informatie over de maatschappelijke effecten en de relatie tussen kosten en resultaten, inclusief inzicht in de kosten van de huidige uitvoering en van alternatieve vormen. Dit stelt hen in staat betere keuzes te maken. De huidige informatievoorziening schiet volgens de in dit onderzoek gesproken raadsleden tekort, waardoor de raad onvoldoende sturing en grip op dit onderwerp ervaart.

1.4 Aanbevelingen

Aanbeveling 1: Vergroot het inzicht in het niet-bereik
Om het bereik van ondersteuningsregelingen te vergroten, moet de gemeente Wijchen inzicht krijgen in welke groepen inwoners buiten beeld blijven. Sluit aan bij de lokale armoedescan van het CBS, die voor elke regeling het bereik en niet-bereik in kaart brengt. Door meer inzicht in het profiel van niet-gebruikers kan deze groep beter worden benaderd.

Tegelijkertijd moet ondersteuning eenvoudiger en effectiever worden gemaakt. Consulenten attenderen inwoners al op andere regelingen waar zij recht op hebben in het intake gesprek bij een aanvraag. De gemeente kan een stap verder gaan door het juridisch mogelijk maken van ambtshalve verstrekken en dit vervolgens inzetten. Dit gebeurt reeds in andere gemeenten.

Verder kan het samenvoegen van regelingen helpen om overzicht te creëren voor zowel inwoners als uitvoerders. Daarnaast kan meerjarige verstrekking met steekproefsgewijze controle achteraf administratieve lasten verlagen. Een laagdrempelige één loketfunctie in de wijken biedt inwoners directe toegang tot ondersteuning en advies.

Aanbeveling 2: Vergroot de effectiviteit door in te spelen op achterliggende oorzaken
Bied consulenten ruimte voor maatwerk in hun werkwijze binnen de huidige kaders. Binnen de wettelijke kaders moet flexibiliteit worden geboden, zodat consulenten kunnen afwijken van standaardprocedures om achterliggende, persoonlijke oorzaken van inwoners aan te pakken en duurzaam hun bestaanszekerheid te verbeteren. Voorbeelden zijn het vergoeden van openbaar vervoer, het financieren van een fiets om naar sollicitatiegesprekken te gaan, of het dekken van extra kosten voor kindzorg. Dit vereist ook een intensievere samenwerking tussen consulenten en partners om inwoners effectief en structureel te ondersteunen.

Aanbeveling 3: Ontwikkel een leer- en verbetercyclus.
Ontwikkel een leer- en verbetercyclus voor de aanpak van armoede in Wijchen, waarbij met partners en de gemeente Druten kennisuitwisseling en doorontwikkeling kan plaatsvinden. Het college wordt verzocht de regie te nemen in het opzetten van deze cyclus. Hierbij is het belangrijk dat kennisuitwisseling en doorontwikkeling bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de aanpak, inzicht geeft in doelgroepen die niet worden bereikt en de effecten van maatregelen verduidelijkt. Er kan daarbij ook gekeken worden naar werkwijzen in andere gemeenten.

Daarnaast moet ruimte worden geboden voor het bevorderen van deskundigheid van consulenten door middel van cursussen en opleidingen.

Aanbeveling 4: Geef een vervolg aan het beleidsplan “Geldzorgen, armoede en schulden”.
Stel een uitvoeringsplan op met een integrale benadering over de effectiviteit van de uitvoering en daarbij mogelijke interventies, een aantal scenario’s en de daaraan verbonden kosten. Het college wordt verzocht om enkele scenario’s voor te leggen aan de raad waarin inzicht wordt gegeven over de verwachte effecten en kosten per scenario. Vraag als raad aan het college een uitvoeringsplan met scenario’s van het beleidsplan.

1.5 Bestuurlijke reactie

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

Team Werk & inkomen
Domein Sociale leefomgeving

contactpersoon
Evy van Hemmen - Geerdinck
t 088 - 432 71 05
ons kenmerk
Z/24/274034

datum 4 februari 2025
onderwerp Bestuurlijke reactie rekenkamerrapport armoedebeleid Wijchen
verzonden

Geachte leden van de rekenkamer,

Het college heeft met interesse uw onderzoeksrapport *"effectiviteit armoedebeleid gemeente Wijchen"* gelezen. U verzoekt in een begeleidend schrijven om een bestuurlijke reactie. Met deze brief maken wij daar graag gebruik van. Na een algemene reactie op het rapport zullen wij specifiek per aanbeveling een reactie geven.

Het college wil u op de eerste plaats bedanken voor het onderzoek naar een onderwerp dat direct onze inwoners raakt. In april 2023 is het beleidsplan 'Geldzorgen, armoede en schulden' vastgesteld. We zijn daarna begonnen met de start van de uitvoering van het beleid.

Belangrijke elementen in het beleidsplan zijn het vinden van de juiste methoden om groepen inwoners te bereiken én de samenwerking met maatschappelijke organisaties.

Het bereik van de minder zelfredzame groepen in de samenleving is een continue zoektocht naar methoden die werken. Fijn om te lezen dat dit uw aandacht heeft getrokken. Uit uw onderzoek komt naar voren dat ons beleid voor de bestrijding van kinderarmoede slaagt. Het bereik is goed. Kinderen uit gezinnen met lage inkomens kunnen goed mee doen en hun welbevinden neemt toe. Eveneens is het positief bevestigd te zien dat de consulenten alle ruimte opzoeken om voor onze inwoners de meest passende oplossingen te vinden. En dat zij erin slagen om goed aan te sluiten bij de leefwereld van de inwoners die hulp en ondersteuning vragen.

Wijchen is een gemeente die groot belang hecht aan de samenwerking met maatschappelijke partners. De laatste jaren is hier intensief op ingezet. We zijn trots op al onze partners en de wijze waarop wij met elkaar samenwerken aan het bestrijden van armoede. Dit heeft al geleid tot goede initiatieven en acties die bijdragen aan de effectiviteit van het armoedebeleid.

Voordat we ingaan op de aanbevelingen merken wij op dat wij in het rapport de nieuwe definitie van armoede (2024, CBS, SCP en Nibud) missen. In deze definitie wordt ook het vermogen meegenomen. Het actuele beeld volgens de nieuwe definitie laat zien dat het aantal huishoudens dat in 'armoede' leeft in Wijchen maar half zo groot is.

Aanbeveling 1: Vergroot het inzicht in het niet-bereik
"Om het beleid van ondersteuningsregelingen te vergroten… toegang tot ondersteuning en advies."

Reactie
Onder deze aanbeveling doet u 3 suggesties.
Ten eerste de aansluiting bij de lokale armoedescan van het CBS. Aangezien de lokale minimaregelingen verschillen per gemeente en niet landelijk worden verzameld, is de lokale armoedescan niet voor alle gemeenten beschikbaar. Ook voor de gemeente Wijchen niet. Wij gebruiken andere bronnen om meer zicht te krijgen in de verschillende doelgroepen.
Ten tweede noemt u dat de ondersteuning en het aanvragen van voorzieningen en regelingen eenvoudiger en effectiever moet worden gemaakt. Het vereenvoudigen van aanvragen zal altijd een punt van aandacht blijven. Op alle door u opgesomde maatregelen hebben wij initiatieven lopen. We werken hierbij nauw samen met onze partners. Wij willen meer ruimte inbouwen voor uitleg en ondersteuning van de kant van de gemeente.
Ten derde noemt u een aantal maatregelen om het overzicht voor inwoners en uitvoerders te vergroten. Dit heeft onze aandacht. De onlangs geïntroduceerde inkomenskaart is hier een voorbeeld van.

Aanbeveling 2: Vergroot de effectiviteit door in te spelen op achterliggende oorzaken
"Biedt consulenten ruimte … om inwoners effectief en structureel te ondersteunen."

Reactie
Het college is met u van mening dat maatwerk erg belangrijk is. Binnen de wettelijke kaders is ruimte aanwezig om af te wijken van de regels. Dit kan op grond van de hardheidsclausule. Waar nodig wordt hiervan gebruik gemaakt. Zoals u heeft opgemerkt hebben de consulenten aandacht voor de achterliggende, persoonlijke oorzaken van inwoners. Als dit nodig is wordt de samenwerking gezocht met het Sociaal Team of de maatschappelijke partners.

Aanbeveling 3: Ontwikkel een leer- en verbetercyclus
"Ontwikkel een leer- en verbetercyclus…. cursussen en opleidingen."

Reactie
U verzoekt ons om de regie te nemen in het opzetten van een leer- en verbetercyclus. Dit dient ertoe om kennisuitwisseling tussen de gemeente en de partners te stimuleren en de doorontwikkeling van de aanpak van het armoedebeleid vorm te geven.
Wij delen deze constatering helemaal en zijn hier ook al vanaf 2020 mee bezig.

Aanbeveling 4: Geef een vervolg aan het beleidsplan "Geldzorgen, armoede en schulden"
"Stel een uitvoeringsplan op …. scenario's van het beleidsplan."

Reactie
Na afloop van dit beleidsplan wordt een nieuw beleidsplan wordt gemaakt. Dit wordt behandeld in de raad. Nadat is ingestemd met het beleidsplan gaan wij over tot uitvoering.
Wij onderstrepen het belang om de gemeenteraad meer in haar kracht te zetten door de kader stellende en controlerende rol van de gemeenteraad te versterken. U geeft daarvoor een aantal voorstellen die we graag met de raad bespreken.

Slotwoord

Het college is dankbaar voor de inzichten uit dit rekenkameronderzoek, die helpen onze inzet op de bestrijding van armoede blijvend te ontwikkelen. We zien er naar uit concreet en met elkaar aan de slag te gaan.
We nemen het initiatief om met de raad in gesprek te gaan over verduidelijking van de informatievoorziening. Graag horen wij van de raad of daar behoefte aan is.

Er komen financieel moeilijke jaren. Wellicht raakt dit ook het sociaal domein. Wij hebben er vertrouwen in dat we samen met de gemeenteraad op dit thema goede verstandige keuzes kunnen maken.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

J.M. Hendrix,	R.D. Helmer-Englebert
gemeentesecretaris	burgemeester

1.6 Nawoord

De rekenkamer bedankt het college voor haar reactie en heeft deze met belangstelling gelezen. Het is inderdaad een goed resultaat dat met het armoedebeleid veel kinderen uit gezinnen met een laag inkomen worden bereikt en dat hun welzijn hierdoor toeneemt. De rekenkamer waardeert dat het college de geboden verbeterpunten herkent en de intentie heeft om hier verder mee aan de slag te gaan.

In de reactie verwijst het college naar de nieuwe definitie van armoede die het CBS, SCP en Nibud in oktober 2024 hebben gepresenteerd.[1] Volgens deze nieuwe definitie is het aantal mensen in armoede afgenomen maar er is ook geconstateerd dat de ernst van de armoede is toegenomen doordat er relatief meer werkenden arm zijn. Deze groep blijkt vaker meer inkomen tekort te komen dan bijstandsgerechtigden. Daarnaast blijft er een grote groep huishoudens die (langdurig) net boven de armoedegrens leeft en moeite heeft om rond te komen.

Gemeenten kunnen, als zij dat willen, deelnemen aan de Lokale Armoedescan van het CBS. Gemeenten als Arnhem, Zwolle en Nijmegen hebben hier op eigen initiatief aan deelgenomen. Deze scan biedt per lokale regeling data waarmee de gemeente het bereik van haar beleid beter kan monitoren en bijsturen. De gemeente moet hiervoor data aanleveren aan het CBS. De VNG heeft de ambitie om alle gemeenten aan te laten sluiten op deze Lokale Armoedescan en er is hiervoor een dataprojectleider bij VNG Realisatie aangesteld.

De rekenkamer vindt het bemoedigend om te lezen dat het college op alle voorgestelde maatregelen om de inkomensondersteuning eenvoudiger en effectiever te maken, reeds initiatieven in gang heeft gezet.

Het college geeft aan dat er sinds 2020 wordt gewerkt aan een leer- en verbetercyclus in samenwerking met partners. Dit is een waardevolle ontwikkeling. Tegelijkertijd blijkt uit ons onderzoek dat zowel partners als consulenten een structurele leer- en verbetercyclus missen. Hier liggen dus kansen voor verdere versterking.

Tot slot zal de rekenkamer, in het kader van de versterking van de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad, de initiatieven om de informatievoorziening aan de raad over het armoedebeleid te verbeteren met interesse blijven volgen.

De rekenkamer is verheugd dat het college de inzichten uit het rekenkameronderzoek van belang vindt voor de verdere ontwikkeling en uitvoering van het armoedebeleid van de gemeente Wijchen. De rekenkamer vertrouwt erop dat de gemeenteraad en het college deze inzichten zullen benutten om het armoedebeleid verder te versterken. En er nog meer mensen, kinderen, worden bereikt.

[1] CBS: Nieuwe meetmethode CBS, SCP en Nibud brengt armoede scherper in beeld.

2

INLEIDING

2. Inleiding

2.1 Aanleiding

In de gemeente Wijchen hadden in 2023 circa 1800 huishoudens langer dan een jaar een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. In deze huishoudens groeien circa 500 minderjarige kinderen op, dit is 7,3% van het totaal aantal kinderen in de gemeente Wijchen (Bron CBS, het CBS rondt af op 100-tallen). Circa 400 huishoudens hadden langer dan 4 jaar een inkomen tot 101% van de bijstandsnorm; in deze huishoudens groeien circa 100 kinderen op.
Armoede raakt de gezinnen waarin kinderen opgroeien maar ook de kinderen zelf. Voor deze kinderen heeft het opgroeien in armoede gevolgen voor de mate van socialisatie en de mogelijkheden tot participatie in de samenleving.
Het gemeentebestuur van Wijchen heeft veel aandacht voor armoedebestrijding, wat blijkt uit de coalitieakkoord en het recente beleidsplan Geldzorgen, armoede en schulden (2023). Onderzoek naar de effectiviteit van het armoedebeleid is nog niet gedaan. Ook is er nog geen inzicht in wat het armoedebeleid betekent voor de kinderen die in armoede opgroeien. De Rekenkamer heeft een onderzoek gedaan naar de effectiviteit van de gemeentelijke armoedeaanpak onder de Wijchense huishoudens, met verbijzonderde aandacht voor de mate waarin kinderen die in armoede leven en opgroeien worden bereikt met dit beleid.

2.2 Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag is:

In hoeverre slaagt de gemeente Wijchen erin om met de armoedeaanpak de Wijchense huishoudens, en in het bijzonder kinderen, in (dreigende) armoede te bereiken en is deze aanpak effectief?

De Rekenkamer heeft een onderscheid gemaakt tussen deelvragen die gaan over de ervaringen vanuit het perspectief van de inwoners (de 'leefwereld'), het perspectief van de uitvoerders die inwoners helpen (de 'uitvoeringswereld') en het perspectief van de beleidsmakers (de 'beleidswereld'). Door de bevindingen vanuit deze perspectieven met elkaar te verbinden en te confronteren wordt een antwoord gegeven op het centrale doel: de effectiviteit van de Wijchense uitvoering van het armoedebeleid. De deelvragen treft u aan in bijlage 1. Het normenkader ingedeeld naar deelvragen treft u aan in bijlage 2.

2.3 Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek heeft bestaan uit de volgende stappen:
Documentenstudie
Eerst is gestart met een analyse van alle inkomensregelingen die de gemeente biedt. Welke regelingen kent de gemeente en welke voorwaarden gelden daarvoor. Op basis van gemeentelijke cijfers is in beeld gebracht hoe het gebruik van deze regelingen zich heeft ontwikkeld. Ook is op basis van beschikbaar gestelde gegevens een analyse opgesteld van de armoedeproblematiek in Wijchen. Het tweede deel van de documentenstudie heeft zich gericht op een inhoudelijke analyse van het relevante beleid rondom armoede, schulden en bestaanszekerheid, specifiek voor huishoudens met kinderen. Daarbij is ook meegenomen het proces van informatievoorziening van het college richting de raad over de aanpak van armoede, schulden en het verbeteren van de bestaanszekerheid.

Veldwerk inwoners

Op basis van geanonimiseerde bestanden van de gemeente met daarin huishoudens met kinderen die gebruik hebben gemaakt van inkomensregelingen is een selectie gemaakt om 15 huishoudens met kinderen te kunnen interviewen. Met deze 15 huishoudens heeft een gesprek plaatsgevonden over hun ervaringen met het proces van aanvragen en over het effect dat de hulp voor hen heeft gehad.

Veldwerk uitvoerende medewerkers en partners

Met uitvoerende consulenten van de gemeente is een interview afgenomen. Het doel van dit gesprek was om te achterhalen hoe het proces van aanvragen verloopt, hoe huishoudens bij de hulp en ondersteuning terecht komen, wat gedaan wordt om het bereik van huishoudens te vergroten en wat verklaringen zijn voor het niet-bereiken van hen.

Met partners van de gemeente Wijchen is gesproken over hoe zij huishoudens en gezinnen waarvan de bestaanszekerheid onder druk staat ondersteunen en hoe zij de samenwerking met de gemeente vormgeven.
Ook zijn de consulenten en partners bevraagd op wat goed gaat en wat beter kan. Ook is hen gevraagd om te reflecteren op de bevindingen uit gesprekken met huishoudens.

Veldwerk beleidsmakers

Met beleidsmedewerkers verantwoordelijk voor armoede en bestaanszekerheid is een interview afgenomen. Daarnaast heeft een interview met de verantwoordelijk wethouder plaatsgevonden. In deze gesprekken is nagegaan wat de belangrijkste doelen zijn van de gemeente, hoe de gemeente stuurt op het doelbereik, hoe ingezet wordt op huishoudens met kinderen, hoe de extra beschikbaar gestelde middelen voor kinderarmoede zijn ingezet, wat verklaringen zijn voor bereikte resultaten, wat goed gaat en wat beter kan. Ook is hen gevraagd te reflecteren op de uitkomsten uit de gesprekken met inwoners en met uitvoerders.

Groepsgesprek met een vertegenwoordiging van de raad

De laatste fase in het onderzoek betrof een groepsgesprek met een vertegenwoordiging van de raad. In dit gesprek zijn de voorlopige bevindingen uit de voorgaande stappen op hoofdlijnen toegelicht. De raadsleden zijn bevraagd hierop en op de invulling van hun kaderstellende en controlerende rol te reflecteren: wat gaat goed en wat kan beter?

Zo is steeds in elke stap voortgeborduurd op de bevindingen uit voorgaande stappen.

Rapportage

De bevindingen zijn per perspectief (inwoner, uitvoerder en beleidsmaker) opgesteld. Dit heeft geleid tot een nota van bevindingen. De nota is aangeboden voor ambtelijk wederhoor en de reactie hierop aangevuld met conclusies en aanbevelingen is verwerkt in deze nota die wordt aangeboden voor bestuurlijk wederhoor.

3

BEVINDINGEN LEEFWERELD

3. Bevindingen leefwereld

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen vanuit het perspectief van de inwoners weergegeven. Eerst zijn in de rode kaders de bevindingen *per deelvraag* op hoofdlijnen weergegeven, gevolgd door een Onderbouwing van dat antwoord. Het hoofdstuk sluit af met een toetsing aan het normenkader. *De snelle lezer kan volstaan met het lezen van de beantwoording op hoofdlijnen in de rode kaders*.
De deelvragen van de 'Leefwereld' treft u aan in bijlage 1.

3.2 Bevindingen bekendheid ondersteuning

1. Is het voor inwoners van de gemeente Wijchen en met name huishouders met kinderen in (dreigende) armoede duidelijk dat en waar zij terecht kunnen voor het aanvragen van ondersteuning?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De meerderheid van de inwoners waarmee gesproken is, geeft aan dat zij zelf niet wisten waar zij terecht konden voor het aanvragen van ondersteuning.
- De meerderheid van de inwoners waarmee gesproken is, is via hun netwerk of een organisatie doorverwezen naar de gemeente om ondersteuning aan te kunnen vragen.

Onderbouwing

De meerderheid van de gesproken inwoners maakt gebruik van meerdere inkomensregelingen. De meerderheid van de gesproken inwoners (13/15) geeft aan dat zij zelf niet wisten waar zij terecht konden voor het aanvragen van ondersteuning. Van deze 13 inwoners staan 4 inwoners onder bewind en hebben hun bewindvoerders de ondersteuning voor hen aangevraagd bij de gemeente. De rest van deze inwoners (9/15) zijn via hun netwerk of een organisatie (zoals Vluchtelingenwerk) doorverwezen naar de gemeente om ondersteuning aan te kunnen vragen.

Inwoners geven aan dat op het moment dat zij in de problemen kwamen, zij niet wisten dat ze bij de gemeente terecht konden voor ondersteuning. De meerderheid van de gesproken inwoners ervaart dat de gemeente niet proactief is in het verspreiden van informatie over de mogelijkheid tot ondersteuning.

3.3 Bevindingen vinden en aanvragen ondersteuning

2. Hoe ervaren inwoners van de gemeente Wijchen en met name de huishoudens met kinderen het proces van vinden en aanvragen van hulp?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De meerderheid van de inwoners waarmee gesproken is, geeft aan dat het proces van het vinden en aanvragen van hulp moeilijk was, dit kwam door:
  - Aanvragen zijn tijdrovend, herhalend en ingewikkeld
  - Ze wisten er niet van af
  - Het verzamelen van benodigde documenten
  - Afhankelijkheid van hulp van derden zoals bewindvoerders en organisaties.
- Een derde van de inwoners waarmee gesproken is, geeft aan dat het proces niet als moeilijk wordt ervaren, vooral wanneer de gemeente of andere organisaties actief hielpen bij het vinden en aanvragen van hulp.

Onderbouwing

Het proces van het vinden en aanvragen van hulp werd door veel inwoners als moeilijk ervaren. Van de 15 geïnterviewde inwoners gaven er 10 aan dat ze of er niet van wisten, of dat het verzamelen van de benodigde documenten en het indienen van aanvragen tijdrovend, herhalend en ingewikkeld was. Dit werd verder onderbouwd door het feit dat 10 van de 15 inwoners afhankelijk waren van hulp van derden, zoals bewindvoerders of organisaties, om de juiste ondersteuning te vinden en aan te vragen.

> *"Ik heb eigenlijk nooit om financiële hulp gevraagd. Ik heb om hulp gevraagd om mijn toekomst veilig te stellen. Het is niet moeilijk om hulp te vragen, maar het is moeilijk om goedkeuring te krijgen voor de hulp die ik zou willen."*

5 van de 15 inwoners meldden dat ze het proces niet als moeilijk ervaren, vooral niet wanneer de gemeente of andere organisaties actief hielpen bij het vinden en aanvragen van hulp.

> *"For me it wasn't difficult to request help. I have received support from Vluchtelingenwerk Nederland – they assisted me in requesting support from municipality. I could further find out myself what I had to do, which information to look up etc. I used the Kindregeling, Meedoenregeling and Bijzondere Bijstand, Laptopregeling."*

3.4 Bevindingen effecten op bestaanszekerheid

3. Heeft de ondersteuning bijgedragen aan het verbeteren van de bestaanszekerheid van inwoners van de gemeente Wijchen en met name huishoudens met kinderen?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De ondersteuning heeft bijgedragen aan het verbeteren van de bestaanszekerheid van de meerderheid van de inwoners waarmee gesproken is, de ondersteuning geeft ademruimte. Belangrijke factoren hiervan zijn:
  - Dat hun kinderen kunnen sporten en deelnemen op school
  - Meer ademruimte en de basisbehoeften kunnen veroorloven
  - (Sneller) schulden kunnen aflossen.
- Verschillende inwoners waarmee gesproken is, geven aan dat zij hiermee niet voldoende geholpen zijn.

Onderbouwing

Van de 15 geïnterviewde inwoners gaven er 13 aan dat de ondersteuning hun bestaanszekerheid verbeterde. Gezinnen noemden hierbij specifiek dat hun kinderen door deze ondersteuning nu kunnen sporten en meedoen op school. Dit vinden zij cruciaal voor hun welzijn en opgroeien. Verder noemden de inwoners specifiek dat zij door de gemeentelijke regelingen meer ademruimte krijgen en (sneller) schuldenvrij zijn. Deze regelingen boden hen de nodige ademruimte en hielpen hen om basisbehoeften te vervullen. En in een aantal gevallen droeg dit zeker bij aan een duurzaam herstel.

"Ik ben vanuit mijn werksituatie werkloos geworden. Vervolgens heb ik een bijstandsuitkering aangevraagd omdat ik niet aan het werk kwam. In mijn eerste jaar werkloos begon mijn gezondheid parten te spelen. Vervolgens ben ik van het een in het ander gerold. Ik kreeg een coach van de gemeente. Deze stelde na ongeveer acht gesprekken vast dat ik niet kon werken. Toen ben ik in de bijstand gekomen. Ik zat tussen de wal en het schip. Ik heb zelf contact opgenomen met de gemeente om een keuring te krijgen. Dit werd gedaan door een arts van het UWV. Ik vond het prettig dat daarna vanuit de gemeente niet is gedrukt. Ik heb zelf mijn pad aangegeven aan de gemeente. Soms ging het beter met mij en soms ging het slechter. Ik heb het op mijn eigen tempo mogen doen. Mijn eerste re-integratiecoach was bij het UWV, vervolgens kreeg ik een coach via de gemeente. En sinds kort werk ik weer."

Daarnaast maken inwoners gebruik van de Voedselbank en ontvangen zij gerichte ondersteuning van Vluchtelingenwerk en de Stichting Vincentius. De hulp van deze partners wordt als positief ervaren. Het biedt mensen extra middelen als voedsel of ondersteuning bij het oplossen van alledaagse vragen.

Verschillende inwoners geven aan dat, hoewel de ondersteuning ademruimte geeft, zij hier niet volledig mee geholpen zijn. Voorbeelden hiervan zijn:

- Een inwoner met vluchtelingenachtergrond geeft aan begeleiding te missen bij om- of bijscholing.
- Een inwoner geeft aan niet financieel geholpen te worden met studeren, omdat hij te oud is. Deze persoon heeft een vluchtelingenachtergrond.
- Een gezin geeft aan dat ze er financieel op achteruit zijn gegaan doordat de vader ging werken. Ook hebben zij een gehandicapte dochter met hogere kosten waarbij de gemeente volgens hen niet genoeg ondersteunt.
- Een inwoner geeft aan dat zij niet mobiel is met het OV vanwege de kosten. In deze kosten wordt niet voorzien.

Inwoners (en in volgende hoofdstukken ook partners en de gemeente) geven aan dat een mogelijkheid tot een meer op maatgerichte ondersteuning, die niet onder huidige regelingen vallen, hen daadwerkelijk beter zou helpen. Binnen de kaders van het huidige armoedebeleid kunnen problemen niet structureel opgelost worden.

Verder ervaren inwoners waarvan bestaanszekerheid onder druk staat vaak stress door vooral hun financiële situatie en door grote veranderingen in hun leven. Zie citaten hieronder.

"Boodschappen doen is niet altijd even leuk. Ene keer meer stress dan de andere keer, vooral wanneer er onverwachte, grote uitgaves zijn. Het is niet makkelijk als alleenstaande moeder met 3 kinderen, het leven is erg duur."

"Nee, normaal gesproken heb ik geen problemen met formulieren invullen, maar sinds de scheiding heb ik veel emotionele en financiële problemen. Ik heb toen mijn contactpersoon om hulp gevraagd bij het invullen."

Dit wordt ook aangegeven in een onderzoek van de Radboud Universiteit. Via het Gezinspanel Wijchen kunnen mensen die met weinig geld moeten rondkomen met hun gezin, hun stem beter laten horen in onderzoek, beleid en praktijk. Het onderzoek geeft aan dat gezinsgezondheid voor ouders vooral minder stress betekende en meer sociaal welzijn en veiligheid voor henzelf en hun kinderen, evenals voldoende financiële middelen. Hun prioriteiten voor het verbeteren van de gezinsgezondheid hadden allemaal betrekking op het verminderen van stress: ze hadden genoeg geld nodig, een veilige plek voor hun kinderen (inclusief kinderen met een handicap) om elkaar te ontmoeten en te spelen, en goede communicatie met de autoriteiten. De ideeën van ouders over interventieactiviteiten impliceerden dat activiteiten financieel ondersteunend of betaalbaar moesten zijn, dat ze het opbouwen van sociaal ondersteunende relaties mogelijk moesten maken, dat activiteiten warme persoonlijke begeleiding moesten omvatten om participatie mogelijk te maken, en dat schriftelijke communicatie begrijpelijk en toegankelijk moest zijn.
Inwoners met wie we hebben gesproken geven als toekomstverwachting aan: dat zij graag schuldenvrij zijn, dat zij het beste voor hun kinderen willen zodat zij goed mee kunnen doen, dat zij graag een baan vinden of dat zij een keer met de kinderen op vakantie willen gaan.

3.5 Bevindingen ervaringen hulp Kindregeling

4. Stichting Leergeld 2stromenland heeft in 2022 hulp geboden aan 28 families en 35 kinderen. Wat zijn de ervaringen van deze families bij het zoeken en vinden van financiële hulp? Kennen deze families ervaringen van andere mensen die het niet lukt om hulp te zoeken/vinden?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De Kindregeling wordt op het moment uitgevoerd door de gemeente zelf, de gemeente heeft deze taken overgenomen.
- De meerderheid van de inwoners waarmee gesproken is, is tevreden over de ontvangen ondersteuning.
- Echter had de meerderheid van de inwoners waarmee gesproken is, hulp nodig bij het zoeken en vinden van hulp.
- Ook is de meerderheid waarmee gesproken is, niet volledig op de hoogte van alle beschikbare regelingen.
- Het werken met bonnetjes wordt als omslachtig en vervelend ervaren.

Onderbouwing

De Kindregeling wordt op het moment uitgevoerd door de gemeente zelf. De kindregeling wordt uitgevoerd door de gemeente en de gemeente heeft hierover samenwerkingsafspraken gemaakt met de stichting Leergeld. De gemeente ondersteunde ook voor de Klijnsma-gelden kinderen in armoede (indirecte studiekosten, geldterugregeling). De extra middelen (Klijnsma-gelden) zijn toegevoegd aan het reeds bestaande budget en heeft daarmee het gemeentelijk beleid aanzienlijk verruimd.
De ervaringen van inwoners met deze regeling zijn over het algemeen positief. De meeste inwoners die hulp ontvingen, waardeerden de ondersteuning die zij kregen, vooral voor hun kinderen. Sommige inwoners hadden moeite om hulp te vinden of waren niet volledig op de hoogte van alle beschikbare regelingen. 13 van de 15 inwoners geven aan geen andere mensen te kennen die geen hulp kunnen vinden. 2 inwoners gaven aan een vermoeden te hebben dat iemand die zij kennen geen hulp aan heeft gevraagd bij de gemeente. Daarnaast geven zowel partners als inwoners aan dat voor bepaalde kindregelingen nog wordt gewerkt met het inleveren van bonnetjes. Hier hebben inwoners moeite mee en voor sommigen is dit omslachtig en wordt het als vervelend ervaren. Voor deze werkwijze heeft de raad destijds gekozen. De uitgaven die een huishouden financiert uit de Kindregeling dienen achteraf te worden verantwoord.

3.6 Toetsing normenkader

Voor de toetsing aan de norm werken we met de volgende termen in volgorde van niet voldoen tot voldoen:

- Voldoet niet of beperkt: dit betekent dat op geen enkele wijze of beperkt wordt voldaan aan de norm. Rode kleur
- Voldoet merendeels: dit betekent dat voor een groter deel wel dan niet wordt voldaan aan de norm. Oranje kleur
- Voldoet: dit betekent dat voor een zeer groot gedeelte of geheel wordt voldaan aan de norm. Groene kleur

Normen	Toetsing
Inwoners zijn bekend met de mogelijkheden van ondersteuning.	Voldoet beperkt. De meerderheid van de gesproken inwoners die in de problemen raakt is niet bekend met de mogelijkheden van ondersteuning.
Inwoners weten waar zij de ondersteuning kunnen aanvragen.	Voldoet beperkt. De meerderheid van de inwoners weet niet waar zij de ondersteuning kunnen aanvragen. Zij worden via anderen vaak doorverwezen of geholpen hierbij. Inwoners weten vaak niet voor welke regelingen zij in aanmerking komen.
Inwoners weten de ondersteuning te vinden.	Voldoet beperkt. Als inwoners ondersteund worden door derden weten zij met deze hulp de ondersteuning te vinden. De meerderheid van de inwoners ervaart moeilijkheden bij het aanvragen van ondersteuning.
Inwoners vinden dat de menselijke maat wordt toegepast.	Voldoet merendeels. De hulp die inwoners ontvangen geeft ademruimte en wordt als positief ervaren. Verschillende inwoners geven aan niet volledig te zijn geholpen met het oplossen van hun problemen binnen de huidige regelingen en zouden met meer op maatgerichte ondersteuning, die niet altijd binnen de regels van de regelingen passen, beter geholpen zijn.
Inwoners ervaren een duidelijke en makkelijk begrijpelijke mondelinge en schriftelijke communicatie door de gemeente.	Voldoet merendeels. Inwoners ervaren vaak moeilijkheden bij het aanvragen. Echter als zij ondersteund worden door derden hierin ervaren zij weinig problemen.
Inwoners ervaren geen onnodige drempels.	Voldoet beperkt. Inwoners ervaren moeilijkheden bij het aanvragen en zijn niet altijd geholpen met het oplossen van hun problemen.
Het proces van aanvragen van hulp verloopt binnen voor inwoners acceptabele termijnen.	Voldoet grotendeels. Inwoners zijn over het algemeen tevreden met de ondersteuning die zij ontvangen en het proces van aanvragen verloopt over het algemeen binnen acceptabele termijnen.
De inwoners ervaren dat de ondersteuning aansluit op hun situatie en behoefte.	Voldoet grotendeels. Alle inwoners geven aan dat de ondersteuning ademruimte geeft en dat dit aansluit op hun behoefte. Echter een deel van de inwoners is niet volledig geholpen met het oplossen van hun problemen.

De ondersteuning heeft als effect dat inwoners meer bestaanszekerheid ervaren op de volgende aspecten: voorspelbaar en voldoende inkomen, toegang tot voorzieningen als onderwijs en zorg en een buffer voor onverwachte uitgaven.	Voldoet grotendeels. Inwoners geven aan dat zij meer ademruimte krijgen door de ondersteuning en daarmee een meer voorspelbaar en vaker voldoende inkomen hebben. Door bijvoorbeeld de ondersteuning vanuit de kindregelingen geven inwoners aan dat kinderen beter mee kunnen doen op school en daarbuiten en dat daarmee de toegang tot voorzieningen verbeterd is. Inwoners geven niet aan dat zij met de ondersteuning een buffer hebben voor onverwachte uitgaven. Respondenten van de gemeente geven aan dat het gemeentelijk armoedebeleid niet is bedoeld voor het aanleggen van een financiële buffer. Tegenover alle verstrekkingen van de gemeentelijke minimaregelingen dienen uitgaven te staan. Ze zijn niet bedoeld om een buffer mee op te bouwen. Alleen de Individuele inkomenstoeslag is hierop een uitzondering.

4

BEVINDINGEN UITVOERINGSWERELD

4. Bevindingen uitvoeringswereld

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen vanuit het perspectief van uitvoerende medewerkers en partners weergegeven. Eerst zijn in de rode kaders de bevindingen *per deelvraag* op hoofdlijnen weergegeven, gevolgd door een Onderbouwing van dat antwoord. Het hoofdstuk sluit af met een toetsing aan het normenkader. *De snelle lezer kan volstaan met het lezen van de beantwoording op hoofdlijnen in de rode kaders.*

In bijlage 1 bevinden zich de deelvragen van de 'Uitvoeringswereld'.

4.2 Bevindingen toepassen strategieën verbeteren bereik, versterken maatschappelijke positie en aanpassen van regels

5. Passen de gemeente en de partners de strategieën gericht op verbeteren van bereik, het versterken van de maatschappelijke positie en het aanpassen van regels aan de leefwereld in de uitvoering toe?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De uitvoerende medewerkers van gemeente en partners geven aan dat het bereik al vrij hoog is maar beter kan door een meer laagdrempelige toegang met één aanspreekpunt, waardoor inwoners door gemeente en partners meer worden ontzorgd.
- Volgens de consulenten en partners kan het werken met maatwerk het bereik en de duurzame verbetering van bestaanszekerheid van gezinnen verhogen.
- De consulenten geven aan dat het invoeren van ambtshalve verstrekken van regelingen aan te bevelen is. Dit zal het bereik en het gebruik per regeling zeker verhogen.

Onderbouwing

Het bereik van een aantal regelingen wordt volgens de beleidsmedewerkers van de gemeente geschat op 85%. Deze aanname doet de gemeente op basis van een vergelijking van de cijfers van inwoners die gebruik maken van de regelingen en de betreffende inkomenscijfers die bekend zijn in de landelijke databank bij het CBS. In het beleidsplan Geldzorgen staat vermeld dat naar schatting iets minder dan 70% van de doelgroep wordt bereikt met één of meer inkomensondersteunende regelingen.
Het bereik is hoog maar kan beter volgens uitvoerders van gemeente en partners. Het bereiken van inwoners, die geen gebruik maken van inkomensondersteunende regelingen maar daar wel recht op hebben, is een uitdaging. De gemeente en haar partners hebben in de loop der jaren veel regelingen en vormen van ondersteuning ingesteld die door de inwoners als ze er eenmaal voor in aanmerking komen zeer gewaardeerd worden. Dit is volgens respondenten een reden voor een hoog bereik en maakt dat de tevredenheid van inwoners vrij groot is. Inwoners geven aan dat zij ademruimte krijgen en dat gezinsleden weer mee kunnen doen, maar geven ook aan dat de ondersteuning lang niet altijd hun problemen oplost.
Gemeentelijke consulenten merken dat inwoners soms het geld vanuit een regeling uitgeven aan middelen die niet bedoeld zijn volgens die regeling. Verder passen niet alle hulpvragen onder de huidige regelingen en wensen consulenten beargumenteerd maatwerk te kunnen toepassen om de bestaanszekerheid van gezinnen duurzaam te kunnen verbeteren. Zij geven aan om per gezin toe te werken naar één aanspreekpunt vanuit de gemeente per huishouden op het gebied van het sociaal domein zodat inwoners beter ontzorgd kunnen worden, de inwoner maar één keer zijn verhaal hoeft te doen, de nazorg kan worden ingevoerd en mogelijk de huishoudens ook vroegtijdiger kunnen worden

benaderd. Gemeentelijke consulenten willen hiervoor graag meer inzicht hebben in hun klanten, maar het AVG werkt hen hierin echt tegen. Ze zouden bijvoorbeeld in Zorgnet willen kijken, maar dit mag dus niet. Verder kan somraagmige informatie niet zomaar gedeeld worden met partners.
Gemeentelijke consulenten geven aan dat het aantal aanvragen is toegenomen, waardoor er meer mensen worden bereikt. Door onder andere schaamte bij inwoners bereikt de gemeente volgens hen zeker niet iedereen. De gemeente is wel bezig om gemeentelijke hulpaanvragen laagdrempeliger te maken door bijvoorbeeld sinds kort weer te werken met een open spreekuur bij het sociaal team en de Vraagwijzer. Consulenten en een aantal partners ervaarden het bereik hoger toen zij samen bij Vraagwijzer zaten.

Hoewel het bereik volgens landelijke gegevens hoog lijkt te liggen, geven partners aan dat zeker niet iedereen in de gemeente wordt bereikt. Consulenten en een aantal partners ervaarden het bereik hoger toen zij samen in een gebouw in de wijk zaten. Deze voorziening was laagdrempeliger voor inwoners dan het gemeentehuis waar inwoners nu voor aanvragen naar toe moeten. Deze partners stellen voor om deze één loketfunctie weer terug te brengen. Consulenten van de gemeente geven aan dat zij partners meer willen betrekken in de uitvoering van het werk en de benodigde ondersteuning van gezinnen. Na opheffing van Vraagwijzer in 2017 (waarbij er één toegangspoort was), is er daarna jarenlang spreekuur gehouden bij het Sociaal Team met de bedoeling om deze manier van werken die de inwoners bekend was voort te zetten. Hier hebben ondersteuning, schuldhulpverlening en inkomensconsulenten aan meegewerkt. Echter, dit heeft niet geleid tot het gewenste resultaat.

Partners herkennen de schaamte van inwoners om zo maar binnen te lopen bij de gemeente met problemen en zien daarnaast een taalbarrière als obstakel voor inwoners om hulp te vragen. Verder geven partners aan dat vooral gezinnen, die net boven de vastgestelde armoedegrens zitten, niet worden bereikt. De gemeente helpt enkel als een hulpvraag is ingediend en dit doen deze gezinnen niet altijd, ook al komen zij voor bepaalde regelingen wel in aanmerking.

Consulenten en partners geven aan dat het voor inwoners moeilijk is om door alle hoepels te springen van alle verschillende aanvragen en die zodanig in te dienen dat aan alle voorwaarden is voldaan. Partners horen van inwoners dat de veelheid aan toeslagen en regelingen zowel landelijk als gemeentelijk als ondoorzichtig wordt ervaren. Gemeentelijke uitvoerders (en ook beleidsmedewerkers) geven aan dat het invoeren van ambtshalve verstrekken van regelingen hier deels een oplossing voor kan bieden. Dit zal het gebruik per regeling zeker verhogen. Daarnaast geven de consulenten aan dat een verbeterpunt kan zijn dat voor alle regelingen in principe het aantal kinderen mee moet wegen in de verstrekte vergoeding. Zoals ook gebeurt bij de Kindregeling.

4.3 Bevindingen benutten gemeentelijke regierol

6. Hoe benut de gemeente haar regierol om maatschappelijke partners (welzijnsorganisaties, scholen, sportverenigingen en het Sociaal Team) te betrekken bij het bereiken en ondersteunen van kinderen die opgroeien in armoede?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- Uitvoerders van gemeente en partners ervaren korte lijnen met elkaar in de directe ondersteuning van inwoners.
- Partners verwachten dat de gemeente de regie neemt in het toewerken naar een laagdrempelig één-loket, waarin voor ieder huishouden één aanspreekpunt wordt vorm gegeven.
- Uitvoerders zouden graag een leer en verbetercyclus opbouwen met partners en met de gemeente Druten.

Onderbouwing
Partners (zoals de Voedselbank, de scholen, Vluchtelingenwerk, stichting Vincentius en de voetbalvereniging) ervaren korte lijnen met de consulenten van de gemeente als het gaat om de directe ondersteuning van inwoners en deze samenwerking is goed. Verder vinden de consulenten dat zij partners nog wel beter kunnen betrekken. Ook missen consulenten vaak de connectie met het Sociaal Team. Partners verwachten dat de gemeente de regie neemt in het toewerken naar één laagdrempelig loket, waarin voor ieder huishouden één aanspreekpunt is vormgegeven. Dit is nodig om de drempel voor inwoners te verlagen.
Partners ervaren korte lijnen met de gemeente als subsidieverstrekker en dit wordt zeer gewaardeerd. Het contact is over het algemeen goed. Partners zijn over het algemeen tevreden met de (financiële) ondersteuning die zij via subsidie of bijdrage krijgen van de gemeente.

Partners zitten sinds enige tijd met de gemeente om tafel voor onderlinge afstemming, maar dit is meer op beleidsniveau dan met medewerkers met uitvoerende taken zoals consulenten. Zowel de partners als de gemeente verwachten dat uitwisseling van kennis ook op uitvoerend niveau kan bijdragen tot het verder doorontwikkelen van het werk. Het verwachte gevolg daarvan is dat de ondersteuning meer effect zal hebben.

Ook zouden de consulenten meer willen leren en weten over de werkwijze en uitvoering in andere gemeenten. Ze zouden graag een leer- en verbetercyclus opbouwen met partners en vooral met de gemeente Druten. Er is daarnaast behoefte aan deskundigheidsbevordering door middel van cursussen en opleidingen.

4.4 Bevindingen ondersteuning kinderen in armoede door partners

7. Wat doen de onderstaande organisaties op eigen initiatief om kinderen die in armoede opgroeien te ondersteunen? (Bijvoorbeeld: signalerings-, voorlichtings- en doorverwijsfunctie)
    - Welzijnsorganisatie Meervoormekaar
    - Voetbalvereniging AWC
    - Stichting Kans & Kleur (samenwerkingsorganisatie scholen)
    - De Voedselbank
    - Vluchtelingenwerk

Bevindingen op hoofdlijnen:
- De hulp van partners biedt extra middelen en ondersteuning in de vorm van onder andere voedsel, administratieve hulp, vervoer, activiteiten voor kinderen en pedagogische hulp.
- Partners zijn belangrijk in het doorverwijzen naar mogelijke ondersteuning via de gemeente.
- Partners als vluchtelingenwerk helpen inwoners met het aanvragen van deze ondersteuning.

Onderbouwing
Veel inwoners maken gebruik van gerichte ondersteuning door partners van de gemeente. Deze hulp wordt als positief ervaren. Het biedt mensen extra middelen als voedsel of ondersteuning bij het oplossen van alledaagse problemen en vragen. Hierbij valt te denken aan het onderhouden van een tuin, het repareren van dingen, een uitje voor de kinderen of een presentje met verjaardagen en feestdagen. Daarnaast zijn partners belangrijk in het doorverwijzen naar mogelijke ondersteuning die te krijgen is via de gemeente. Verder zijn er ook partners die helpen met het aanvragen van deze ondersteuning, dit wordt onder meer door Vluchtelingenwerk gedaan. Hieronder is voor de organisaties toegelicht hoe zij werken.

Welzijnsorganisatie Meervoormekaar
De organisatie biedt hulp bij opvoedingsvraagstukken en andere uitdagingen die komen kijken bij het opgroeien en opvoeden. Ouders kunnen bij Meervoormekaar terecht als ze zich zorgen maken over het gedrag van hun kind, meer inzicht willen krijgen in moderne onderwerpen zoals sociale media of hun ervaringen delen. Daarnaast biedt Meervoormekaar in samenwerking met het Sociaal Team Wijchen, de mogelijkheid voor gezinnen die behoefte hebben aan ondersteuning om gekoppeld te worden aan een ander gezin die hen dan kan helpen. Verder organiseert de organisatie activiteiten voor kinderen en gezinnen, zoals buitenspeelmiddagen in de zomervakantie en een seizoensgebonden activiteitenkalender. Verder helpt Meervoormekaar gezinnen met praktische zaken. Zo bieden ze hulp bij administratie en formulieren via een team van getrainde vrijwilligers. Ouders kunnen ondersteuning krijgen door "het Administratie en Formulierenteam" bij het op orde brengen van hun financiën, het aanvragen van toeslagen en regelingen en het invullen van ingewikkelde formulieren. Consulenten van de gemeente verwijzen door naar Meervoormekaar of gezinnen benaderen Meervoormekaar zelf. Ten slotte biedt Meervoormekaar oplossingen voor vervoer. Via de vervoersdienst OpStap kunnen inwoners hulp krijgen bij het bereiken van locaties zoals de huisarts of de supermarkt.

Voetbalvereniging AWC
AWC probeert om zich proactief richting leden op te stellen. Ze zijn een vereniging die meedenkt over het betalen van contributie als dat lastig is. Ze hebben gemerkt dat het voor sommige inwoners lastig is om lid te blijven op het moment dat een contributie niet kan worden betaald. Ze hebben daarom onlangs besloten om de contributie te verlagen. Ze proberen de leden zo goed mogelijk te informeren over mogelijke potjes waar inwoners gebruik van kunnen maken. Via het bestuur probeert AWC elk team te spreken en zo iedereen bewust te maken dat ze kunnen helpen zodat inwoners wel aan hun verplichtingen kunnen doen. Voor statushouders komt recent wel veel de vraag naar voren over bonnetjes die nodig zijn voor de financiering via de gemeente. Hierover is AWC wel met gemeente in gesprek geweest hoe dit simpeler kan maar daar is nog geen oplossing voor. Voor statushouders ervaart AWC wel vaak een taalbarrière.

Stichting Kans & Kleur (samenwerkingsorganisatie scholen)
Deze samenwerkingsorganisatie van verschillende scholen in de gemeente geeft onderwijs aan alle basisschoolleerlingen. Tussen de scholen zijn op het vlak van armoede wel verschillen. Zo krijgt één school de meeste subsidies. Dit komt doordat veel kinderen daar tweetalig zijn. Verder merken ze ook, dat er problemen als gevolg van armoede bij kinderen zijn die Nederlandse ouders hebben. Daar merken ze heel erg dat er schaamte is over armoede. Het is daarom moeilijk om het in beeld te krijgen. De scholen hebben het afgelopen jaar ieder kind een kerstcadeau gegeven. Scholen verwijzen door waar mogelijk naar instanties waar gezinnen met kinderen een ondersteuning kunnen krijgen.
Daarnaast heeft de stichting een naschools programma waarbij kinderen kunnen meedoen in activiteiten. Voor dit programma is slechts een beperkt budget nodig. Hierover zijn ze in gesprek met de gemeente om dit beter gefinancierd te krijgen. Het is belangrijk dat je voor een klein budget iets kan organiseren voor kinderen die nog veel van de Nederlandse taal moeten leren. Wat doe je met kinderen uit groep 6, 7 en 8 die nog niet goed het Nederlands beheersen, zodat ze dit wel gaan leren? Hierover zijn ze in gesprek met de gemeente om een naschools programma aan te bieden. Volgens de respondenten van de gemeente is dit niet gerelateerd aan het gemeentelijk armoedebeleid.

De Voedselbank

De Voedselbank verstrekt voedsel aan inwoners en heeft geregeld andere ondersteuningsactiviteiten zoals bijvoorbeeld de verjaardagsdoos, de feestdagenacties en MUP (menstruatie uitgifte punt). Deze hulp wordt verstrekt aan mensen die het echt nodig hebben. Eenmaal per jaar is er een evaluatiegesprek met de klant van de Voedselbank. Dit gesprek gaat over de financiële situatie en welke andere dingen er nog spelen. Dan komen de verhalen die ook in de bredere zin met ondersteuning en hulp te maken hebben naar voren. Indien nodig wordt er doorverwezen. In principe is de Voedselbank noodhulp voor 3 jaar, maar in veel gevallen duurt het toch veel langer. Gemiddeld 40 procent van de gebruikers van de Voedselbank is dit langer dan drie jaar en 10 procent komt al bijna 7 jaar. Verder bestaat 50 procent uit één- of tweepersoonshuishoudens, 30 procent bestaat uit drie- tot vijfpersoonshuishoudens en 20% is met zes of meer personen. Voor de alleenstaanden geldt dat er bijna evenveel mannen als vrouwen zijn.

Vluchtelingenwerk

Vluchtelingenwerk begeleidt vluchtelingen die worden gehuisvest in Wijchen. De gemeente is dan ook een belangrijke partner voor Vluchtelingenwerk. Via de gemeente zijn de (inkomens)regelingen beschikbaar die passend zijn. Daar informeert Vluchtelingenwerk de vluchtelingen over. Ze brengen dan samen met hen de budgetten in kaart en verwijzen daar waar nodig door naar de gemeente, naar schuldhulpmaatje, voedselbank, kledingbank, etc. Verder worden inwoners ondersteund in het aanvragen van hulp en regelingen. Gedurende de eerste jaren houdt Vluchtelingenwerk door regelmatig contact een vinger aan de pols om zo toe te werken naar meer duurzame bestaanszekerheid. Verder richt Vluchtelingenwerk zich op het vergroten van het sociaal netwerk en het begeleiden naar informatie. Vluchtelingenwerk merkt dat er informatiearmoede is. De ondersteuning is erop gericht dat een inwoner ervoor kan zorgen dat die voor zichzelf de best mogelijke situatie inricht op het financieel vlak en op andere leefgebieden. Een continue uitdaging voor Vluchtelingenwerk is de taalbarrière. Vluchtelingenwerk maakt gebruik van vertaal apps. Als iemand analfabeet is dan gebruikt Vluchtelingenwerk vaak vrijwilligers die kunnen tolken en zo mogelijk een app die tekst vertaalt en uitspreekt.

4.5 Toetsing normenkader

Voor de toetsing aan de norm werken we met de volgende termen in volgorde van niet voldoen tot voldoen:

- Voldoet niet of beperkt: dit betekent dat op geen enkele wijze of beperkt wordt voldaan aan de norm. Rode kleur
- Voldoet merendeels: dit betekent dat voor een groter deel wel dan niet wordt voldaan aan de norm. Oranje kleur
- Voldoet: dit betekent dat voor een zeer groot gedeelte of geheel wordt voldaan aan de norm. Groene kleur

Normen	Toetsing
De gemeentelijke aanpak en die van partners richt zich op het maximeren van het bereik van regelingen en ondersteuning.	Voldoet merendeels: het bereik is relatief hoog en inwoners zijn tevreden over wat zij krijgen. Inwoners geven aan dat zij veel verschillende aanvragen moeten indienen. Verder zou volgens uitvoerders een laagdrempelig loket met één aanspreekpunt, meer maatwerk en het ambtshalve verstrekken van ondersteuning het bereik kunnen verhogen.

De gemeentelijke aanpak en die van partners hebben tot doel het versterken van de maatschappelijke positie van de inwoners.	Voldoet merendeels. De gemeentelijke aanpak draagt bij aan het versterken van de maatschappelijke positie van de inwoners. Echter een deel van de inwoners geeft aan dat het niet al hun problemen (structureel) oplost. Meer maatwerk en meer ambtshalve verstrekken zou beter kunnen aansluiten bij het versterken van de maatschappelijke positie van inwoners en het verduurzamen van de bestaanszekerheid.
Regels, regelingen en ondersteuning passen zich aan de leefwereld van de bewoners aan.	Voldoet grotendeels. Binnen de regels wordt door consulenten gezocht naar de best passende oplossingen. Inwoners geven aan dat de ondersteuning niet altijd aansluit bij hun ondersteuningsvraag. Consulenten geven aan dat meer maatwerk zou kunnen worden geleverd. Gemeentelijke respondenten geven aan dat momenteel maatwerk geleverd wordt via de hardheidsclausule.
De gemeente vult haar regierol naar maatschappelijke partners in op verschillende niveaus: • Opdracht- of subsidieverstrekking die gericht is op het bereiken en ondersteunen van kinderen die opgroeien in armoede.	Voldoet merendeels. Partners zijn tevreden met de gemeentelijke (financiële) ondersteuning, maar zouden graag zien dat gemeente de regierol opneemt voor de één loket functie met één aanspreekpunt per huishouden.
• Organiseren van leer- en verbetercycli van uitvoerders van alle partners.	Voldoet niet. Partners en uitvoerders van gemeente ervaren geen structurele leer- en verbetercyclus.
• Leren en inspireren van goede voorbeelden binnen en buiten Wijchen.	Voldoet beperkt. Consulenten van de gemeente willen graag meer leren van buurgemeenten.

5

BEVINDINGEN BELEIDSWERELD

5. Bevindingen beleidswereld

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen vanuit het perspectief van de beleidsmakers weergegeven. Eerst zijn in de rode kaders de bevindingen *per deelvraag* op hoofdlijnen weergegeven, gevolgd door een Onderbouwing van dat antwoord. Het hoofdstuk sluit af met een toetsing aan het normenkader. *De snelle lezer kan volstaan met het lezen van de beantwoording op hoofdlijnen in de rode kaders.*
De deelvragen voor de 'Beleidswereld' treft u aan in bijlage 1.

5.2 Bevindingen regelingen

8. Welke inkomensondersteunende regelingen biedt de gemeente Wijchen?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De gemeente zet meerdere inkomensondersteunende regelingen in. Hiernaast zet zij voorzieningen in gericht op ondersteuning/begeleiding.
- Maatregelen en voorzieningen zijn voornamelijk gericht op inwoners met een inkomen lager dan 110 of 120% van de voor hen geldende bijstandsnorm.

Onderbouwing

Inkomensondersteunende maatregelen & andere middelen	Regelt	Doelgroep
Regelingen		
Kindregeling	Bijdrage voor kosten voor ouders met kinderen zoals schoolspullen, laptop, zwemlessen, contributie of abonnementen zoals de speeltuin of bioscoop.	Ouders met kinderen met een inkomen tot maximaal 120% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm.
Geldterugregeling	Recht op extra geld (€ 150 per jaar) voor bijvoorbeeld het volgen van een cursus, abonnement op een krant op bibliotheek of deelname aan activiteiten. Het gros van deze regeling is voor internet/telefoonabonnement om sociale contacten van inwoners te bevorderen.	Jonger dan de AOW-leeftijd: het inkomen is de afgelopen 12 maanden niet hoger geweest dan 110% van het minimuminkomen. Ouder dan AOW-leeftijd: het inkomen is maximaal 110% van het minimuminkomen.
Regeling huishoudelijke apparaten	Financiële bijdrage voor huishoudens voor aankoop van verschillende huishoudelijke apparaten.	Huishoudens met een inkomen dat de afgelopen 36 maanden lager is geweest dan 110% van de geldende bijstandsnorm.
Bijstandsuitkering	Het inkomen waarvan je op minimaal niveau moet kunnen rondkomen voor bijvoorbeeld huur, eten en drinken voor huishoudens met weinig geld om van te leven.	Huishoudens met een inkomen lager dan de geldende bijstandsnorm en met een vermogen onder de vermogensgrens
Bijzondere bijstand	Een financiële bijdrage voor huishoudens met bijzondere kosten zoals bewindvoering of woonkostentoeslag.	Huishoudens met een inkomen rondom het sociaal minimum met een vermogen onder de vermogensgrens.

Uitkering voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW)	Een uitkering voor inwoners ouder dan 50 die werkloos zijn geworden.	Inwoners ouder dan 50 jaar met een inkomen onvoldoende om van te leven.
Kwijtschelding gemeentelijke belasting	Huishoudens met een laag inkomen hoeven geen gemeentelijke belastingen zoals rioolrechten en afvalstofheffing te betalen.	Huishoudens met een laag inkomen.
Individuele inkomenstoeslag	Een financiële bijdrage voor huishoudens die al drie jaar een laag inkomen hebben. Huishoudens mogen zelf bepalen waar zij het aan besteden.	Huishoudens met een (gezamenlijk) inkomen dat afgelopen drie jaar niet hoger was dan de geldende bijstandsnorm.
Zakgeldproject	Een project waarbij kinderen leren omgaan met zakgeld.	Huishoudens met kinderen die leven van een minimuminkomen.
Bijdrage extra kosten chronisch zieken	Een financiële bijdrage van € 325,- voor huishoudens met een laag inkomen en een chronische ziekte of beperking.	Huishoudens met een inkomen minder dan 120% van de geldende bijstandsnorm.
Studietoeslag	Een toeslag voor studenten die door bijvoorbeeld een beperking niet kunnen werken naast hun opleiding.	Studenten van 15 jaar of ouder die naast studie geen inkomen kunnen vergaren.
Collectieve Zorgverzekering voor Minima	Een goedkopere optie tot zorgverzekering voor huishoudens met een laag inkomen.	Huishoudens met een inkomen minder dan 120% van de geldende bijstandsnorm.
Voorzieningen		
Voedselbank	1 keer per week een gratis voedselpakket aanbieden voor inwoners met een laag inkomen.	Inwoners met onvoldoende inkomen om eten te kopen.
Noodhulp	Financiële ondersteuning in de vorm van een kleine lening, een gift voor huurachterstanden of inwoners met bijzondere medische kosten. Gemeente en samenwerkende partners boden noodhulp. De gemeente ondersteunde dat met een bedrag.	Huishoudens die niet in aanmerking komen voor gemeentelijke regelingen.
Schuldhulpmaatje	Ondersteuning via vrijwilliger/maatje voor inwoners	Huishoudens/inwoners in de schuldhulpverlening
Kledingbank	Maandelijks een fysiek kledingpakket voor huishoudens	Huishoudens met onvoldoende inkomen om kleding te kopen.

5.3 Bevindingen bereik en uitgaven regelingen

9. Wat was in de periode 2019-2023 het bereik van deze regelingen (aantal inwoners, omvang van bestede middelen)?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De meest gebruikte regelingen in 2022 zijn de Collectieve Zorgverzekering voor Minima (598), de Geldterugregeling (382) en de Individuele inkomenstoeslag (384).
- Voor de regelingen Bijzondere bijstand, Individuele studietoeslag en de Kindregeling is het aantal gebruikers door de jaren heen toegenomen.
- De uitgaven voor minimabeleid zijn gestegen van € 1.705.994 in 2019 naar € 1.840.605 in 2022.
- De uitgaven voor de regelingen Kwijtschelding, Individuele inkomenstoeslag, Bijzondere bijstand, Kindregeling en Individuele studietoeslag zijn door de jaren heen toegenomen, hoewel niet voor elke regeling ook het aantal gebruikers is toegenomen.
- Voor Kwijtschelding en de Individuele inkomenstoeslag geldt dat de uitgaven door de jaren zijn toegenomen en het aantal gebruikers is afgenomen. In het algemeen is het gebruik van regelingen in Corona tijd gezakt maar zijn daarna weer geklommen.

Onderbouwing

Aantal inwoners

In onderstaande tabel zijn de aantallen gebruikers per regeling inzichtelijk gemaakt. Enkel voor de regelingen Bijzondere bijstand, Individuele studietoeslag en de Kindregeling is het gebruik toegenomen in aantallen sinds 2019. Voor de overige regelingen geldt dat het gebruik in 2022 lager ligt in vergelijking met 2019, waar in de tussenjaren wel schommelingen zijn te zien.

Tabel 1. Overzicht uitgaven op beleidsinstrumenten minimabeleid (aantallen inwoners)

	2019	2020	2021	2022
Kwijtschelding	1025	1042	982	Onbekend
Individuele inkomenstoeslag	414	399	350	384
Huishoudelijke apparaten	80	73	58	62
Chronisch zieken	219	Onbekend	Onbekend	178
BB - Bewindvoering	342	352	340	357
BB - Inrichtingskosten	44	47	51	58
BB - Overig	Onbekend	Onbekend	Onbekend	Onbekend
CZM	630	613	607	598
Geldterugregeling	431	375	335	382
Individuele studietoeslag	6	9	14	10
Kindregeling	Onbekend	358	339	374

Omvang van de bestede middelen

In onderstaande tabel is de omvang van de bestede middelen van 2019 tot en met 2022 inzichtelijk gemaakt. Hier geldt dat de uitgaven voor de regelingen Kwijtschelding, Individuele inkomenstoeslag, Bijzondere bijstand, Kindregeling en Individuele studietoeslag zijn toegenomen door de jaren heen; de uitgaven in 2022 zijn hoger in vergelijking met 2019. Voor de overige regelingen geldt dat de uitgaven door de jaren heen zijn afgenomen, met schommelingen tussen daling en stijging in de twee jaar

ertussen. In het algemeen is het gebruik van regelingen in Corona tijd gezakt maar zijn daarna weer geklommen.

Tabel 2. Overzicht uitgaven op beleidsinstrumenten minimabeleid (financieel)				
	2019	**2020**	**2021**	**2022**
Kwijtschelding	204.504	229.045	211.972	211.972
Individuele inkomenstoeslag	184.426	182.690	162.710	187.145
Huishoudelijke apparaten	31.838	27.992	23.932	26.074
Chronisch zieken	61.875	57.000	53.625	52.525
BB - Bewindvoering	507.812	507.811	519.210	547.261
BB - Inrichtingskosten	92.965	101.604	115.456	140.298
BB - Overig	144.117	154.724	169.494	202.318
CZM	256.452	246.018	243.229	244.198
Geldterugregeling	52.996	46.500	40.700	47.800
Individuele studietoeslag	6.924	11.810	16.828	18.712
Kindregeling	162.035	137.225	141.483	162.302
Totaal	**1.705.994**	**1.702.419**	**1.698.639**	**1.840.605**

Opvallend is dat alleen voor de regelingen Bijzondere bijstand, Individuele studietoeslag en Kindregeling geldt dat zowel de uitgaven en het aantal gebruikers zijn gestegen. Bij Kwijtschelding en de Individuele inkomenstoeslag is te zien dat de uitgaven door de jaren heen zijn toegenomen terwijl het aantal gebruikers is afgenomen. Voor de overige regelingen geldt dat de uitgaven door de jaren heen zijn afgenomen waarbij ook het aantal gebruikers zijn afgenomen.

5.4 Bevindingen inzet, beleid en knelpunten vergroten bereik

10. Kinderen die in armoede opgroeien leven niet altijd in een gezin dat voldoet aan de criteria van de inkomensondersteunende regelingen. Op welke manier wil de gemeente deze kinderen bereiken? Welke ondersteuningsmogelijkheden zijn er voor deze kinderen?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- Om de gezinnen die (nog) niet worden bereikt te bereiken, zet de gemeente diverse instrumenten in zoals een inkomenskaart, cadeaukaart Wijchen, informatievideo's, campagnes en doorverwijzing naar partners.
- Schaamte speelt een grote rol voor gezinnen om geen hulp te vragen bij de gemeente, met als gevolg dat zij niet kan acteren.
- Gezinnen die niet aan de criteria van een regeling voldoen, verwijst de gemeente door naar partners voor ondersteuning. Zij ondersteunen vervolgens in de vorm van bijvoorbeeld een verjaardagdoos, naschoolse activiteiten of informatie over geldzaken.
- De gemeente Wijchen bestrijdt kinderarmoede via het programma Kansrijke Start en de Kindregeling en versterkt financiële educatie voor kinderen en jongeren om geldvaardigheden en zelfstandigheid te bevorderen.

Onderbouwing

Perspectief gemeente en partners (bereik)

Respondenten van de gemeente geven aan dat veel kinderen uit gezinnen van één- of tweeverdieners die rond de armoedegrens leven nauwelijks worden bereikt. Om de gezinnen die (nog) niet worden bereikt te bereiken, zet de gemeente diverse instrumenten in zoals een inkomenskaart, cadeaukaart Wijchen, informatievideo's, campagnes en doorverwijzing naar partners. Consulenten kunnen van regels afwijken waar nodig, als dit goed wordt gemotiveerd. Een voorbeeld hiervan is de Kindregeling, waar gezinnen met een inkomen tot 120% van het minimuminkomen recht op hebben. Een grens is nodig maar de gemeente zoekt naar oplossingen voor gezinnen die boven de grens van 120% vallen, bijvoorbeeld doorverwijzing naar ondersteuning bij partners zoals de Kledingbank of Voedselbank. De gemeenteraad stelt de grenzen van de inkomensondersteunende regelingen vast. De gemeente kan in haar dienstverlening hier in individuele gevallen gemotiveerd van afwijken.

Naast dat sommige gezinnen niet aan de criteria van de regelingen voldoen bestaan er ook andere redenen voor niet bereik. Pas als een gezin een hulpvraag bij de gemeente heeft ingediend kan de gemeente in actie komen. Daarnaast zien de gemeente en partners dat schaamte een grote rol speelt. Zelfs als signalen zichtbaar zijn dat een gezin hulp nodig heeft, bijvoorbeeld leerkrachten die merken dat een leerling geen gevulde broodtrommel heeft, blijft hulp zoeken bij de gemeente door ouders vaak uit. In zulke gevallen probeert bijvoorbeeld een schoolmaatschappelijk werker het gesprek met een gezin aan te gaan en hen te wijzen op de mogelijkheden van ondersteuning door de gemeente of andere hulporganisaties. Zo probeert Kans en Kleur bijvoorbeeld direct hulp te bieden. Zij hebben het afgelopen jaar elk kind een kerstcadeau gegeven. Daarnaast organiseren zij, mede dankzij gemeentelijke financiering, een naschools programma met activiteiten of Nederlandse les waaraan kinderen kunnen deelnemen.

Perspectief gemeente & partners (ondersteuningsmogelijkheden)

In het beleidsplan Geldzorgen, Armoede en Schulden 2023 benoemt de gemeente dat zij inzet op het voorkomen van financiële problemen en het bevorderen van financiële vaardigheden, met de focus op gezinnen en jongeren. Binnen het programma Kansrijke Start ligt de nadruk op de eerste 1000 dagen van het leven van een kind. Door (aanstaande) ouders in kwetsbare situaties te ondersteunen, wordt gestreefd naar een betere start voor elk kind. Het doel is om gezondere generaties te bevorderen en gezondheidsverschillen te verkleinen. Daarnaast worden professionals die gezinnen begeleiden getraind om kinderarmoede te signaleren en door te verwijzen naar passende hulp. Ook richt de gemeente zich op het versterken van financiële educatie, zodat kinderen al op jonge leeftijd leren omgaan met geld en geldzaken. Dit gebeurt onder meer via het Zakgeldproject op basisscholen, waarin financiële vaardigheden worden getraind en waarbij ouders actief worden betrokken. Voor middelbare scholieren wordt financiële educatie versterkt, vooral bij de overgang van 17 naar 18 jaar, om hen beter voor te bereiden op zelfstandigheid.

Consulenten van de gemeente kijken naar het gehele plaatje van een gezin, niet enkel naar de hulpvraag die het gezin voorlegt. Als een gezin geen recht heeft op gemeentelijke regelingen, proberen consulenten dit gezin te verwijzen naar hulp waar zij wel een beroep op kunnen doen. Voorbeelden zijn opties bieden voor begeleiding naar werk of doorverwijzen naar partners die ondersteuning kunnen bieden in de vorm van voedsel, kleding of voor begeleiding van kinderen. Daarnaast overweegt de gemeente de administratieve werkdruk van consulenten te verminderen, bijvoorbeeld door consulenten de mogelijkheid te bieden van ambtshalve verstrekken. De tijdswinst die hierdoor wordt gewonnen, kunnen consulenten inzetten om te focussen op maatwerk en om aandacht/nazorg te bieden aan inwoners. Ook

de raad kijkt hier met interesse naar en wil graag de consequenties van deze keuze inzichtelijk krijgen. De interne organisatie en de werkprocessen kunnen volgens respondenten efficiënter worden ingericht.

Partners bieden op verschillende manieren ondersteuning aan gezinnen, ongeacht of zij gebruik maken van gemeentelijke regelingen. De Voedselbank verstrekt voedsel aan gezinnen, Stichting Jarige Job stuurt kinderen onder de 18 een verjaardagdoos. Stichting Wijchen Gezond organiseert in samenwerking met de Voedselbank een menstruatie-uitgiftepunt. Vluchtelingenwerk probeert het sociaal netwerk te vergroten en informatie te bieden over geldzaken. Kans en Kleur biedt naschoolse activiteiten voor kinderen en het Armoedefonds levert op aanvraag gratis producten. Tijdens feestdagen worden via verschillende kanalen, zoals bijv. door inwoners en bedrijven in de gemeente, initiatieven bedacht en acties georganiseerd voor gezinnen die hulp nodig hebben. Bijvoorbeeld het verzamelen van spullen die vervolgens door gezinnen bij de Voedselbank kunnen worden opgehaald.

11. Wat is het beleid van de gemeente Wijchen om de doelgroep van de inkomensondersteunende regelingen te bereiken?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De gemeente zet een combinatie van preventie, vroegsignalering, laagdrempelige communicatie en maatwerk in om de doelgroep te bereiken.
- De gemeente werkt samen met sociale wijkteams om laagdrempelige inloop te creëren voor inwoners met hulpvragen.
- Door niet te bezuinigen op regelingen, deze breed in te zetten en inkomensgrenzen zo mogelijk te verruimen probeert de gemeente de doelgroep te vergroten.
- Partners zoals Vluchtelingenwerk en de Voedselbank bereiken inwoners voornamelijk via een doorverwijzing van de gemeente.

Onderbouwing

In het beleidsplan Geldzorgen, Armoede en Schulden 2023 benoemt de gemeente meerdere maatregelingen en veranderingen om de doelgroep te bereiken. Dit is een combinatie van preventie, vroegsignalering, laagdrempelige communicatie en maatwerk. Samengevat komt het neer op de volgende maatregelen:

- **Preventie en educatie**: het bevorderen van financiële opvoeding (bij jonge ouders), educatie, en basisvaardigheden en ondersteuning bieden bij belangrijke levensgebeurtenissen zoals een scheiding.
- **Outreachende aanpak**: Gericht contact opnemen met inwoners in risicowijken, gebruikmaken van ervaringsdeskundigen en het inzetten van begrijpelijke en toegankelijke communicatie zoals WhatsApp en video's over het aanvragen van een regeling.
- **Vroegsignalering van schulden**: samenwerken met partners zoals het CAK, rechtbanken en jongerenwerkers om signalen over betalingsproblemen vroeg op te vangen en vervolgens deze inwoners benaderen.
- **Verbeteren van basisvaardigheden**: inwoners ondersteunen in het vergroten van zelfredzaamheid en grip op geldzaken.
- **Extra ondersteuning bij langdurige armoede**: het verkorten van het duurcriterium naar drie jaar voor de Inkomenstoeslag om meer huishoudens te bereiken (+25% wordt verwacht).
- **Energietransitie ondersteunen**: subsidies voor duurzame apparaten om lage inkomens te helpen besparen op energiekosten.
- **Maatschappelijke participatie bevorderen**: door het verhogen van de tegemoetkoming in de Geldterugregeling krijgen huishoudens meer lucht voor uitgaven zoals de bioscoop, theater, de bus of contributies

- **Ruimere kwijtschelding van lokale lasten**: huishoudens met een spaartegoed tot € 2.000,- komen ook in aanmerking voor de regeling Kwijtschelding.
- **Verruiming inkomensondersteuning**: inwoners boven de inkomensnorm, krijgen toegang tot regelingen voor lage inkomens. De grootste uitdaging hierin is dat deze huishoudens vaak niet bekend zijn bij de gemeente.

Uit de interviews met uitvoerders en beleidsmedewerkers komt naar voren dat de gemeente sinds kort samenwerkt met het sociaal team in de wijken om opnieuw een toegankelijke inloop te creëren. Dit gebeurde in het verleden ook toen gezamenlijk gewerkt werd vanuit de Vraagwijzer. Dit lijkt drempelverlagend te werken. De focus ligt op het versterken van de samenwerking en doorverwijzing tussen inkomensconsulenten en het Sociaal Team en partners. Verder wordt volgens respondenten niet bezuinigd op regelingen en worden deze zo breed mogelijk ingezet. De gemeente heeft sinds afgelopen zomer een telefoonnummer beschikbaar gesteld voor inwoners om te bellen voor geldproblemen. Hier wordt nog weinig gebruik van gemaakt. Verbeterpunten om de doelgroep beter te bereiken ligt in 'vertrouwen' als uitgangspunt inpassen in de gemeentelijke werkwijze. De huidige uitvoering en inrichting is nu opgezet om 'die ene fout' te voorkomen. Het bereik is een knelpunt. Het is een continue zoektocht naar hoe inwoners te bereiken. Schaamte, onzekerheid, uitstelgedrag en stress zijn redenen dat inwoners niet de gemeente benaderen maar ook dat de gemeente hen niet kan bereiken.
In de groepssessie met de gemeenteraad kwam naar voren dat zij een discussie wilden voeren in de gemeenteraad over het begrip armoede en dit dan vervolgens te vertalen naar de verschillende beleidsuitgangspunten. Uit interviews met gemeente en partners kwam naar voren dat niet alle partners het als hun rol zien om inwoners te bereiken. Zo richt de Voedselbank zich niet op het actief benaderen van inwoners; de vraag is of dit wenselijk is. Inwoners komen voornamelijk in contact met de Voedselbank na een doorverwijzing via de gemeente. Bewindvoerders doen eveneens aanmeldingen bij de Voedselbank.Ook voor Vluchtelingenwerk geldt dat zij inwoners bereiken nadat deze zijn doorverwezen via de gemeente. Partners proberen wel inwoners te wijzen op de mogelijkheden van hulp via de gemeente, bijvoorbeeld tegemoetkoming bij het betalen van contributie voor de sportclub. Ook informeren zij inwoners over gemeentelijke regelingen en verwijzen zij door naar andere hulporganisaties, zoals Schuldhulpmaatje of de Kledingbank.

12. Welke knelpunten (zoals tegenstrijdig beleid) doen zich hierbij voor? Welke aanpak werkt goed?

Bevindingen op hoofdlijnen:
- Gemeentelijke hulp biedt oplossingen voor algemene hulpvragen van inwoners. Echt effectieve ondersteuning ontstaat wanneer consulenten maatwerk leveren en de volledige context achter de hulpvraag meenemen. Over het algemeen doen consulenten dit ook.
- Knelpunten voor inwoners liggen in specifieke hulpvragen, zoals vergoeding voor ov-kosten, geen studietoeslag kunnen ontvangen door leeftijd of het moeten betalen van een minimum bedrag. Het betreft hier vragen/behoeften buiten de invloedsfeer van de uitvoering van de regelingen.
- Grenzen voor toekennen, inwoners die toeslagen uitgeven aan zaken waar ze niet voor bedoeld zijn en de taalbarriere zijn knelpunten voor consulenten van de gemeente.
- Partners signaleren dat inwoners voorzieningen langer gebruiken dan bedoeld, zij geven aan dat zij net buiten de gemeentelijke criteria vallen maar toch hulp nodig hebben en dat regelingen structurele problemen niet oplossen.

Onderbouwing

De meerderheid van de gesproken inwoners ervaren het gemeentelijke beleid als positief. Het helpt hen hun hulpvragen op te lossen. De gemeente biedt over het algemeen snel hulp. Toch ervaren sommige inwoners knelpunten. Zo beperken de kosten voor openbaar vervoer hun mobiliteit en die van de

kinderen. Een voorbeeld hiervan is een inwoner die haar kinderen niet op een uitje kon meenemen omdat het openbaar vervoer te duur is. Daarnaast biedt de gemeente onvoldoende begeleiding naar bijscholing of omscholing, waardoor inwoners in het vinden van werk worden beperkt terwijl zij juist werk willen vinden. De gemeente Wijchen werkt samen met het Werkbedrijf als het gaat om re-integratie. Hierbij wordt niet alleen gekeken of er bemiddeld kan worden bij het vinden van werk, maar wordt ook aandacht aan opleiding/cursus mits deze bijdraagt aan re-integreren. Ook wordt er onderzoek gedaan naar mogelijkheden zoals dagbesteding. Verder heeft het werkbedrijf participatiecoaches voor mensen die niet kunnen werken. Zij hebben een laagdrempelig manier van communiceren en begeleiden van inwoners richting vrijwilligerswerk tot aan wandelen met een maatje. Een ander voorbeeld hiervan is een inwoner die wil gaan studeren, alleen geen studiefinanciering kan ontvangen omdat deze ouder is dan dertig jaar. Een ander knelpunt is de Kindregeling. Inwoners moeten aan een minimumbedrag van uitgaven voldoen. Als je hier net onder zit, ontvang je geen ondersteuning. Volgens respondenten van de gemeente wordt alles vergoed mits aangetoond. Als een aanvraag wordt gedaan neemt de gemeente een besluit of het past binnen de voorwaarden van de regeling. Indien de gemeente toekent, dan betalen zij daarvan 75% aan de inwoner uit. De gemeente controleert achteraf of het geld is uitgegeven. Als een inwoner geen of onvoldoende bonnen inlevert dan moet deze inwoner het ontvangen geldbedrag helemaal of voor een deel terugbetalen. Zodra voor het hele bedrag bonnen of rekeningen zijn ingeleverd, betaalt de gemeente de laatste 25% aan de inwoner uit. Dit bedrag mag vervolgens vrij aan de kinderen worden besteed zonder hiervoor bonnen in te leveren.

De consulenten van de gemeente kijken naar het volledige plaatje en onderzoeken wat zij voor de inwoner kunnen betekenen, inclusief zaken buiten het directe hulpvraaggebied waarin de gemeente een rol kan spelen. Dit soort maatwerk is een goede aanpak en heeft effect. Knelpunten zitten hem in dat inwoners soms te veel willen, voor zichzelf of hun kinderen. Een voorbeeld is een inwoner die een kind had die op gitaarles en voetbal zat, en vervolgens vroeg om meer geld zodat het kind ook kickbokslessen kon volgen. Een ander knelpunt komt bij de Kindregeling voor. Inwoners geven het geld uit aan zaken waar de regeling niet voor bedoeld is. Consulenten moeten daardoor soms bonnetjes van inwoners afwijzen, waardoor inwoners geen geld krijgen. Verder blijft taal een knelpunt. Hoe je bepaalde zaken beschrijft in regelingen, folders of op de website zodat het voor iedereen toegankelijk is blijft ingewikkeld.

De Voedselbank loopt regelmatig tegen het probleem aan dat inwoners te lang gebruik maken van de Voedselbank. Het is voor maximaal drie jaar bedoeld, terwijl gemiddeld 40% van het bestand over de drie jaar heen gaat. 10% komt bijna zeven jaar. Een ander knelpunt is dat bepaalde huishoudens nooit uit hun situatie groeien, waardoor zij structureel van de Voedselbank gebruik moeten maken, soms met tussenperiodes. Dit roept de vraag op bij de Voedselbank of het gemeentelijk beleid wel effectief is. Zet de gemeente bijvoorbeeld voldoende in op preventie.

De sportvereniging AWC ziet het oerwoud aan regelingen als een knelpunt. Dit maakt het voor inwoners lastig écht het doel te bereiken. Het huidige systeem draagt slechts bij aan verzachting van de omstandigheden in plaats van structurele oplossingen te bieden aan inwoners. Daarnaast weten deze inwoners niet altijd hulporganisaties te vinden. De gemeente kan hierin een coördinerende rol spelen om inwoners te koppelen aan organisaties. De organisatie Vluchtelingenwerk ziet hiernaast het knelpunt dat zelfs als inwoners de hulp weten te vinden, zij niet altijd in aanmerking hiervoor komen. Inwoners die net boven de criteria komen, maar eigenlijk alsnog ondersteuning nodig hebben. Ook denken sommige inwoners dat zij dan nergens meer voor in aanmerking komen, terwijl op specifieke regelingen zij toch nog recht hebben.

5.5 Bevindingen besteding extra Rijksmiddelen armoedebestrijding

13. Gemeenten krijgen sinds 2017 vanuit het Rijk extra middelen voor armoedebestrijding bij kinderen. Waaraan zijn deze extra middelen in de periode 2019-2023 besteed?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De middelen zijn ingezet om samenwerking met partners te verbeteren, voor extra verstrekkingen vanuit kind- en minimaregelingen. De extra middelen (Klijnsmagelden) zijn toegevoegd aan de lokale middelen die ook voor 2017 al werden besteed. Vanuit dit totaal aan middelen wordt de jaarlijkse bijdrage, de zwemlessen en de PC-regeling gefinancierd.

Onderbouwing

De extra middelen (Klijnsmagelden) zijn toegevoegd aan de lokale middelen die ook voor 2017 al werden besteed. Vanuit dit totaal aan middelen wordt de jaarlijkse bijdrage, de zwemlessen en de PC-regeling gefinancierd. De Klijnsmagelden worden niet gebruikt voor samenwerking, bijeenkomsten of preventie. Andere extra middelen voor armoedebeleid zijn wel ingezet ter versteviging van preventie en subsidiëring van de Voedsel- en Kledingbank. Daarnaast is ook de samenwerking met intermediairs zoals het UWV verbeterd. Samen wordt ingezet op samenwerking en preventie naar een perspectief waarin inwoners onafhankelijk kunnen worden van regelingen. Verder zijn de extra gelden besteed aan verstrekkingen van kind- en minimaregelingen. Deze Klijnsmagelden zijn ingezet voor algemene jaarlijkse verstrekkingen zoals sport, hobby's, schoolbenodigdheden, muzieklessen, zwemlessen en pc's. Met het oog op de budgettaire situatie in 2026 probeert de gemeente te voorkomen dat deze groep hard wordt getroffen.

14. Welke doelstellingen heeft het nieuwe college vanaf 2022 aan de inzet van deze middelen verbonden?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- In samenwerking met partners een perspectief bieden waar inwoners onafhankelijk worden van gemeentelijke regelingen.
- Het vereenvoudigen van processen zodat ruimte en tijd ontstaat voor maatwerk en nazorg richting inwoners.

Onderbouwing

De gemeente streeft naar samenwerking en preventie, met als doel samen met partners een perspectief te bieden waarin inwoners onafhankelijk worden van gemeentelijke regelingen. Dit vraagt om een goede samenwerking tussen alle betrokkenen, waarbij de focus ligt op een brede benadering van de situatie achter de hulpvraag van de inwoner. De gemeente wil processen vereenvoudigen, bijvoorbeeld door inwoners slechts één aanvraag te laten indienen, waarna het systeem automatisch aangeeft op welke regelingen ze recht hebben. Ook denkt de gemeente aan het ambtshalve verstrekken van meerjarige aanvragen. Dit kan tijd besparen en consulenten de ruimte bieden voor maatwerk, nazorg en een meer integrale aanpak per inwoner.

15. Hoe verloopt de realisatie van het voorgenomen beleid voor deze extra middelen?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De realisatie van het voorgenomen beleid voor deze extra middelen is niet inzichtelijk te maken. Intern is de evaluatie van de realisatie op beleidsniveau voornamelijk informeel en kwalitatief van aard. Cijfermatige data over de realisatie is beperkt aanwezig. Intern vinden op uitvoerend niveau nauwelijks tot geen evaluaties plaats van aanvragen.

Onderbouwing

Binnen de gemeente vindt er continu een informele evaluatie plaats, zowel intern als met partners, die vooral kwalitatief van aard is vanwege de moeilijkheid om cijfermatige data bij te houden. De gemeente kan echter wel meer kwantitatieve data gebruiken in evaluaties, zoals het regelmatig verzamelen van gegevens over het bereik, en de instroom en uitstroom uit de bijstand. Consulenten geven aan dat interne evaluaties weinig plaatsvinden, wat ze missen. Ondanks dat er nu meer maatwerk en overleg is op casuïstiekniveau, ontbreekt het aan verdieping. Ze merken op dat aanvragen niet systematisch naast elkaar worden gelegd, geanalyseerd of besproken. Respondenten van de gemeente hebben aangegeven dat zij behoefte hebben aan een kwaliteitsmedewerker waarmee dit structureel zou kunnen worden ondervangen.

De gemeente kan wel aangeven hoeveel kinderen gebruik maken van welke regeling en waarvoor. Gemeentelijke respondenten geven aan dat zij het interessant zouden vinden om te zien welke gebruikers van minimaregelingen in- en uitstromen, dat dit mogelijk is maar dat dit veel werk en inspanning kost en daarom niet gebeurd. De gemeente meet het bereik éénmaal per jaar en dit lijkt hen voldoende. Verder hebben zij daarnaast de kwalitatieve indrukken van partner en eigen consulenten.

5.6 Bevindingen monitoring effecten

16. Hoe monitort de gemeente het beoogde effect (een afname van het aantal kinderen dat in armoede opgroeit)?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- Hoewel de gemeente CBS-cijfers, de armoedemonitor en de jaarlijkse rapportage over bijzondere bijstand gebruikt om het beoogd effect te monitoren, is de monitoring voornamelijk informeel voorhanden en kwalitatief van aard.
- De wens bestaat een convenant te realiseren met bewindvoerders en partners waarin doelen worden gemonitord.
- De raad heeft behoefte aan informatie die de uitvoering inzichtelijk maakt en het politieke verhaal vertelt, niet enkel het ambtelijke verhaal.

Onderbouwing

De gemeente gebruikt CBS-cijfers en maakt schattingen voor gegevensanalyse, zoals beschreven in het beleidsplan Geldzorgen, Armoede en Schulden 2023. Verder monitort zij via de tweejaarlijkse armoedemonitor en de jaarlijkse rapportage over bijzondere bijstand. De gemeente streeft ernaar om in de toekomst via een convenant met bewindvoerders en partners te werken. Dit om inwoners die onder bewindvoering staan zo goed mogelijk te ondersteunen. Het doel is om mensen zo snel mogelijk op eigen benen te laten staan of tijdig hulp te bieden om te voorkomen dat zij in armoederegelingen of bewindvoering terechtkomen. Dit wil de gemeente realiseren door samen met sociale en maatschappelijke partners en bewindvoerders een convenant op te stellen. In dit proces neemt de gemeente de regie. Door afspraken vast te leggen in een convenant, kan er effectiever en doelgerichter worden samengewerkt.

Het college rapporteert periodiek via de P&C-cyclus aan de raad over de effectiviteit van het beleid. De raadsleden aanwezig in het groepsgesprek geven aan dat zij beperkte grip op de uitvoering hebben en zich vooral richten op de sturing en aanpak. In het groepsgesprek met de raad is besproken dat er behoefte is aan duidelijke informatie die de uitvoering inzichtelijk maakt. Raadsleden ontvangen cijfers maar het is hen vaak onduidelijk wat deze betekenen. In het groepsgesprek geven de aanwezige raadsleden aan dat zij vooral ambtelijke en geen politieke informatie ontvangen. Bijvoorbeeld hoe inwoners het beleid ervaren. De raadsleden willen graag regelmatig een helder overzicht ontvangen van KPI's en streefwaarden gekoppeld aan maatschappelijke doelen, zoals vastgesteld door de raad. De aanwezige raadsleden hebben behoefte aan een overzicht op hoofdlijnen, inclusief inkomsten en uitgaven rond het beleid. Dit kan ervoor zorgen dat zij beter samen met het college kunnen optrekken.

5.7 Toetsing normenkader

Voor de toetsing aan de norm werken we met de volgende termen in volgorde van niet voldoen tot voldoen:

- Voldoet niet of beperkt: dit betekent dat op geen enkele wijze of beperkt wordt voldaan aan de norm. Rode kleur
- Voldoet merendeels: dit betekent dat voor een groter deel) wel dan niet wordt voldaan aan de norm. Oranje kleur
- Voldoet: dit betekent dat voor een zeer groot gedeelte of geheel wordt voldaan aan de norm. Groene kleur

Normen	Toetsing
De gemeente meet het bereik en de besteding van de middelen.	Voldoet grotendeels. De gemeente meet het bereik van de regelingen in zowel aantallen huishoudens die gebruik maken van de regelingen als in financiële aantallen. Het overzicht is alleen niet 100% volledig.
Het bereik van de regelingen komt overeen met de gestelde ambities daarover in het beleid van de gemeente.	Voldoet merendeels. De gemeente heeft als ambitie het gebruik en bereik te verhogen. Het gebruik is voor de regelingen Bijzondere bijstand, Individuele studietoeslag en de Kindregeling omhoog gegaan. Voor de overige regelingen zijn de uitgaven omhoog gegaan.
De middelen zijn besteed aan armoedebestrijding bij kinderen.	Voldoet grotendeels. De extra beschikbaar gestelde middelen zijn op armoedebestrijding bij kinderen ingezet. De financiële middelen zijn besteed aan kind- en minimaregelingen. Extra geld om activiteiten te bekostigen is beschikbaar gesteld.
De gemeente monitort de realisatie van het voorgenomen beleid en de effecten daarvan.	Voldoet beperkt. De gemeente monitort de realisatie van het voorgenomen beleid en de effecten daarvan voornamelijk informeel en kwalitatief. Cijfers over het beleid en de effecten zijn niet tot nauwelijks beschikbaar.
De monitoring biedt inzicht in het bereiken van het beoogde effect.	Voldoet niet. Uit de monitoringsdata is niet te herleiden of het effect dat de gemeente wil bereiken wordt bereik. Cijfers die beschikbaar zijn zeggen voornamelijk iets over de input en output, niet over outcome (effect).

BIJLAGE

BIJLAGEN

Bijlage 1: deelvragen

Onderzoekvragen 'leefwereld'

1. Is het voor inwoners van de gemeente Wijchen en met name huishouders met kinderen in (dreigende) armoede duidelijk dat en waar zij terecht kunnen voor het aanvragen van ondersteuning?
2. Hoe ervaren inwoners van de gemeente Wijchen en met name de huishoudens met kinderen het proces van vinden en aanvragen van hulp?
3. Heeft de ondersteuning bijgedragen aan het verbeteren van de bestaanszekerheid van inwoners van de gemeente Wijchen en met name huishoudens met kinderen?
4. Stichting Leergeld 2stromenland heeft in 2022 hulp geboden aan 28 families en 35 kinderen. Wat zijn de ervaringen van deze families bij het zoeken en vinden van financiële hulp? Kennen deze families ervaringen van andere mensen die het niet lukt om hulp te zoeken/vinden?

Onderzoeksvragen 'uitvoeringswereld'

5. Passen de gemeenten en de uitvoerende partners de strategieën gericht op verbeteren van bereik, het versterken van de maatschappelijke positie en het aanpassen van regels aan de leefwereld in de uitvoering toe?
6. Hoe benut de gemeente haar regierol om maatschappelijke partners (welzijnsorganisaties, scholen, sportverenigingen en het Sociaal Team) te betrekken bij het bereiken en ondersteunen van kinderen die opgroeien in armoede? Hierbij ook kijken naar landelijke voorbeelden.
7. Wat doen de onderstaande organisaties op eigen initiatief om kinderen die in armoede opgroeien te ondersteunen? (Bijvoorbeeld: signalerings-, voorlichtings- en doorverwijsfunctie)
    - Welzijnsorganisatie Meervoormekaar
    - Voetbalvereniging AWC
    - Stichting Kans & Kleur (samenwerkingsorganisatie scholen)
    - De Voedselbank
    - Vluchtelingenwerk

Onderzoeksvragen 'beleidswereld'

8. Welke inkomensondersteunende regelingen biedt de gemeente Wijchen?
9. Wat was in de periode 2019-2023 het bereik van deze regelingen (aantal inwoners, omvang van bestede middelen)?
10. Kinderen die in armoede opgroeien leven niet altijd in een gezin dat voldoet aan de criteria van de inkomensondersteunende regelingen. Op welke manier wil de gemeente deze kinderen bereiken? Welke ondersteuningsmogelijkheden zijn er voor deze kinderen?
11. Wat is het beleid van de gemeente Wijchen om de doelgroep van de inkomensondersteunende regelingen te bereiken?
12. Welke knelpunten (zoals tegenstrijdig beleid) doen zich hierbij voor? Welke aanpak werkt goed?
13. Gemeenten krijgen sinds 2017 vanuit het Rijk extra middelen voor armoedebestrijding bij kinderen. Waaraan zijn deze extra middelen in de periode 2019-2023 besteed?
14. Welke doelstellingen heeft het nieuwe college vanaf 2022 aan de inzet van deze middelen verbonden?
15. Hoe verloopt de realisatie van het voorgenomen beleid voor deze extra middelen?
16. Hoe monitort de gemeente het beoogde effect (een afname van het aantal kinderen dat in armoede opgroeit)?

Bijlage 2: het normenkader

De Rekenkamer hanteert een normenkader aan de hand waarvan de bevindingen worden getoetst. Onderstaand is per onderzoeksvraag aangegeven welke norm is gehanteerd. Voor beschrijvende vragen is geen norm geformuleerd, voor oordelende vragen wel. Dit is onderstaand uitgewerkt.

Perspectief	Vraag	Norm
Leefwereld	1. Is het voor inwoners van de gemeente Wijchen en met name huishouders met kinderen in (dreigende) armoede duidelijk dat en waar zij terecht kunnen voor het aanvragen van ondersteuning?	▪ Inwoners zijn bekend met de mogelijkheden van ondersteuning. ▪ Inwoners weten waar zij de ondersteuning kunnen aanvragen.
	2. Hoe ervaren inwoners van de gemeente Wijchen en met name de huishoudens met kinderen het proces van vinden en aanvragen van hulp?	▪ Inwoners weten de ondersteuning te vinden. ▪ Inwoners vinden dat de menselijke maat wordt toegepast. ▪ Inwoners ervaren een duidelijke en makkelijk begrijpelijke mondelinge en schriftelijke communicatie door de gemeente. ▪ Inwoners ervaren geen onnodige drempels. ▪ Het proces van aanvragen van hulp verloopt binnen voor inwoners acceptabele termijnen.
	3. Heeft de ondersteuning bijgedragen aan het verbeteren van de bestaanszekerheid van inwoners van de gemeente Wijchen en met name huishoudens met kinderen?	▪ De inwoners ervaren dat de ondersteuning aansluit op hun situatie en behoefte. ▪ De ondersteuning heeft als effect dat inwoners meer bestaanszekerheid ervaren op de volgende aspecten: voorspelbaar en voldoende inkomen, toegang tot voorzieningen als onderwijs en zorg en een buffer voor onverwachte uitgaven.
	4. Stichting Leergeld 2stromenland heeft in 2022 hulp geboden aan 28 families en 35 kinderen. Wat zijn de ervaringen van deze families bij het zoeken en vinden van financiële hulp? Kennen deze families ervaringen van andere mensen die het niet	▪ Beschrijvende vraag, bevindingen toetsen aan de normen van onderzoeksvraag 1 tot en met 3.

Perspectief	Vraag	Norm
	lukt om hulp te zoeken/vinden?	
Uitvoeringswereld	5. Passen de gemeenten en de uitvoerende partners de strategieën gericht op verbeteren van bereik, het versterken van de maatschappelijke positie en het aanpassen van regels aan de leefwereld in de uitvoering toe?	▪ De gemeentelijke aanpak en die van partners richt zich op het maximeren van het bereik van regelingen en ondersteuning. ▪ De gemeentelijke aanpak en die van partners hebben tot doel het versterken van de maatschappelijke positie van de inwoners. ▪ Regels, regelingen en ondersteuning passen zich aan aan de leefwereld van de bewoners.
	6. Hoe benut de gemeente haar regierol om maatschappelijke partners (welzijnsorganisaties, scholen, sportverenigingen en het Sociaal Team) te betrekken bij het bereiken en ondersteunen van kinderen die opgroeien in armoede? Hierbij ook kijken naar landelijke voorbeelden.	▪ De gemeente vult haar regierol naar maatschappelijke partners in op verschillende niveaus: ▪ Opdracht- of subsidieverstrekking die gericht is op het bereiken en ondersteunen van kinderen die opgroeien in armoede. ▪ Organiseren van leer- en verbetercycli van uitvoerders van alle partners. ▪ Leren en inspireren van goede voorbeelden binnen en buiten Wijchen.
	7. Wat doen de onderstaande organisaties op eigen initiatief om kinderen die in armoede opgroeien te ondersteunen?	▪ Beschrijvende vraag, geen norm.
Beleidswereld	8. Welke inkomensondersteunende regelingen biedt de gemeente Wijchen?	▪ Beschrijvende vraag, geen norm.
	9. Wat was in de periode 2019-2023 het bereik van deze regelingen (aantal inwoners, omvang van bestede middelen)? 10. Kinderen die in armoede opgroeien leven niet altijd in een gezin die voldoet aan de criteria van de inkomensondersteunende regelingen. Op welke manier wil de gemeente deze kinderen bereiken? Welke	▪ De gemeente meet het bereik en de besteding van de middelen. ▪ Het bereik van de regelingen komt overeen met de gestelde ambities daarover in het beleid van de gemeente. ▪ Beschrijvende vraag geen norm.

Perspectief	Vraag	Norm
	ondersteuningsmogelijkheden zijn er voor deze kinderen?	
	11. Wat is het beleid van de gemeente Wijchen om de doelgroep van de inkomensondersteunende regelingen te bereiken?	▪ Beschrijvende vraag, geen norm.
	12. Welke knelpunten (zoals tegenstrijdig beleid) doen zich hierbij voor? Welke aanpak werkt goed?	▪ Beschrijvende vraag, geen norm.
	13. Gemeenten krijgen sinds 2017 vanuit het Rijk extra middelen voor armoedebestrijding bij kinderen. Waaraan zijn deze extra middelen in de periode 2019-2023 besteed?	▪ De middelen zijn besteed aan armoedebestrijding bij kinderen.
	14. Welke doelstellingen heeft het nieuwe college vanaf 2022 aan de inzet van deze middelen verbonden?	▪ Beschrijvende vraag, geen norm.
	15. Hoe verloopt de realisatie van het voorgenomen beleid voor deze extra middelen?	▪ De gemeente monitort de realisatie van het voorgenomen beleid en de effecten daarvan
	16. Hoe monitort de gemeente het beoogde effect (een afname van het aantal kinderen dat in armoede opgroeit)?	▪ De monitoring biedt inzicht in het bereiken van het beoogde effect.

Bijlage 3: geraadpleegde bronnen

Documenten

- 202405 Samenvatting Gezinspanel bijeenkomst – Minimaregelingen
- 20240902 Samenvatting bijeenkomst 2 - Eigen vragen
- 2204_06_wij_coalitieakkoord_2022_2026_webversie
- 23 105532 amendement 1 GLW PvdA afschaffen duurcriterium geldterugregeling (AANGEPAST)
- 23 105532 amendement 3 K8W VVD PvdA CDA WL bewindvoering in gemeentelijke handen (AANGEPAST)
- 23 105532 motie 1 K8W VVD Indexeer de regelingen
- 23 105532 motie 4 D66 PvdA GLW CDA Verkorten duur BKR-registratie
- Amendement (aangenomen) Voedselbank
- Armoedebeleid 2017, beslisnota
- Armoedemonitor 2016 Wijchen
- Armoedemonitor Wijchen 2020
- Beleidsplan 2023 – Geldzorgen, armoede en schulden
- Beslisnota raad - Armoedemononitor 2020
- Beslisnota raad - beleidsplan Geldzorgen, armoede en schulden
- Coalitieakkoord Wijchen 2022-2026 – Samen Verschil Maken
- Motie (aangenomen) D66 K8W Armoedebeleid optimalisering geld-terug-regeling (gewijzigde versie)
- Motie (aangenomen) D66 K8W Armoedebeleid uitbreiden geld-terug-regeling
- Samenvatting Gezinspanel bijeenkomst – minimaregelingen 2024
- Sociale Kaart Armoedebestrijding en Schuldhulp 2024
- Verslag bijeenkomst Armoede schulden 22-09-22
- 'Improving Health through Reducing Stress': Parents' Priorities in the Participatory Development of a Multilevel Family Health Programme in a Low-Income Neighbourhood in The Netherlands, Gerda Wink et all, 2021

Regelingen

- Kindregeling
- Geldterugregeling
- Regeling huishoudelijke apparaten
- Bijstandsuitkering
- Bijzondere bijstand
- Uitkering voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW)
- Kwijtschelding gemeentelijke belasting
- Individuele inkomenstoeslag
- Zakgeldproject
- Bijdrage extra kosten chronisch zieken
- Studietoeslag
- Collectieve Zorgverzekering voor Minima

Voorzieningen

- Voedselbank
- Noodhulp
- Schuldhulpmaatje
- Kledingbank

Interviews

Huishoudens

- 15 gezinnen met kinderen in de gemeente Wijchen die gebruik maken (of hebben gemaakt) van gemeentelijke regelingen en/of toeslagen gericht op huishoudens met een minima-inkomen

Gemeente Wijchen

- 2 beleidsmedewerkers verantwoordelijk voor het minimabeleid
- 4 uitvoerende medewerkers betrokken bij het minimabeleid
- De verantwoordelijk wethouder voor het onderwerp Armoede en Schulden
- Meerdere vertegenwoordigers van de verschillende partijen in de gemeenteraad in 1 gezamenlijke sessie

Partners

- AWC
- Kans en Kleur
- Vluchtelingenwerk Wijchen
- Voedselbank Wijchen
- Meervoormekaar

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	6599
Extern Zaak ID	Z/25/278208
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	3 april 2025
Agendapunt	7.2.a
Titel	Achtergrondinformatie: 278208 Informatienota Onderzoek Voedselbank Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Publiekszaken - team Inkomen en ondersteuning
Eigenaar	Hemmen - Geerdinck, van, Evy
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)

Bijlagen
278208 Informatienota Onderzoek Voedselbank Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	25 februari 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	28 februari 2025
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	20 maart 2025
Commissievergadering Wijchen	**3 april 2025**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/25/278208

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Onderzoek Voedselbank Wijchen

Datum: 25 februari 2025

Kernboodschap

Ondanks alle inspanningen en regelingen die de gemeente treft, zien we toch mensen in de armoede blijven zitten zonder perspectief en die we maar moeilijk kunnen bereiken. Ook bereiken ons signalen van mensen die in armoede leven of geleefd hebben dat nog vaak voorbij wordt gegaan aan de vraag hoe mensen armoede ervaren. En welke aanpak voor hen werkt.

Door een onderzoek met de Voedselbank van Wijchen (en de Voedselbank van Druten waar eenzelfde onderzoek plaatsvindt) zoeken we uit of we met een individuele persoonlijke aanpak mensen meer perspectief kunnen bieden, zelfredzamer maken en daar waar mogelijk duurzaam uit de armoede kunnen halen.

Met dit onderzoek zetten we expliciet de vraag van de mens centraal. We kijken naar de echte behoeften. En daarna werken we samen met de betrokkene aan een perspectief. Dit doen we als gemeente niet zelf. We gaan werken met buddy's die de betrokkenen gaan helpen.

Het onderzoek start in maart 2025 en heeft een looptijd tot oktober 2026.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
20-04-2023	Beleidsplan Geldzorgen, armoede en schulden

Toelichting

<u>Waarom nu</u>
We zitten op de helft van de looptijd van het beleidsplan Armoede. Tijd om stil te staan bij wat we hebben bereikt en wat er voor ons ligt. Ook zijn in de afgelopen periode veel nieuwe inzichten opgedaan over de aanpak van armoede welke we mee willen nemen op weg naar een nieuw beleidsplan. We weten uit ervaringen en onderzoek dat armoede een complex en hardnekkig fenomeen is dat verder gaat dan weinig hebben. Armoede wordt gevoeld, met name in de context van de rest van de samenleving.

We hebben in de gemeente Wijchen veel verschillende regelingen en initiatieven die de symptomen bestrijden, maar slagen er nog niet goed in om de complexiteit en het gevoel van mensen in armoede te doorgronden. Nog steeds is het moeilijk om deze inwoners te bereiken. We bieden verschillende manieren van ondersteuning aan bij het vergroten van de zelfredzaamheid, maar er wordt maar beperkt gebruik van gemaakt. Veel inwoners

blijven jarenlang een beroep doen op armoedehulporganisaties zoals de Voedselbank, en ondertussen verandert er niets aan hun situatie.

De resultaten uit dit onderzoek gebruiken we om te kijken of we andere accenten in het beleid moeten gaan leggen of dat we op de goede weg zitten. Dit nemen we mee in de totstandkoming van het nieuwe beleidsplan dat in de 2e helft van 2026 gaat starten.

Wat gaan we doen
We willen van mensen zelf horen hoe armoede door hen ervaren wordt. Ook vragen we naar wat voor hen werkt en wat zij nodig hebben om stappen richting meer zelfredzaamheid te zetten. Tegelijk vragen we wat zij zelf voor anderen kunnen doen. We doen dit vanuit de idee dat iedereen waarde heeft. In die zin zijn we allemaal gelijk.

We gaan dit als gemeente niet zelf doen, maar we vragen getrainde vrijwilligers om samen met de deelnemer aan een nieuwe toekomst te werken. We werken hier samen met onze partners MeerVoormekaar, Schuldhulpmaatje en Humanitas. Voor veel deelnemers geldt dat zij al één of meer hulpverleningstrajecten hebben lopen. Op die manier zijn ook diverse andere afdelingen van de gemeente betrokken, zoals bijvoorbeeld het sociaal team, de participatiecoaches en schuldhulpverlening.

Vanuit gedeelde ervaringen met mensen die armoede kennen en door kennis te nemen van initiatieven elders in het land (zoals in Groningen en Den Haag) zijn we tot dit buddy-idee gekomen. Mensen die hulp nodig hebben om uit de armoede te komen krijgen hiermee één-op-één aandacht. Belangrijke succesfactoren zijn vertrouwen geven en vertrouwen krijgen. De vraag staat centraal waar je naar toe wil met je leven.
De ervaringen en informatie van de mensen zelf worden gedeeld. Dit gebeurt anoniem, ook wordt geheimhouding beloofd over de gesprekken zelf.

Eind 2024 is het begrip armoede geherdefinieerd[1]. De omschrijving sluit nu beter aan bij de werkelijke beleving. Er waren goede redenen om een nieuwe rekenmethode te ontwikkelen: meer helderheid en duidelijkheid voor een beter debat over armoede. Uit de gesprekken met de mensen hopen we ook te kunnen herleiden waar armoede het hardst wordt gevoeld.

Deelnemers
We streven ernaar om 10% van de huishoudens die klant zijn bij de Voedselbank te laten deelnemen aan het onderzoek. Elk huishouden levert één deelnemer. De focus ligt in eerste instantie op de klanten die al langer dan 3 jaar voedselondersteuning ontvangen. Als hier niet voldoende deelnemers uit gevonden kunnen worden, verschuift de focus naar deelnemers die langer dan 1 jaar klant zijn.[2]

Het werven van deelnemers is voorbehouden aan de Voedselbank. De Voedselbank is hier de aangewezen partij. Primair ziet zij het als haar taak om mensen in armoede van voedsel te voorzien. Maar secundair wil zij werken aan het uit de armoede halen van haar klanten. Zij ziet klanten die al jarenlang komen zonder dat iets aan hun situatie verbetert. De Voedselbank heeft een frequent contact met haar klanten en over en weer

[1] De nieuwe methode leidt tot één armoedegrens, die uitgaat van alle minimale levensbehoeften. Een grens waarbinnen niet alleen ruimte bestaat voor het kunnen betalen van de vaste lasten en de boodschappen, maar ook voor sociale participatie, zoals het lidmaatschap van een vereniging, het ontvangen van bezoek, een uitje of een weekje vakantie. In het nieuwe model telt ook mee of er spaargeld is of ander bezit waarmee mensen snel en tijdelijk een te laag inkomen op kunnen vangen.
[2] Wijchen kent op moment van schrijven 104 huishoudens die van de Voedselbank gebruik maken. 40 huishoudens (38%) is langer dan 3 jaar klant.

is er sprake van een goede vertrouwensrelatie. Een goede uitgangspositie om mensen te vragen.

Gevolgen

Concreet beogen we:

1. Kennis op te halen over welke aanpak werkt om mensen uit de armoede te halen. Wat is daarvoor nodig, welke interventies pleeg je wanneer, wat is het meest effectief, bij welke doelgroep is het meeste, snelste resultaat te bereiken? Wat betekenen de resultaten voor ons huidige armoedebeleid en de instrumenten die we nu hebben? En wat zijn de kosten bij deze alternatieve uitvoering ten opzichte van de huidige uitvoering?
2. Met een persoonlijke aanpak het aantal klanten dat langer dan 1 jaar voedselhulp afneemt te verminderen, door het bevorderen van de zelfredzaamheid c.q onafhankelijkheid. We beogen 10% van de klanten te laten deelnemen. Dit is een schatting van de Voedselbank van het maximaal haalbare aantal binnen de beschikbare tijd.

Communicatie

Uitgangspunt is dat we de deelnemers vertrouwelijkheid garanderen. Als eerste ten aanzien van de gedeelde informatie en ten tweede over de voortgang van het project.

Dit betekent dat we gedurende het onderzoek hier niet actief over gaan communiceren. De uitkomsten worden na afloop geanonimiseerd verwerkt in een verslag en gedeeld met de raad om te kijken welke volgende stappen we gaan nemen.

Uitvoering of Vervolgstappen

1. De eerste fase is met de betrokken partners komen tot een plan van aanpak.
2. De werving van deelnemers volgt daarna.
3. Het onderzoek duurt ca. 1,5 jaar. In Q3 van 2026 vindt de afronding plaats.
4. De uitkomsten worden meegenomen in het nieuw op te maken integrale beleidsplan Armoede, geldzorgen en schulden.

Financiën

De incidentele kosten betreffen de training van vrijwilligers en de coördinatie hiervan. De kosten worden begroot op € 5.000 en kunnen worden betaald uit de beschikbare middelen binnen het Armoedebeleid.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.